

Tallinna Lennujaam

Aastaruanne 2016

Sisukord

Juhatuse esimehe pöördumine	6
Ülevaade ettevõttest	10
2016. aasta sündmused	16
Strateegiad ja väärtused	22
Ettevõtte juhtimine	34
Ettevõtte tegevus	48
Töötajad ja töökeskkond	86
Ülevaade keskkonnast	96
Pilk tulevikku	108
Aruandest	116
2016. KONSOLIDEERITUD MAJANDUSAASTA ARUANNE	124
KONTSERNI LÜHISELOOMUSTUS JA KONTAKTANDMED	125
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	126
Konsolideeritud koondkasumiaruanne	127
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	128
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	129
Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad	130
Lisa 1. Üldine informatsioon.....	130
Lisa 2. Kokkuvõtte olulisematest arvestus- ja aruandluspõhimõtetest.....	130
Lisa 3. Finantsriskide juhtimine.....	149
Lisa 4. Olulised raamatupidamishinnangud	154
Lisa 5. Materiaalne põhivara	155
Lisa 6. Immateriaalne põhivara	158
Lisa 7. Kinnisvarainvesteeringud	158
Lisa 8. Kasutusrent.....	159
Lisa 9. Varud.....	160
Lisa 10. Nõuded ja ettemaksud	161
Lisa 11. Finantsinstrumendid	162
Lisa 12. Raha ja raha ekvivalendid.....	164

Lisa 13. Võlakohustused.....	165
Lisa 14. Laenu tagatis ja panditud vara.....	166
Lisa 15. Sihtfinantseerimine.....	166
Lisa 16. Tuletisinstrumendid.....	168
Lisa 17. Võlad tarnijatele ja muud võlad.....	169
Lisa 18. Maksuvõlad.....	169
Lisa 19. Viitvõlad töötajatele.....	170
Lisa 20. Omakapital.....	170
Lisa 21. Müügitulu.....	171
Lisa 22. Muud äritulud.....	172
Lisa 23. Kaubad, materjal ja teenused.....	172
Lisa 24. Mitmesugused tegevuskulud.....	173
Lisa 25. Tööjõukulud.....	173
Lisa 26. Finantstulud ja -kulud.....	174
Lisa 27. Tingimuslikud ning siduvad tulevikukohustused.....	174
Lisa 28. Tehingud seotud osapooltega.....	175
Lisa 29. Finantsinformatsioon emaettevõtte kohta.....	176
Konsolideerimata finantsseisundi aruanne.....	176
Konsolideerimata koondkasumiaruanne.....	177
Konsolideerimata rahavoogude aruanne.....	178
Konsolideerimata omakapitali muutuste aruanne.....	179
AS Tallinna Lennujaam (emaettevõtte) korrigeeritud omakapitali aruanne.....	179
SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE.....	180
Kasumi jaotamise ettepanek.....	183
Majandusaasta aruande allkirjad.....	184
AS Tallinna Lennujaama müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le.....	185

1912

Esimene mootorlend Eestis

Vene õhusõitja Sergei Utotskin tegi Raadi kasarmute vahel mitu õnnestunud õhulendu kahetiivalise lennukiga. Kaks kuud hiljem sooritas ka Tallinnas Kadriorus demonstratsioonlennu. Need olid esimesed mootorlennud Eesti pinnal.

www.tallinn-airport.ee/tallinna-lennujaam-80/utotskin-esimene-mootorlend-eestis

1921

Esimene Eesti lennukompanii Aeronaut

Robert Holst, Jakob Tillo, Otto Strandman, Madis Jaakson ja Martin Luther asutasid esimese Eesti lennukompanii Eesti Õhusõidu Aktsiaselts Aeronaut.

www.tallinn-airport.ee/tallinna-lennujaam-80/asutatakse-esimene-estli-lennukompanii-aeronaut

Lennart Georg Meri (1929 – 2006) oli Eesti kirjanik, produtsent, diplomaat ja poliitik, Eesti president 1992–2001.

Muutuvas maailmas võidab see, kes maailmaga koos käib, käib natukene kiiremini kui maailm. Jõuab maailmast ette, oskab ette näha neid probleeme, neid küsimusi, neid lahendusi, mida elu talle seab.

Lennart Meri

Juhatusesimehe pöördumine

Hea lugeja!

Tere tulemast tutvuma kokkuvõttega Tallinna Lennujaama tegevustest 2016. aastal. Mul on väga hea meel anda ülevaade äärmiselt sündmusterohkest aastast, milles peitus palju muudatusi ning uusi arenguid Tallinna Lennujaama jaoks. Tallinna Lennujaama nõukogu usaldas mulle ettevõtte juhtimise möödunud aasta keskpaigas peale seda, kui kauaaegne lennujaama juht Rein Loik ametist lahkus. Ühe suurima algatusena alustasin koos lennujaama juhtkonnaga ettevõtte tegevusstrateegia täpsustamist järgnevat kolmeks aastaks. Üheskoos oleme jõudnud selgusele, millised on meie eesmärgid ning tegevuste mõõdikud lennujaama peamise nelja sihtrühma osas – lennufirmad, partnerid, reisijad ning töötajad. Soovime kinnitada lennufirmadele, et meile loeb iga lend; reisijatele, et oleme maailma koduseim lennujaam, äripartneritele, et oleme usaldusväärsed ning töötajatele, et kõik on meie jaoks olulised. Lähtume oma tegevuses kolmest põhiväärtusest – oleme avatud, hoolivad ja vastutustundlikud.

Möödunud aastal tähistasime Tallinna Lennujaama 80. juubelit. 1936. aastal avati Ülemiste järve kaldal kolmnurkne betoonrada ning esmane lennuväljahoone, mis muutis Tallinna hooilt Ida-Euroopa moodsaima lennuväljaga pealinnaks. Aastakümneid

hiljem peame endiselt sammu moodsaimate suundumustega lennunduses, samal ajal oleme säilitanud mõnusa kodususe, mida hindavad kõrgelt reisijad nii Eestist kui mujalt. Selgeimaks tunnistuseks sellest on portaali Sleeping in Airports poolt avaldatud küsitlus, mille kohaselt peavad reisijad Tallinna Lennujaama Euroopas kolmandaks mugavaimaks lennujaamaks.

Kuid lennujaam üksi ei ole põhjus mõne riigi küllastamiseks. Tänu madalatele kütuse maailmaturuhindadele on lendamine muutunud kättesaadavamaks palju enamatele inimestele, kui ealeski varem ning ka Tallinna Lennujaam on sellest trendist võitnud. 2016. aastal läbis Tallinna Lennujaama rekordilised 2 221 615 reisijat. Meil on väga hea meel, et selle tulemuse saavutamisel on määravat rolli mänginud ka kodumaise lennuettevõtte Nordica edukas tegevus, kelle koostöö Poola lennufirmaga LOT Polish Airlines annab ka tuleviku osas positiivse väljavaate.

Tallinna Lennujaam seisab täna oma ajaloo mahukaima ehitusperioodi keskel – aastatel 2016-2020 investeerime ühtekokku pea 130 miljonit eurot. Mullu alanud ehitustööd kulmineerusid 16. novembril lennuraja pikendamistööde lõpetamisega, mille raames pikenes Tallinna lennuvälja maandumisrada 3 480 meetri pikkuseks, pälvides sellega Baltimaade pikima tsiviilkasutuses oleva lennuraja tiitli. Kuigi pikem lennurada ei tähista võimet võtta vastu maailma suurimaid lennukuid, on lennuraja pikkus otseses seoses lennujaama läbilaskevõime ning eelkõige lennuohutusega. Samuti aitavad lennuliiklusalal tehtavad investeeringud leevendada lennujaama keskkonnamõju ning vähendada ökoloogilist jalajälge. Peamiselt öisel ajal tehtud ehitustegevuse käigus tagati igakülgset kõikide ohutusnõuete täitmine ning pingeline ehitusprotsess möödus viperusteta.

Lisaks reisijate arvu suurenemisele kogu maailma lennunduses võis mullu märgata ka teist, negatiivse alatooniga arengut. Möödunud aastal tuli varasemast veelgi enam pöörata tähelepanu lennujaamade turvalisusele ning üldisele julgeolekule peale mitmeid Euroopa lennujaamu tabanud terrorirünnakuid. Ka Tallinna lennujaamas karmistati julgustusmeetmeid, et tagada reisijate igakülgne turvalisus. Siiski ei registreeritud möödunud aastal Tallinna lennujaamas ühtegi tõsisemat vahejuhtumit.

2017. aastal jätkame lennujaama ehitus- ning arendusprojektide elluviimist, arvestades nii reisijate arvu üldise kasvu, kui ka 2017. aasta teist poolt ilmestava Euroopa Liidu eesistumisega. Meil on Eesti õhuvärvana täita vastutusrikas roll kõigi Eesti külaliste ees ning eeskätt seetõttu peame õigeaegselt lõpetama reisiterminali laienduse, mille käigus laiendame lennueelse julgustuskontrolli ala ning väliskülaliste tervituskeskust. Alates 2017. aasta sügisest võime end lugeda ka maailma linnalähedasemaks lennujaamaks, kui lennujaama pääseb kesklinnast lisaks teistele transpordivahenditele ka trammiga.

Mõnusat lugemist soovides
Piret Mürk-Dubout
Juhatuse esimees

1929

Algasid ettevalmistused Ülemiste aerodroomi rajamiseks

Selleks peeti nõu ja otsustati
sunduõrandada enam kui 30
hektarit maad Ülemiste järve
kaldal...

www.tallinn-airport.ee/tallinna-lennujaam-80/algasid-ettevalmistused-ulemiste-aerodroomi-rajamiseks

1932

Poola lennukompanii LOT avas Tallinn-Riia-Varssavi liini

Esimene lennuk liinil Varssavi-
Vilnius-Riia-Tallinn saabus
Lasnamäe kaitseväge aerodroomile 17.
augusti õhtul. 18. augustil kell 11 hommikul
lõikas riigivanem Karl Einbund
Lasnamäe kaitseväge aerodroomil läbi
kolmemootorilist lennukit ümbritseva
sinimustvalge ja punavalge lindi.

www.tallinn-airport.ee/tallinna-lennujaam-80/asutatakse-esimene-estli-lennukompanii-aeronaut

Tallinna Lennujaama administratiivhoone paikneb vanas terminalihoones, mis valmis alles 1955. aastal. Projekt koostati juba 1938. aastal Arthur Jürvetsoni poolt, kes oli tuntud Eesti soost riskikapitalist Steve Jürvetsoni vanaisa.

Tallinna lennujaam oli 1936. aastal avamise hetkel Euroopa suurim lennujaam!

Tallinna lennujaama territoorium on Eesti kõige suurem valgustatud ala

Ülevaade ettevõttest

Kontserni 2016. aasta olulisemad tegevusnäitajad võrreldes aastaga 2015

	Reisijat	%
Tallinna lennujaam	2 221 615	↑ 2,5
Regionaalsed lennujaamad	53 360	↑ 10,9

	mln eurot	%
Müügitulu	36,9	↑ 9
Äritulu	46,8	↑ 7
Puhaskasum	6,2	↑ 19
Bilansimaht	155,5	↑ 8
Investeeringute maht	25,6	↑ 814

Ühendame Eesti maailmaga!

AS-i Tallinna Lennujaam tegevuse eesmärk on pakkuda rahvusvahelisi ühendusi, mis aitavad kaasa riigi ettevõtluse ja turismi arengule ning seeläbi konkurentsivõime kasvule. Tahame saada atraktiivseimaks lennujaamaks Euroopas ning meie fookus on kliendikeskne toimimine. Regionaalsetes lennujaamades soovime tagada toimivad regionaalsed lennuühendused ning fookuseks antud segmendis on efektiivne käitamine.

Meie tegevusalad on lennuväljataristute käitamine ning rahvusvaheliste ja siseriiklike liini- ja üdlenunduse õhusõidukite, reisijate ja kauba maapealne teenindamine. Ettevõtte käitab ja arendab Tallinna, Kuressaare, Kärdla, Pärnu, Tartu lennujaamasid ning Kihnu ja Ruhnu lennuvälju.

AS Tallinna Lennujaam ja tütarettevõtte AS Tallinn Airport GH moodustavad kontserni Tallinna Lennujaam. AS-i Tallinna Lennujaam aktsiate omanik on Eesti Vabariik, ettevõtte on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumi haldusalas, peakontor asub Tallinnas.

Kontsernis Tallinna Lennujaam oli majandusaasta lõpu seisuga 607 töötajat (2015: 590).

Tallinna lennujaam on tihedaima lennuliiklusega rahvusvaheline õhuvärv Eestis.

Aastal 2016 toimus Tallinna lennujaamas 40 938 lennuoperatsiooni (2015: 41 513) ning teenindati 2 221 615 (2015: 2 166 820) reisijat. Kaupa veeti 13 940 tonni (2015: 16 156).

Regionaalsetes lennujaamades toimus kokku 9 576 (2015: 10 856) lennuoperatsiooni ning teenindati 53 360 (2015: 48 098) reisijat.

Tallinna lennujaam mõjutab oluliselt nii Tallinna, kui kogu Eesti majandust. Uurimused kinnitavad, et iga 100 000 reisijat, kelle Tallinna lennujaam reisile saadab või vastu võtab, lisavad lennujaama teeninduspiirkonnas keskmiselt 146 uut töökohta, mis omakorda suurendab palgatulu ning suurendab riigi sisemajanduse mahtu. Õhustranspordi sektori hinnanguline kogumõju Eesti SKP-le oli 2016. aastal 3% ehk 622 miljonit eurot. Seega loodi 2,2 miljoni lennureisija kohta kokku 3 243 töökohta (2015: 2,95 % SKP-st ehk 607 miljonit eurot; loodi 3 163 töökohta) (aluseks 2013. aastal Maris Lauri koostatud uuringu „Tallinna lennujaama reisijate mõju Eesti majandusele“ metoodika).

Tallinna lennujaama taristu olulisemad näitajad

- Haldusterritooriumi pindala 366 ha
- 3 490 m pikk (31.12.2016 seisuga) ja 45 m lai ida-lääne suunaline maandumisrada
- Ruleerimisteed kogupikkusega 5 550 m

- A perroon 34 seisuplatsi
- B perroon 2 seisuplatsi Politsei- ja Piirivalveameti lennusalga kasutuses
- C perroon parkimisala äri- ja eralennunduse jaoks
- Reiserterminal 28 000 m², läbilaskevõime kuni 2,5 milj reisijat aastas
- 4 kaubaterminali üldpinnaga 11 600 m²
- Päästevõimekuse kategooria CAT VIII sh veepääste võimekus
- 3 angaari õhusõidukite teenindamiseks kogupindalaga 21 520 m² ja 4 kerg-angaari kogupindalaga 3 955 m²
- Hoonete arv 32
- Hoonete üldpind 85 189 m²
- Põhitegevus 40 059 m²
- Äripinnad 45 009 m²
 - sh välja üüritud 42 715 m²
 - sh vaba äripind 2 294 m²

Regionaalsed lennujaamad

- Regionaalsete lennujaamade kogupindala 630 ha
- Regionaalsete lennujaamade hoonete arv 51
- Hoonete üldpind 22 503 m²

Kontserni põhilised äritegevused on:

- lennuvälja teenuse, sh aeronavigatsiooniteenuse osutamine
- reisijateenuse osutamine
- kinnisvara äriteenuste osutamine

1934

Ülemiste Tsiviillennuväljal algas lennundustegevus

Avati Tallinna Lennujaama eelkäija, Ülemiste Tsiviillennuväli. Ülemiste Tsiviillennuväli oli juba avamise hetkel Põhja- ja Ida-Euroopa suurimate hulgas, teenindades päevas ca 40 reisijat.

www.tallinn-airport.ee/tallinna-lennujaam-80/ulemiste-tsiivilennuväljal-algab-lennundustegevus

1936

Kolmesuunalise lennuraja avamisega sai lennuväljast Tallinna Lennujaam

Maismaal avati kolmnurkne betoonkattega lennurada. See ajalooline rada on nähtav ka tänapäeval, lennuraja Tartu mnt poolses otsas.

www.tallinn-airport.ee/tallinna-lennujaam-80/kolmesuunalise-betoonist-lennuraja-avamisega-sai-lennuväljast-tallinna-lennujaam

Tartu Lennujaam on oma praegusel kohal, Ülenurmel, alates 1946. aastast, kui talu põllule paigutati meditsiinilise kiirabi lennukite liili.

Tartu lennuväljal kasutati talvel lumega startimisel ja maandumisel suuski.

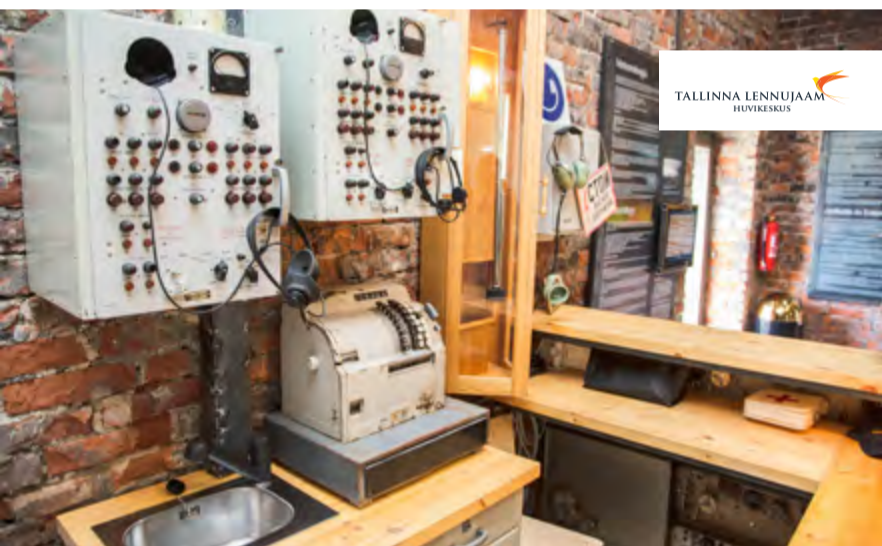

Tartu lennujaama vana peahoone sildi koht ja neli kinnitusk kohta on seinal siiani hästi näha.

2016. aasta sündmused

Jaanuar

- AS-i Tallinna Lennujaam tunnustati 2015. aasta tegevuse eest vastutustundliku ja jätkusuutliku ettevõtluse kuldmärgisega

Märts

- Allkirjastasime lennuliiklusala laiendamise ehitustööde esimese etapi ehitustöövõtulepingu Lemminkäinen Eesti AS-ga

Mai

- 16.05 Tartu lennujaam tähistas 70. juubelit
- 30.05 Tallinn Airport GH nimetati Sotsiaalministeeriumi, Eesti personalijuhtimise ühingu PARE, ajalehe Äripäev ja ajakirja Pere ja Kodu poolt üheks Eesti pere- ja töötajasõbralikumaks ettevõtteks

August

- 29.08 valiti AS-i Tallinna Lennujaam juhatuse esimeheks Piret Mürk-Dubout
- Valmis Tallinna lennujaama huvikeskus

September

- 02.09 avati hooldeteenistuse kompleksi laiendus
- 20.09 Tallinna lennujaama 80. juubel

Oktoober

- 05.10 Tallinna ettevõtlusauhinnad 2016 raames omistati AS-le Tallinna Lennujaam tiitel Vastutustundlik ettevõtja 2016

- Euroopa parimate lennujaamade arvestuses Sleeping In Airports portaali külastajate seas läbi viidud küsitluse tulemuste kohaselt tõusis Tallinna lennujaam Euroopas kolmandale kohale ning maailma arvestuses parandas oma positsiooni 11. kohalt 9. kohale. Lennujaamas magamise mugavuse poolest loeti Tallinna lennujaama kogu maailmas kolmandaks hubaseimaks lennujaamaks

November

- 17.11 koos uuenenud infrastruktuuriga lennuvälja idapoolsetel aladel, võttis Tallinna lennujaam lennuliiklusala arendusprojekti raames kasutusele pikendatud lennuraja kogupikkusega 3 490 m, mis on Baltikumi pikim
- Eesti Firmaspordiliidu poolt korraldataval firmaspordihooajal saavutas Tallinna Lennujaama Spordiklubi juba teist aastat järjest tiitli Eesti Sportlikum Ettevõte
- Mainekas Rotten WiFi valis meie internetivõrgu maailma lennujaamade hulgas teisele kohale
- Alustasime äriprotsesside kaardistamisega, eesmärgiga jõuda läbi protsessijuhtimise parima klienditeeninduseni, juhtida kliendikogemust võimalikult efektiivselt ning võtta selge teenindusfunktsiooni roll

Detsember

- 02.12 Eesti Puuetega Inimeste Koda tunnustas puuetega inimeste päeva puhul toimuval konverentsil aastaauhindadega kultuuri-, spordi- ja turismiteenuste pakkujaid. Tallinna Lennujaam hoolib ning on igati hea seisnud selle eest, et ka liikumispuudega inimesed pääseksid lennukitesse, abistades riietumisel, pagasi kandmisel või mõnel muul viisil
- 3.-4.12 toimus Tallinna lennujaama ümbruses Kaitseliidu õppus PÕHJATÄHT 2016, mille raames harjutati jalgsipatrullide liikumist ning määratud objektide kaitsmist

Usaldus ei ole kaasavara, mida on kogutud sukasäärde, kuni see on saanud täis. Usaldust tuleb igal jumalalohommikul uuendada, päevast päeva taastada, kasvatada nagu kapitali ja hoida nagu algkapitali.

Lennart Meri

1937

Euroopa pikim lennuliin ühendas Tallinna Palestiinaga

*Lennukompanii LOT avas
ligi 3200-kilomeetrise lennuliini
Helsinki - Tallinn - Riia
- Varssavi - Luova - Bukarest
- Saloniki - Ateena - Rhodos
- Lydda - Jeruusalemm..*

palestiinaga

www.tallinn-airport.ee/tallinna-lennujaam-80/euroopa-pikim-lennuliin-uhendas-tallinna-palestiinaga

1938

Top Gear'i tempe ennetati 40 aastaga!

Ülemistel pandi mootorrattad ja lennukid joonele juba 1939. aastal!

www.tallinn-airport.ee/tallinna-lennujaam-80/video-ulemistel-ennetati-top-gear-i-tempe-40-aastaga

*Asutati Eesti Lennuliinide aktsiaselts
AEO.*

www.tallinn-airport.ee/tallinna-lennujaam-80/asutati-est-i-lennuliinide-aktsiaselts-ago

*Igal suvel toimub Pärnu lennuväljal Baltimaade suurim langevarjulaa-
ger Parasummer, mille märksõnadeks on ilus merevaade, avalik liivaran-
nale maandumine sadade inimeste ees ning hulganisti vahvaid hüppeid.*

*Kuni 2014.aastani oli Pärnu
lennujaam suuruselt teine tsiviil-
lennuväli Eestis, mida külas-
tasid aegajalt ka presidendid ja
peaministrid.*

*Peale lennuraja lühendamist
on kõige suurem külaline olnud
ajalooline DC-3*

Strateegiad ja väärtused

Omaniku eesmärgid ja ettevõtte strateegia

Tallinna Lennujaama olulisemaid eesmärke on pakkuda rahvusvahelisi lennuühendusi, mis aitavad kaasa riigi ettevõtluse ja turismi arengule. Püüdleme selle poole, et sihtkohtade arv ning sagedus lennuühendustes suureneksid. Niisama tähtsal kohal on meie jaoks ka reisijate ja teenuste ohutus ning turvalisus.

Tallinna Lennujaam ei saa saada maailma suurimaks, küll aga maailma hubaseimaks lennujaamaks. Meile on oluline, et kliendid tunneksid meie teenuste kasutamisest ainult rõõmu. Tahame, et reisija tunne ennast lennujaamas nagu kodus. Soovime olla maailma koduseim lennujaam ning seda eelkõige läbi hoolivuse – reisijate, töötajate ja partnerite suhtes!

Eesti Vabariik kinnitas 2016. aasta sügisel ainuaktsionärina AS-i Tallinna Lennujaam omaniku ootused äriühingu tegevusele. Ettevõtte määratleti valdavalt avalike eesmärkidega äriühinguna. Riigi poolt seatud eesmärkide täitmise eest vastutavad äriühingute nõukogud ja juhatused. Erinevate eesmärkide tasakaalustamise ja omaniku huvide harmoonilise ning pikaajalise kaitsmise eest vastutavad äriühingute nõukogud.

Ettevõttele on omaniku poolt seatud järgmised eesmärgid

- tegeleda valitud valdkonnas efektiivse majandustegevusega, mis tagab äriühingu arengu ja riigile optimaalse ja stabiilse omanikutulu
- täita riigi poolt kehtestatud strateegilisi eesmärke vastavalt äriühingu suhtes kohaldatavatele riiklikele ja rahvusvahelistele seadustele, regulatsioonidele ja arengukavadele
- olla Eesti äriühingutele heaks eeskujuks heade juhtimistavade, sotsiaalse vastutuse ning kõrge ärikultuuri poolest
- lennuliikluse hoidmine ja suurendamine
- ettevõtte tegevus on äriliselt kasumlik ja efektiivne
- jätkusuutlik ja vastutustundlik toimimine (ohutus ja keskkonnasõbralikkus)
- regionaalsete lennujaamade käitamine Eesti erinevate piirkondade majanduskeskkonna arengu toetamiseks riigilt saadud sihtotstarbelise toetuse ulatuses
- riigi poolt kehtestatud finantseesmärkide täitmine kasumlikult ja konservatiivselt ning tegevuse jätkusuutlikkuse tagamine

Lennujaama tegevus mõjutab paljusid sidusgruppe, alustades töötajatest ja kogukonna liikmetest, lennufirmadest ning äripartneritest, lõpetades reisija, maksumaksja, omaniku ja ühiskonna huvidega. Seetõttu lähtume iga-aastaseid eesmärke üle vaadates nii omaniku, kui teiste sidusgruppide ootustest. Läbi avatud dialoogi sidusgruppidega ja erinevate huvide arvestamisega ettevõtte tegevusstrateegias, saame luua ning hoida usaldust meie tegevuse suhtes.

Ettevõtte sotsiaalse vastutuse põhisuunad

- sidusgruppide ootuseid arvestav ettevõtte juhtimine, jätkusuutliku äritegevuse põhimõtted on integreeritud ettevõtte juhtimisprotsessi
- fokuseeritud tähelepanu pööramine ohutule ja turvalisele teenusele
- ühiskonnas vastutustundliku ettevõtluse teemal kaasaraäkimine, jätkusuutliku ettevõtluse viljelemine, rakendades selle põhimõtteid järjekindlalt oma töös ning suurendades samas ühiskonna teadlikkust sellel teemal
- vastutustundliku töökorralduse ja ohutute töötingimuste loomine, töötajate motiveerimine, dialoogi pidamine tööandja ning töötaja vahel
- keskkonda hoidev fookus teenuste osutamisel ja disainimisel
- vastutustundlikkuse alane aruandlus ehk andmete avalikustamine sotsiaalse, majandusliku ja keskkonnaalase mõju kohta, vastavalt globaalse aruandluse algatuse juhiste
- oleme usaldusväärne partner äripartneritele, töötajatele, omanikule ja ühiskonnale
- avalikkuse ja meediaga vahetu suhtlemine, ainult täpsete ja tõeste andmete edastamine ning oma tegevusest plaanipäraselt informeerimine

AS Tallinna Lennujaam strateegia

Ettevõtte strateegilised eesmärgid on suunatud kasumlikule toimimisele, ohututele, turvalistele ja kvaliteetsetele teenustele ning sihtpunktide ja ühenduvuse arendamisele, tagades samal ajal nii töötajate kui kliendirahulolu ja hoides ettevõtte keskkonnajalajälje väiksena.

Sidusrühmad

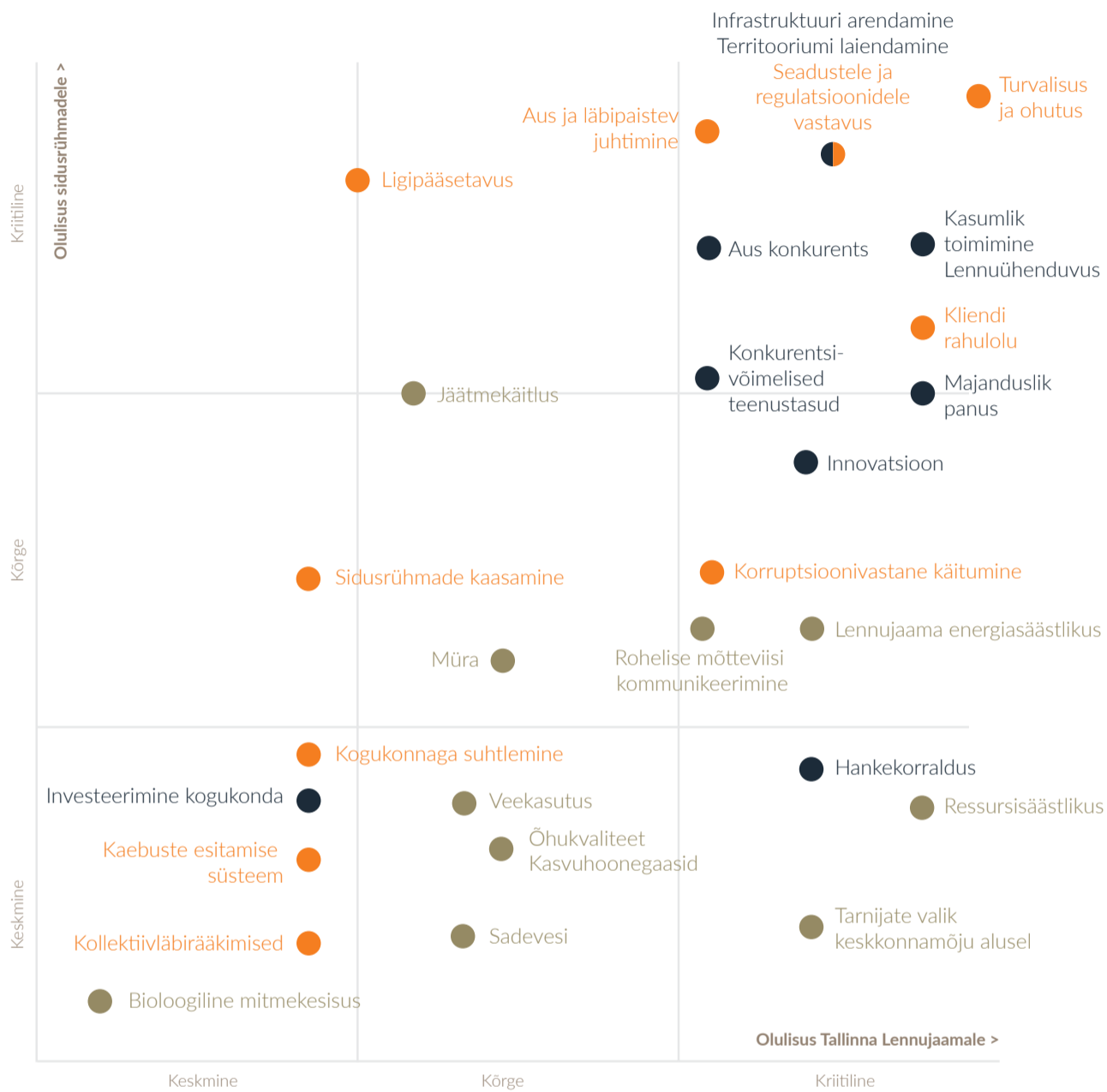
AS-i Tallinna Lennujaam olulisemateks sidusrühmadeks peame oma kliente, lennujaama territooriumil tegutsevaid partnereid ja ettevõtteid, oma töötajaid ning kohalike omavalitsusi, kelle üksused räägivad infrastruktuuri arendamise juures kaasa läbi kooskõlastuste ja lubade väljastamise protsessi. Lisaks sellele kõiki lähemal ja kaugemal elavaid inimesi, keda oma tegevusega võime mõjutada.

Selleks, et anda aru ettevõtte olulisimate tulemusnäitajate kohta, kaardistasime lennujaama tegevuse peamised mõjukohad. Mõjukohtade määramine ja nende ulatuse piiritlemine toimus läbi intervjuude erinevate sihtrühmade esindajatega, ettevõtte töötajate ja juhtkonnaga ning andme- ja meedia-analüüsi.

Olulisimateks majanduslikeks mõjukohtadeks on lennuvälja teenuste ohutus ja turvalisus, tegevuse vastavus ühiskonna ootustele, seadustele ja regulatsioonidele, aus ja läbipaistev juhtimine ning kliendi rahulolu teenustega. Peamised keskkonna alased ootused on lennujaama tegevuse energiasäästlikkus ja roheline mõtteviisi propageerimine. Ühiskonna ootuste osas on olulisimad infrastruktuuri arendamine, hea lennuühenduse hoidmine ja kasumlik toimimine ning aus konkurents.

Lähtuvalt sidusrühmade ootustest kinnitasime 2016. aastaks kolm fookust:

- Maailma koduseim lennujaam - hoolime reisijast, kliendist, töötajast, kogukonnast ja Eestist.
- Kvaliteetsed teenused - oleme usaldusväärsed. Meie eesmärk on kokkulepete täitmine, sujuv, turvaline ja ohutu teenindus ning efektiivsus.
- Jätkusuutlik ettevõtte - kasutoov toimimine läbi koostöö; investeeringud õigel ajal, õiges mahus ning sobiva tasuvusajaga; looduskeskkonna sääst ja mittelennundustulude suurendamine.

Allikas: Henrik Kutberg. Lennujaama sidusrühmade analüüs 2017

Reisijad

Enam kui kümne aasta jooksul oleme Tallinna lennujaamas korraldanud regulaarseid kliendirahulolu uuringuid, hästi toimib ka klienditagasiside süsteem. Nende kaudu saavad kliendid otseselt panustada ettevõtte tegevuse kujundamisse.

Alustasime 2016. aasta sügisel äriprotsesside kaardistamisega, mille eesmärgiks on läbi protsessijuhtimise jõuda parima klienditeeninduseni, juhtida kliendikogemust võimalikult efektiivselt ning võtta selge teenindusfunktsiooni roll. Tahame saavutada klienditeeninduse sellise taseme, et ka siin saaksime öelda, et oleme maailma koduseim lennujaam. 4 olulisemat äriprotsessi on:

2017. aasta jooksul loome AS-i Tallinna Lennujaam protsessikaardi ning keskendume peamiselt reisija teenuse osutamisele seonduvatele tegevustele, et luua oma klientidele paremat väärtust.

"Oleme Eesti õhuvärvaks ja visiitkaardiks, mis paneb meile suure vastutuse, aga annab ka võimalused. Meie kätes on suuresti usaldus Eesti täpsuse vastu, usaldus Eesti asjalikkuse vastu, aga ka sõbralikkuse ja soojuse vastu."

Lennart Meri

AS Tallinna Lennujaam seatud eesmärkide täitmine

Lennuliikluse teenindamine on jätkupidev

Lennujaama käitamise protsessid/tehnoloogiad ei sea piiranguid sujuvale lennutegevusele. Lennujaama infrastruktuur ei sea piiranguid sujuvale lennutegevusele ja reisijate käitamisele.

⊕ Lennuliiklust ei ole meist tulenevatel põhjustel erakorraliselt peatatud.

Lennuliikluse teenindamine oli jätkupidev ja lennujaamast tingitud katkestused piirdusid rekonstrueerimisprojektist tingitud plaanipärase lennuraja sulgemistega.

⊕ Rekonstrueerimisprojektide ajal toimib lennuliiklus plaanipäraselt erakorraliste sulgemisteta ning ehitusprojekt lõpetatakse tähtaegselt.

Lennujaamast tingitud katkestused piirdusid rekonstrueerimisprojektist tingitud plaanipärase lennuraja sulgemistega.

⊕ Investeeringud viiakse läbi investeeringute kava mahus ja tähtaegadel.

Kontsern investeeris 20,5 mln eurot sh Tallinna lennujaam 19,5 mln eurot, regionaalsed lennujaamad 0,75 mln eurot, Tallinn Airport GH 0,2 mln eurot.

Lennuvälja teenused ja töökeskkond on turvalised ja ohutud

- ⊕ **Meie tegevuse tagajärjel ei ole toimunud ühtki lennuõnnetust või tõsist lennuintsidenti.**
0 lennuõnnetust/tõsist lennuintsidenti.
- ⊕ **Meil on kehtivad lennuvälja, aeronavigatsiooniteenuste osutaja ja seadmete ning süsteemide sertifikaadid.**
Lennuväljadel on kehtivad teenuse osutaja sertifikaadid.
- ⊕ **Meil on 0 ettekirjutust järelevalveorganilt käituse, julgestuse ja ohutuse valdkonnas.**
0 ettekirjutust.

Sihtkohtade arv ja lendude sagedus sihtkohtadesse suureneb

Reisijate arv kasvab. Sihtkohtade arv ja lendude sagedus sihtkohtadesse suureneb.

- ⊕ **Reisijate arv kasvab 2%.**
Reisijate arv kasvas 2,5%.
- ⊕ **Aastaringelt 20 rahvusvahelist sihtpunkti Tallinnast.**
Aastaringelt opereeriti 23 liini, koos hooajaliste sihtkohtadega 34 liini.

Kasumlik toimine

Kontserni omakapitali tootlus kasvab. Tootlikkus kasvab.

- ⊕ **Kontserni omakapitali tootlus kasvab 5,9%.**
Omakapitali tootlus kasvas 9%.
- ⊕ **Tootlikkus kasvab.**
Tootlikkuse kasv 6,1%.

Klientide hinnang lennujaama teenustele on kõrge

Reisija rahulolu lennujaama teenustega on kõrge. Ärikliendi rahulolu teenuste kvaliteediga on kõrge. Ettevõttel on vastutustundliku ettevõtte maine. Ettevõtte on atraktiivne tööandja.

Reisija ja ärikliendi rahulolu on kõrge.

Üldine rahulolu 10-palli skaalal 9,4. Ärireisija rahulolu 10-palli skaalal 9,3.

Ettevõttel on vastutustundliku ettevõtte maine.

Vastutustundliku ettevõtluse kuldtase. Vastutustundlik ettevõtja 2016 tiitel. Üks Eesti pere- ja töötajasõbralikumatest ettevõtetest 2016. aastal.

Vabatahtlik voolavus on alla 10%.

Vabatahtlik voolavus AS-is Tallinna Lennujaam 4,9%, AS-is Tallinn Airport GH 10,05%.

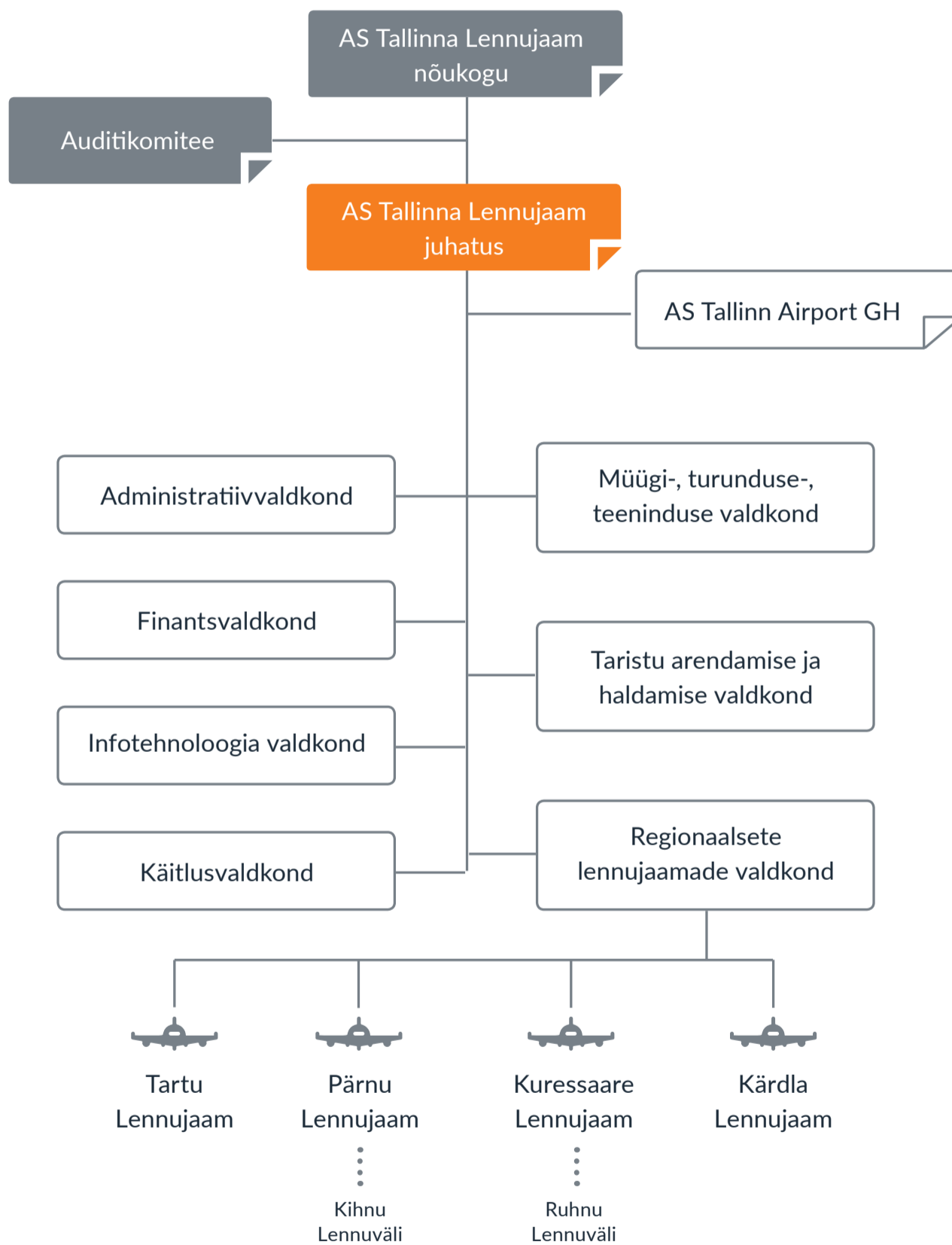
Lennuvälja teenuste ökoloogiline jalajälg väheneb

Välja töötatud keskkonnaindikaatorite rakendamise alustamine ökoloogilise jalajälje põhimõttel.

Indikaatorite rakendamist on alustatud.

Organisatsiooni struktuur

1945-
1989

Tihe töö Tallinna lennujaamas

Tallinna lennujaam on täies mahus Aerofloti kasutada. Kõik lennud toimuvad Nõukogude Liidu piires.

www.tallinn-airport.ee/tallinna-lennujaam-80/tihe-tallinna-lennujaamas

1955

Lennujaam võttis kasutusele uue reisiterminali

Selles hoones olid tolleaegsetele reisijatele kõik mugavused. Majas asusid ka näiteks külaliste toad neile, kes pidid lennujaamas viibima öösel. Koos reisiterminali avamisega autasustati ka tublimeid lendureid.

www.tallinn-airport.ee/tallinna-lennujaam-80/lennujaam-vottis-kasutusele-uuereisiterminali

Pärnu lennujaama koosseisu kuulub ka Kihnu lennujaam, mis asub Pärnust 42 km kaugusel Liivi lahes paikneval Kihnu saarel.

Kas teadsid, et Kihnu lennuvälja külje all asub Sigatsuaru paadisadam?

Kihnu lennuväljal on kaks 7-tonnise kandevõimega 600 m pikkust valgustamata murukat-tega lennurada.

Ettevõtte juhtimine

Hea Ühingujuhtimise Tava aruanne

AS-il Tallinna Lennujaam on riigile kuuluva äriühinguna kohustus rakendada äriühingu juhtimisel Hea Ühingujuhtimise Tava. Ettevõtte poolt järgitavad vastavad põhimõtted on avalikustatud ettevõtte kodulehel.

AS-i Tallinna Lennujaam aktsiate omanik on Eesti Vabariik. Ettevõtte on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusalas. Kontserni kuuluvad emaettevõtte AS Tallinna Lennujaam ja tütarettevõtte AS Tallinn Airport GH.

Üldkoosolek

AS-i Tallinna Lennujaam korralisel üldkoosolekul 12. aprillil 2016, kinnitati 2015. majandusaasta auditeeritud aruanne, kasumi jaotamise ettepanek ja audiitori järeldusotsus.

AS-i Tallinna Lennujaam nõukogu

Nõukogus on põhikirja alusel kuus liiget. Majandus- ja taristuminister valib kolm liiget rahandusministri ettepanekul ja kolm oma äranägemisel. Liikmed määratakse viieks aastaks. Nende tasu määrab üldkoosolek.

Nõukogu valvab juhatuse tegevuse järele ja osaleb oluliste otsuste tegemisel. Nõukogu tegutseb iseseisvalt kontserni ja aktsionäri parimates huvides. Nõukogu määrab kindlaks kontserni strateegia, üldise tegevuskava, riskijuhtimise põhimõtted ja aastaeelarve.

Nõukokku kuulusid 2016. aastal esimees Margus Puust, Kalle Palling (kuni 08.12.2016), Kai-Riin Meri, Väino Linde (kuni 08.12.2016), Hendrik Agur ja Toivo Jürgenson. 08.12.2016 lisandusid Indrek Gailan ja Hindrek Allvee. Nõukogu käis 2016. aastal koos üheteistkümnel korral ja regulaarseid ülevaateid ettevõtte majandustulemustest andis juhatuse nõukogule kvartaalselt. Nõukogu liikmete tööjõukulud kokku (töötasu koos sotsiaalmaksudega) olid 2016. aastal 37 tuh eurot (2015: 38 tuh eurot).

Auditikomitee

2016. aastal olid auditikomitee liikmeteks Kalle Palling (esimees), Väino Linde ja Priit Lomp. Aasta lõpus kutsus nõukogu auditikomiteest tagasi Priit Lombi ja nimetas asemele Kai-Riin Meri.

Auditikomitee käis koos neljal korral. Vaadati üle ja kiideti heaks lennujaama 2015. aasta majandusaasta aruanne, samuti viidi ennast kurssi 2016. aasta aruande vaheauditi tulemustega. Eraldi käsitleti lennuliiklusala arendusprojekti ja selle rakendamisega kaasnevaid riske.

AS-i Tallinna Lennujaam juhatus

Juhatus esindab ja juhib ettevõtte igapäevatööd kooskõlas seaduse ja põhikirja nõuetega. Juhatus on kohustatud tegutsema majanduslikult kõige otstarbekamal viisil, lähtuma oma otsustes ettevõtte ja aktsionäri parimatest huvidest ning kohustub tagama ettevõtte jätkusuutliku arengu seatud eesmärkide ja strateegia järgi. Juhatus tagab riskijuhtimise ja sisekontrolli toimimise ettevõttes.

2016. aasta 1. märtsil muutus AS-i Tallinna Lennujaam juhatuse suurus kolmelt liikmelt kahele seoses Rein Loigu tagasikutsumisega. Kuni uue juhatuse esimehe valimiseni määrati nõukogu poolt juhatuse esimehe ülesandeid täitma juhatuse liige Einari Bambus. Nõukogu kuulutas juhatuse esimehe valimiseks välja konkursi. Konkursi alusel asus tööle 29. augustist 2016 juhatuse esimehena Piret Mürk-Dubout.

2016. aastal toimus 49 juhatuse koosolekut, juhatuse liikmete tööjõukulud (töötasu ja sotsiaalmaksud) kokku olid 342 tuh eurot (2015: 339 tuh eurot).

AS-i Tallinn Airport GH juhatus ja nõukogu

Tütarettevõtte AS-i Tallinn Airport GH juhatuse nimetab ametisse ning juhatuse liikmete tegevuse tasu määrab tütaretevõtte nõukogu. Nõukogu volitused ja vastutus tulenevad äriühingu põhikirjast, selle liikmed valib AS-i Tallinna Lennujaam juhatus.

2016. aastal juhatuse ja nõukogu liikmete nimekiri ei muutunud. Juhatuse esimees oli Tiit Kepp ja juhatuse liige Jarno Mänd, nõukogu liikmed olid Einari Bambus (esimees), Anneli Turkin, Martin Männik ja Tõnu Ader. Tütarettevõtte nõukogus osalemise eest AS-i Tallinna Lennujaam juhatuse liikmetele tasu ei maksta. Juhatuse liikmete tööjõukulud (töötasu koos sotsiaalmaksudega) 2016. aastal olid kokku 171 tuh eurot (2015: 131 tuh eurot) ja tasu saavate nõukogu liikmete oma - 9 tuh eurot (2015: 9 tuh eurot).

Aruandlus

Juhatus koostab kontserni majandusaasta finantsaruande, järgides rahvusvaheliselt tunnustatud finantsaruandluse põhimõtteid. Aruannet kontrollivad audiitor ja nõukogu.

2016. aastal esitas juhatus nõukogule ülevaateid ettevõtte majandustulemustest kvartaalselt.

Ettevõtte kodulehel on avaldatud juhatuse ja nõukogu koosseis ning andmed audiitori kohta. Ettevõtte majandusaasta aruanne avalikustatakse hiljemalt 1. maiks.

Järelevalve

Riskijuhtimissüsteem toetab ettevõtte ohutus-ja ärieesmärkide saavutamist. Läbi ühtse riskijuhtimise põhimõtete analüüsitakse, hinnatakse ja juhitakse kogu ettevõtte, sh regionaalsete lennujaamade lennuohutuse, tegevus-, äri-, töökeskkonna- ning finantsriske. Riskiaruande põhjal kavandatakse siseaudiitori tegevusi.

Siseauditi funktsioon lähtub siseauditi tegevust korraldavatest rahvusvahelistest standarditest ning ettevõttesisestest protseduuridest. Põhiprotsesside siseauditi toimimise eest vastutab siseaudiitor, kellel on aruandekohustus auditikomitee ja nõukogu ees. Siseauditi valdkonna 2016. aasta tegevustest võib esile tuua esmakordse osalemise Euroopa Lennujaamade nõukogu siseauditi töörühmas (Airports Council International Europe Internal Audit Expert Group). Töörühm koguneb kaks korda aastas ning koostumiste eesmärgiks on kogemuste ja parima praktika jagamine lennunduspetsiifiliste teemade auditeerimisel ja käsitlemisel. Olulisemateks käsitletud teemadeks olid pettuste ja korrupsiooni ennetamine ning infotehnoloogiliste ja ehitusprojektide auditeerimine.

Juhtimissüsteemi siseauditid on ettevõtte sisesed auditid, mille käigus AS-i Tallinna Lennujaam kvaliteediaudiitorid auditeerivad AS-i Tallinna Lennujaam allüksuseid ning Tallinna lennuvälja territooriumil asuvaid ettevõtteid. Juhtimissüsteemi kuuluvad kvaliteedi, keskkonna, riskide, lennuohutuse ja tööohutusega seotud tegevused. Neid auditid korraldavad ja viivad läbi vastavate valdkondade spetsialistid, kes on aruandekohuslased juhatuse ees. Juhtimissüsteemi siseauditid toimuvad vastavalt kinnitatud aastaplaanile. 2016. aastal viidi läbi kokku 18 auditit (2015: 24) AS-i Tallinna Lennujaam allüksustes ning Tallinna lennuväljal opereerivates ettevõtetes. Perioodiliselt viiakse läbi juhtimissüsteemi ülevaatuskoosolekuid, mille käigus juhatus hindab juhtimissüsteemi toimimist, toimunud auditite tulemusi, regionaalsete lennuväljade ülevaateid, klientide tagasisidet.

Lisaks siseaudititele teostavad lennundusettevõtjad, Lennuamet ning järelevalve organisatsioonid järjepidevalt inspekteerimisi, kvaliteedi-ja riskijuhtimisauditid ning paikvaatlusi.

Eetika

Korruptsiooni vältimiseks ja eetilise käitumise normide kokkuleppimiseks oleme ettevõttes välja töötanud sisemise regulatsiooni korruptsiooniohu ennetamiseks ning kehtestanud Hea ärireeetika. Kokku lepitud normid on kohustuslikuks tutvumiseks ja järgimiseks kõikidele töötajatele.

Hea ärireeetika katab järgnevaid teemasid:

- kontserni vara kaitsmine ja nõuetekohane kasutamine
- huvide konfliktid
- altkäemaks ja korruptsioon
- võõrustamine ja kingitused
- aus konkurents ja jätkusuutlik äritegevus
- turvaline töökeskkond
- vastuolo eetikapõhimõtetega

Alates 2015. aastast on töötajatel organisatsiooni sisevõrgus võimalus anonüümselt teavitada võimalikest eetika, korruptsiooni jms juhtumitest. Laekunud teated edastatakse automaatselt siseaudiitorile ning neid menetletakse juhatause poolt moodustatud eetikakomisjonis. Komisjonile 2016. aastal taotlusi menetluse algatamiseks ei esitatud.

Liikmelisus

AS Tallinna Lennujaam kuulub järgnevatesse organisatsioonidesse:

- ACI Airports Council International Europe erinevad komiteed
- International Civil Aviation Organization ICAO
- MTÜ Vastutustundliku Ettevõtluse Foorum
- SA Saaremaa Turism
- MTÜ Saaremaa Ettevõtjate Liit
- Eesti Tööandjate Keskkliit
- Eesti Maksumaksjate Liit
- Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
- Eesti Turismifirmade Liit
- Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsioon

Komiteed ja nende koosseisud

Keskendumaks valdkondadele ja teemadele, mis vajavad enam tähelepanu, oleme moodustanud Tallinna lennujaamas komiteesid, mis võimaldavad konkreetse sihtgrupiga otse suhelda.

Ohutuskomitee

Tallinna lennuvälja ohutuskomitee koosolekuid, kus osalevad kõikide Tallinna lennuväljal tegutsevate ettevõtete esindajad, viime läbi kord kvartalis. 2016. aastal toimus 4 koosolekut, mille teemadeks olid ohutuskultuuri propageerimine, ohutustaseme tõstmine ning kogemuste vahetamine lennuväljal tegutsevate ettevõtete vahel. Jagasime ohutusalaseid kogemusi ja informatsiooni planeeritavatest muudatustest taristus ning protseduurides. Samuti analüüsisime toimunud vahejuhtumeid ja parendustegevusi nende edasiseks vältimiseks.

Lennujaama kasutajate komitee

Lennujaama kasutajate komitee liikmed on kõik Tallinna lennujaama territooriumil tegutsevate ettevõtete esindajad. Koosolekutel jagame olulisi uudiseid, informatsiooni lennujaama tegevuse ja protseduuride kohta. Regulaarsetel kogunemistel anname ülevaate ka meie lennundus- ja majandusnäitajatest, lennuohutusest ja -julgestusest ning kogukonna ettevõtmistest. Kõik osalejad saavad soovi korral esitada omapoolseid ettepanekuid. 2016. aastal toimus 1 koosolek.

Terminali kasutajate komitee

Tallinna lennujaama reisiterminali kasutajate komitee koosolekutel osalevad kõik reisiterminali rentnikud ja koostööpartnerid. Koosolekutel jagame informatsiooni aktuaalsetel teemadel, muudatustest protseduurides, samuti planeeritavatest muudatustest ja tegevustest, kõigil terminali kasutajatel on ka võimalus jagada kogemusi ja vahetada

infot. 2016. aastal toimus 2 koosolekut, kus informeeriti osalejaid reisiterminali rekonstrueerimise projektist, lennuliikluse arengutest, reisijaküsitluste tulemustest, lennujaama arengutest ja plaanitavatest ehitusprojektidest ning üldistest uudistest.

Töökeskonna nõukogu

Nii AS-is Tallinna Lennujaam kui AS-is Tallinn Airport GH on kokku kutsutud töökeskonna nõukogud, kus on võrdne arv nii tööandja kui töötajate esindajaid. Töökeskonna nõukogu on tööandja ja töötajate esindajate koostöökoogu, kus lahendatakse ettevõtte tervishoiu ja tööohutusega seotud küsimusi - analüüsitakse regulaarselt ettevõtte töötingimusi ja töökeskonnaalaseid probleeme.

AS-is Tallinna Lennujaam on 12 töökeskonnavolinikku, neist Tallinna lennujaamas 8 ja 1 igas regionaalses lennujaamas. Töökeskonnavolinikud esindavad kõiki allüksuseid ning on valitud töötajate poolt. AS-is Tallinn Airport GH on 6 töökeskonnavolinikku, kellest 4 on valitud töötajate poolt ning 2 määratud tööandja poolt.

Riskijuhtimine

Riskijuhtimine on oluline osa ettevõtte juhtimisprotsessist. Riskijuhtimine toetab ettevõtte ohutus- ja ärieesmärkide saavutamist ning seeläbi oleme valmis ka nende riskide käsitlemiseks, mille mõju või tõenäosust ei ole võimalik vähendada. Selleks tuvastame, hindame, analüüsime ja juhime erinevate toimingute käigus tekkivaid või eesmärkide saavutamist takistada võivaid riske ja nende tagajärgi ning arendame personali riskiteadlikku käitumist.

Ettevõttes on pideva tähelepanu all nii seadusandlusest tulenevad nõuded erinevate riskianalüüside läbiviimiseks, kui ettevõtte juhtimiskvaliteedi toetamiseks suunatud äri- ja tegevusriskide ning projektiriskide analüüsid.

Äririskid

Välise keskkonna osas oleme jätkuvalt mõjutatud lähiturgude nii poliitilistest, kui majanduskeskkonna muudatustest. Madala kütusehinna tõttu on lennundusturul müügis erakordselt palju madala hinnaga istekohti. Võimalik kütuse hinna tõus mõjutab märkimisväärselt liinide teenindamise jätkusuutlikkust. 2016. aastal langes tšarterturg ca 14% peamiselt poliitilise ebastabiilsuse tõttu põhilistes turismipiirkondades, mistõttu hindame, et püsiv poliitiline ebastabiilsus koosmõjus majanduskeskkonna riskidega võivad kaasa tuua liinide teenindamise sageduste vähenemise ja reisijamahtude ootustest väiksema kasvu.

Välisest majanduskeskkonnast on oluliselt mõjutatud ka Tallinna lennuvälja territooriumil tegutsevad partnerid, kelle äritegevuse seiskumine või Eestist välja kolimine võib lennujaama jaoks kaasa tuua pikemaajalise rentniku puudumise ja investeringu tulususe ajutise vähenemise.

2017. aasta lõikes on olulisimad arendustegevusest lähtuvad äririskid seotud mahukate ja ajakavas pingeliste investeerimisprojektidega: lennuliiklusala rekonstrueerimine; reisi-terminali laiendus ning parkimismaja ehitus. Ehitustöödega planeeritud ajakavas püsimine on eriti kriitiline arvestades Eesti rolli Euroopa Liidu Nõukogu eesistujamaana 2017. aasta teisel poolaastal.

Oluliseks riskiks on ka ebakindlus regulatsioonide osas - muudatused regulatsioonides võivad kaasa tuua sundinvesteeringuid ja vähendada äri kasumlikkust.

Tegevusriskid

Kontserni ettevõtete esmane prioriteet on lennuvälja teenuse jätkupidev osutamine, sh lennuohutuse riskide vältimine ja turvalisuse tagamine. Seetõttu on pidevas fookuses põhitegevuseks vajalike tehniliste süsteemide toimepidevuse tagamine ning aktsepteeritava lennuohutustaseme hoidmine.

Lennujaama igapäevane tegevus lähtub põhimõttest, et lennuohutus on esmatähtis. Meil on toimiv, kõiki töötajaid ja kogukonna liikmeid kaasav ohutusjuhtimissüsteem, mille eesmärk on ennetada ja vältida õnnetusi, kaitsta inimesi, vara ja keskkonda. Oleme oluliselt panustanud ohutust mõjutavatest vahejuhtumitest teavitamise võimaluste mitmekesistamisse, ennetava ohutuskultuuri loomisesse ja vahejuhtumite analüüsi eesmärgiga, et lennundusalaseid vahejuhtumeid ei esineks. Iga-aastaselt vaatame üle ja kinnitame ettevõtte ohutuspoliitika.

Valmisolek kriisiolukordadeks

Tagamaks kõigi AS-i Tallinna Lennujaam poolt käideldavate lennuväljade ohutu- ja nõuetekohane käitamine, oleme kirjeldanud ettevõtte tegevused erinevate kriisi- ja

hädaolukordade korral AS-i Tallinna Lennujaam kriisijuhtimise käsiraamatus.

Et olla erinevate kriisijuhtumite korral valmis toetama sündmuse lahendamist, hädaolukordade või nende tagajärgede likvideerimist AS Tallinna Lennujaam lennujaamades ning ettevõtte tavapärase toimimise taastamist, oleme moodustanud alalise töögrupina kriisigrupi, mis on AS-i Tallinna Lennujaam erinevate valdkondade juhtidest ja spetsialistidest koosnev meeskond. Kriisigrupi tegevust reguleerib kriisijuhtimise käsiraamat ning kriisikommunikatsiooni plaan.

Õnnetuse puhul reageerib esmalt Tallinna lennujaama päästeteenistus, kelle ülesanne on kiiresti ja operatiivselt reageerida tulekahjude, lennuõnnetuse ohu või lennuõnnetuse korral, likvideerida kütuse-ja õlireostuseid ning turvata õhusõidukite tankimisi. Päästeteenistuse olemasolu ja valmidus tagab Tallinna lennuväljale aastaringset VIII päästekatgoria.

20. aprillil 2016 toimus Kärddla lennuvälja lähialas Roograhu sadama akvaatoriumil õhtuse piiratud nähtavuse tingimustes merepäästeõppus. Eesmärgiks oli harjutada ja kontrollida lennuvälja päästemeeskonna tegutsemisvõimekust, lennujuhtimisüksuse töökorraldust, alarmeerimisskeemi rakendamist ning koostööd erinevate koostööpartneritega. Päästesündmusele andis oma osa ka tugev loodetuul, puhudes väikelaevade kasutamiseks lubatu piiripealse tugevusega kuni 14 m/s.

Õppusel osalesid mitmed Tallinna lennujaama allüksused, Merevalvekeskus, Politsei-ja Piirivalveamet, PERH kiirabi, Päästeamet, Kaitseliit, Vabatahtlike Merepäästjate Selts, Revali Merekooll ja Lennuamet.

Ebaseaduslik sekkumine lennutegevusse

Reisijate turvalisuse tagamiseks panustavad kõik lennujaamad üle maailma. Tallinna lennujaam ostab julgestusteenust sisse partnerettevõttelt G4S Eesti AS. Teeme nendega tihedat koostööd, teostame pidevat kontrolli nende tegevuse üle ning haldame ja hooldame julgestusotstarbeliseks läbivaatuseks kasutatavaid seadmeid.

Keskkonnariskid

Suurimat keskkonnamõju avaldavad lennukite ja lennuraja jäätörje ning kütuse tankimine. Kütuse-ja õlireostuste vältimiseks ning tõrjeks oleme välja töötanud vastavad protseduurid ja lennujaama päästeteenistus on varustatud vajalike ressursidega. 2016. aastal sai Tallinna lennuvälja päästeteenistus väljakutse reostuse likvideerimiseks kaheksal korral. Keskkonnareostuse vältimiseks jälgime pidevalt nii pinnase, vee, kui õhu keskkonnaseisundit ja kontrollime lisaks sisemistele protsessidele ka meie territooriumil tegutsevate partnerite nõuetekohast ja keskkonnasäästliku tegutsemist.

Keskkonnaressursside tarbimise vähendamiseks on loodud töögrupp, mis analüüsib ettevõtte energiatarvet ning pakub välja kuluefektiivseid meetmeid energiatarbe vähendamiseks.

Keskkonnariskide maandamiseks on kasutusele võetud vastavad kvaliteedistandardid ning need on maandatud kõigi seadusandlike nõuete täitmise ja järelevalve teel. Keskkonnariskidega arvestatakse ka uute investeeringute tegemisel. Ettevõtte keskkonnapetsialist on kaasatud ehitusprojektide ettevalmistamisse tagamaks keskkonnaaspektidega parimal võimalikul viisil arvestamine.

Infoturberiskid

Selleks et ennetada infosüsteemide ja andmehalduse riskide realiseerumist ning vähendada nende võimalikku mõju lennujaama tegevustele, lisasime 2016. aastal riskifookusesse infoturbe-ja andmekaitsetegevused. Asjakohaste organisatsioonide, tehnoloogiliste ja füüsiliste turvameetmete juurutamist juhib ettevõtte infoturbejuht.

Infoturbe tagamises on roll igal lennujaama töötajal, äripartneril ja kliendil. Nii nagu mujal tegevusvaldkondades, toimivad ka lennujaama protsessid infosüsteemide kaudu, seega seisab iga töötaja enda käitumisega hea selle eest, et tema tegevus arvestaks võimalikke ohte ja ennetaks juhtumite toimumist. Selleks, et saada parem ülevaade olemasolevatest infosüsteemidest ja nende vahelistest seostest, viidi 2016. aasta sügisel läbi infosüsteemide kaardistamine, mis andis ettevõttele ülevaate kasutatavate infosüsteemide jätkusuutlikkusest ja võimalikest parenduskohtadest. 2017. aastal jätkuvad kaardistamise tegevused isikuandmete kaitse üldmääruse jõustumise valguses.

Infoturbe teemalistel seminaridel osales 2016. aasta jooksul 107 Tallinna Lennujaama juhti ja spetsialisti ning e-õppekeskkonna vahendusel olid õppematerjalid ja soovitusel kasutatavad kõikidele töötajatele.

Kliendiandmete kaitse

Kuna üheks tegevusriskiks peame infoturbe seotut, on kliendiandmete kaitse meile olulise tähtsusega. Lähtume oma tegevustes infoturbe ja andmekaitse valdkonda reguleerivatest õigusaktidest, infosüsteemide kolmeastmelisest etalonturbe süsteemist ja IT halduse heast tavast. Sarnaselt tavapärase riskikäsitlemisega hindame ka infoturbe ja andmekaitse riske ning tegeleme riskide realiseerumise vähendamiseks. Kaitset tagame nii sisemiste protseduurireeglite, kui tehniliste meetmetega vastavate tarkvarade ning intsidentide tõkestamise süsteemidega. Kehtestatud on ka füüsilised turvameetmed, mille olulisteks komponentideks on andmekäitlejate asjakohane koolitamine ning regulaarne turvaauditite läbiviimine. Reisijatega seonduvad kliendiandmed ning muu informatsioon kuulub vastavale lennufirmale ning on rangelt kaitstud. Nende avaldamine meie poolt on keelatud.

Selleks, et saada parem ülevaade olemasolevatest infosüsteemidest ja nende jätkusuutlikkusest, viidi 2016. aasta sügisel läbi infosüsteemide kaardistamine.

Personaliriskid

Väliskeskonnast tulenevateks personaliga seotud riskideks on eelkõige töötuse madal tase, vabade töötajate arvu vähenemine tööturul, ettevõtete soov värvata lisa tööjõudu ja erinevate erialade struktuurne tööjõu puudus. Kontserni eripäraks on turvalisuse huvidest lähtuv taustakontrolli nõue, mis pikendab ametikohtade mehitamise aega.

Sisemiste riskidena näeme eelkõige töötajate piisavate pädevuste hoidmist, võtmeametikohtade asendatavuse tagamist ja töökoormuse muutumist tulenevalt kiirest tööjõu vajaduste kõikumisest. Tulenevalt lennujaamale iseloomuliku investeerimisperioodi lainelisusest ja ajutisest järsust töömahu kasvust, on riskiks töötajate võimalik lahkumine võtmetähtsusega ametikohtadelt. Mehitamist raskendab ka töötamine vahetustega, s.h. nädalavahetusel ja öisel ajal.

Arendusprojektide riskid

2016. aastal alustasime ja 2017. aastal jätkame ehitustöid seoses suuremahulise arendusprojektiga, mille kaasrahastajaks on Euroopa Liit. Oleme põhjalikult analüüsinud projektiga seotud riske, millest suurimad on seotud ajakava, kvaliteetse lõpptulemuse saavutamise ja eelarves püsimisega.

Peamiste riskimaandamismeetmetena oleme projektile teostanud ekspertiisi, oleme nõudlikud ehitusjärelvalve osas ja nõudsime ehitajalt laiemat ning kõrgemat vastutuskindlustuse määra. Igapäevaste riskimaandusmeetmetena toimib pidev infovahetus tööde teostajaga nii tööde teostamise graafikus püsimise, ohutustaseme jälgimise, kui teostatud tööde kvaliteedi osas.

Peame kriitiliseks võimalikke ehitaja ja teiste osapoolte poolseid eksimusi lennuväljal kehtestatud protseduuride ja ohutusalaste nõuete vastu, mis võivad kaasa tuua ohutust mõjutavaid olukordi. Seetõttu on ohutusalaste riskide vältimine projektmeeskonna jaoks esmatähtis. Peamisteks maandamismeetmeteks on:

- pidev mitmepoolne infovahetus;
- kohustuslik lennuohutuse ja - julgestuse alaste koolituste läbimine;
- töövõtja võtmeisikute vastavus nõuetele;
- ohutu ning katkematu lennutegevus;
- osapoolte pidev järelevalve ehitustööde ajal.

Ostuprotsesside riskide juhtimine

Kuna Tallinna Lennujaamal puudub klassikalises mõttes tarneahel, korraldame hankeid. Protseduuri reeglid on kehtestatud hangete korraldamise korraga. Nende läbiviimisel peab hankija järgima riigihangete korraldamise head tava, kasutama rahalisi vahendeid otstarbekalt, mõistlikult ja säästlikult ning saavutama riigihanke eesmärgi mõistliku hinnaga, tagades konkurentsi korral erinevate pakkumuste võrdlemise teel parima võimaliku hinna ja kvaliteedi suhte. Riigihanke läbiviimisel on tagatud läbipaistvus ja kontrollitavus. Viisime 2016. aastal läbi kokku 157 hankemenetlust, sealhulgas riigihangete registri vahendusel 23 hankemenetlust, millest üle rahvusvahelise piirmäära hankemenetlusi oli 3 ja lihthanke menetlusi 20. Elektroonilises riigihangete registri keskkonnas läbiviidud hangetest oli e-menetlusi 22.

"Õigete otsuste langetamisel ei ole määrav informatsiooni hulk vaid selle kvaliteet."

Lennart Meri

1963

Avati Tallinn-Simferopoli otseliin

Lennuk Tu-124 sõidab üheksa kilomeetri kõrgusel väidetavalt "nagu laudamööda" ja Musta mere lainetesse saab nüüdsest vaid paari sammuga.

www.tallinn-airport.ee/tallinna-lennujaam-80/avati-tallinn-simferopoli-otseliin

1980

Lennujaam sai olümpiaks uue reisiterminali

Terminalihoone iseäraliku välisilme loomisel leidis arhitekt Mihhail Piskov inspiratsiooni Eesti rehielamust. Terminali oma aja kohta väga moodsa sissekujunduse autoriks on Maile Grünberg.

www.tallinn-airport.ee/tallinna-lennujaam-80/avati-uus-tallinna-lennujaama-reisiterminal

Lennunduse ajalugu Saaremaal sai alguse juhuse tahtel, kui norralane Hans Fraenkel ja rootslane Carlson sooritasid oma õhupalliga halbade ilmastikuolude tõttu hädamaandumise Atla lahe rannikul 17. detsembril, 1904. aastal.

Kuressaares valmiski 1940. aastal murukattega lennurada, mida järgneval aastal kasutati ka Punalipuliste Balti Laevastiku madruste spordiväljakuna.

Ettevõtte tegevus

2016. aasta majandustulemused

tuh EUR	2016	2015	Muutus %
KONTSERNI TÄHTSAMAD MÜÜGI- JA FINANTSNÄITAJAD			
Äritulud kokku	46 763	43 576	7,3
Müügitulu	36 897	33 829	9
• sh. lennundustulu	13 167	13 155	0
• sh. mittelennundustulu	23 730	20 673	15
Muud äritulud	9 866	9 748	1
• sh. varade sihtfinantseerimine	4 352	3 783	14
• sh. julgestuse ja pääste sihtfinantseerimine	3 653	4 135	-12
• sh. regionaalsete lennujaamade sihtfinantseerimine	1 615	1 615	0
• sh. muud äritulud	246	215	15
Ärikasum enne kulumit*	13 743	12 330	11
Puhaskasum	6 158	5 153	20
Rahavood põhitegevusest	11 343	12 390	-8
Investeeringud	25 634	2 610	882
Varad aasta lõpus	155 455	142 632	9
Varad aasta lõpus sihtfin.kohustuseteta *	99 058	91 861	8
Omakapital aasta lõpus	71 793	65 635	9
Võlakohustused aasta lõpus	16 857	21 453	-21
Omakapital/varad aasta lõpus*	72%	71%	
Võlakohustused / ärikasum enne kulumit*	1,23	1,74	
Ärikulud kokku	40 486	38 228	6
• sh. kaubad, materjalid, teenused	11 237	11 073	1
• sh. mitmesugused tegevuskulud	1 340	1 855	-28
• sh. tööjõukulud	16 015	14 463	11
• sh. muud ärikulud	77	73	5
• sh. põhivara kulum	11 818	10 764	10
Ärikasum (EBIT)	6 277	5 348	17

* ei sisalda põhivara sihtfinantseeringut

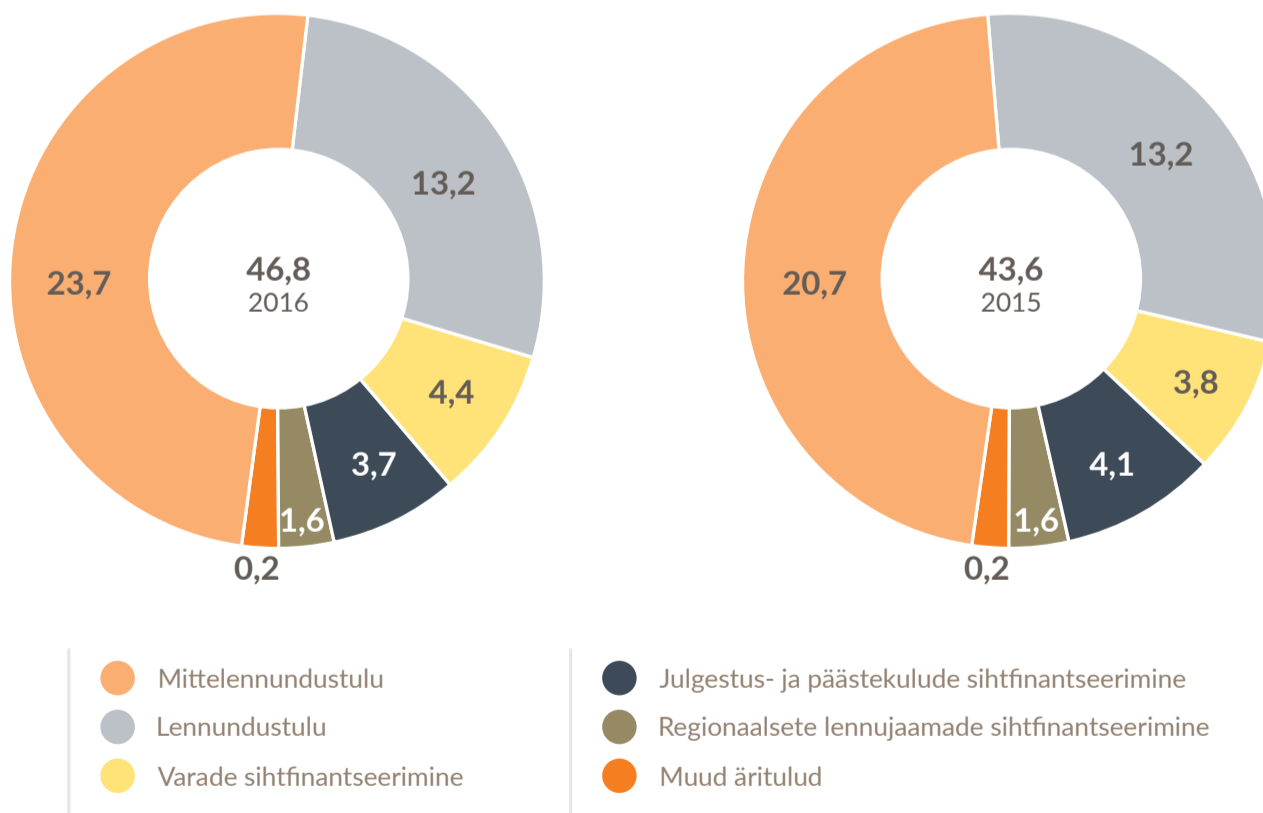
Tulu

Kontserni tulud kokku olid 46,8 mln eurot (2015: 43,6 mln eurot). Kasv 3,2 mln eurot ehk 7,3% võrreldes eelneva aastaga. Tuludest 79% moodustas müügikäive (lennundus- ja mittelennundustulud) ja 21% muud äritulud (2015: 78% ja 22%).

Kontserni müügitulu aastal 2016 oli 36,9 mln eurot, olles eelnevast aastast 9% võrra suurem (2015: 33,8 mln eurot). Käibest 36% moodustasid lennundustulud ja 64% mittelennundustulud (2015. aastal vastavalt 39% ja 61%).

Lennundustulud kokku olid 2016. aastal 13,2 mln eurot (2015: 13,2 mln eurot) ehk samas mahus, mis eelnenud aastal.

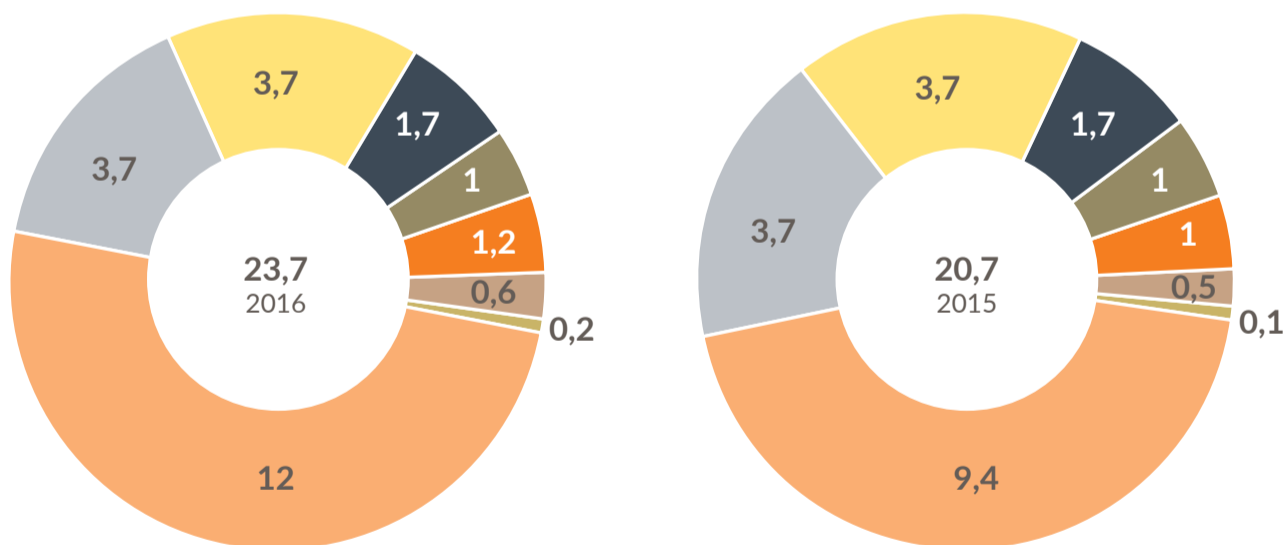
Tallinna lennujaama reisijate arv oli 2,5% võrra suurem kui 2015. aastal (2016: 2 221 615 ja 2015: 2 166 820) ning lennuoperatsioonide arv 1,4% võrra väiksem, kui 2015. aastal (2016: 40 938 ja 2015: 41 513). Lennuoperatsioonid vähenesid mitteäriliste lendude osas. Reisilendude ja kaubalendude lennuoperatsioonide arv oli sarnane 2015. aastale. Keskmine reisijatasu väljuva reisija kohta oli 2,6% madalam kui 2015. aastal (2016: 6,07 eurot, 2015: 6,23 eurot). 2016. aasta algusest hakkas kehtima uus liinitoetusprogramm 5-aastaseks perioodiks, millega lisandusid mõned uued toetusmeetmed, mida eelmise programmi puhul ei olnud: lisandus opereerimispõhine toetus ning uue liini toetus on 3-aastase tsükliga. Kui 2015. aastal oli Tallinna lennujaama väljuvatest reisijatest reisijatasu soodustus 14,8%-l, siis 2016. aastal oli soodustus 21,6%-l.

Kontserni äritulud kokku, mln eurot

Regionaalsete lennujaamade osas oli 2016. aastal reisijate arv 11% võrra parem kui 2015. aastal (2016: 53 360 ja 2015: 48 098). Selle positiivse kasvu taga oli teist aastat järjest Tartu lennujaam, kus reisijate arv kasvas koguni 40%, kokku oli reisijaid 29 594 (2015: 21 117). Samas vähenes Kuressaare reisijate arv 8% ja Kärdla reisijate arv 6%. Põhjuseks senise operaatori Aviesi pankrot ja liinilendude peatumine ligi kolmeks kuuks. Arvestades eelnevat, oli hea tulemus, et lennundustulud regionaalsetes lennujaamades jäid samale tasemele, mis 2015. aastal (2016: 0,363 mln eurot ja 2015: 0,362 mln eurot). Mittelennundustulud olid 2016. aastal 23,7 mln eurot (2015: 20,7 mln eurot) ehk 15% võrra möödunud aastast suuremad.

Tütaretevõtte AS Tallinn Airport GH mittelennundustulud kasvasid 29% võrra (2016: 11,7 mln eurot ja 2015: 9,1 mln eurot), samas kui emaettevõtte AS-i Tallinna Lennujaam mittelennundustulud kasvasid 4,6% võrra (2016: 13,8 mEUR, 2015: 13,2 mEUR). AS-i Tallinna Lennujaam tagasihoidlikuma tulude kasvu põhjuseks oli see, et kontsessioonitulud kaubandusest - mis on üks kõige olulisem tululiik - vähenesid 4,2% võrra. See tulenes reisiterminali non-schengeni alas asuvate kaupluste väiksemast käibest ja sellest tulenevalt ka väiksematest kontsessioonitasudest. Samas olid reklaamitulud 32,2% võrra, VIP-kliendi- ja äriklienditeeninduse tulud 23,2% võrra ja infratasude tulud 10,7% võrra paremad kui eelneval aastal. Tallinn Airport GH puhul oli märkimisväärne kasv jäätörjetulude osas. Vastavad tulud olid 2,8 mln eurot (2015: 1,1 mln eurot), kasv 1,7 mln eurot ehk 155%. See tululiik on väga sõltuv ilmastikutingimustest ja seega aastate lõikes

- Reisijate ja lennukite teenindamine
- Muud üürnikele osutatud teenused
- Kontsessioonid
- Muud lennundusega seotud teenused
- Ruumide üür ja muu rent
- Reklaam
- Autode parkimine
- Muud osutatud ja vahendatud teenused

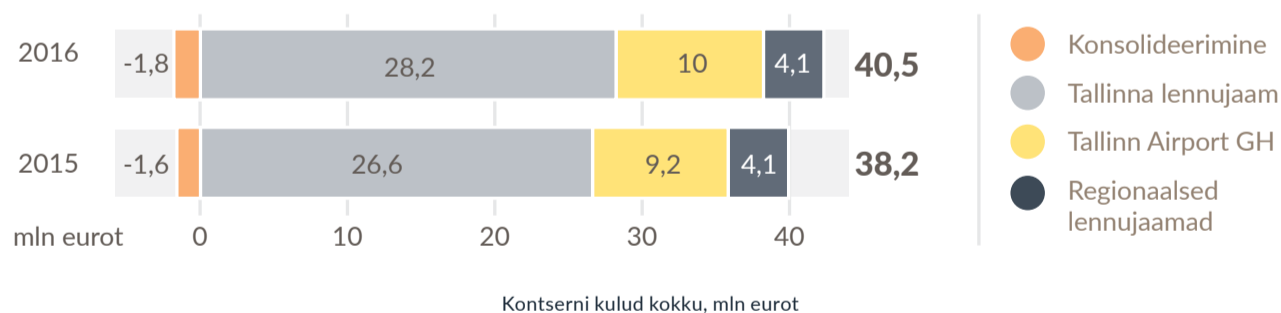
Kontserni mittelennundustulud kokku, mln. eurot

varieeruv. Muu müügikäive, välja arvatud jäätõrjetulud, kasvas 12% (2016: 9,0 mln eurot ja 2015: 8,0 mln eurot). Tulude kasvu peamiseks põhjuseks olid lennufirmade paketi- tasude korrigeerimine ning infratasude lisamine lepingutesse.

Muud äritulud olid 2016. aastal 9,9 mln eurot (2015: 9,7 mln eurot) ehk 1% võrra möö- dunud aastast suuremad. Riigilt saadav sihtfinantseering lennundusjulgestuse ja pääs- tekulude katmiseks jäi samale tasemele (2016 ja 2015: 4,1 mln eurot) aga sellest 3,6 mln eurot eraldati tegevuskulude katmiseks ning 0,5 mln eurot investeringuteks. Investeringuteks saadud osa ei kajastu tuludes, vaid sihtfinantseering amortiseeritakse koos soetatud põhivaraga amortisatsiooni perioodi jooksul. Riigilt saadav sihtfinantsee- ring regionaalsete lennujaamade tegevuskuludeks jäi ka samale tasemele (2016 ja 2015: 1,6 mln eurot). Varade sihtfinantseerimise tulud olid 2016. aastal 0,6 mln euro võrra suuremad (2016: 4,4 mln eurot ja 2015: 3,8 mln eurot), sest seoses Tallinna lennujaama lennuliiklusala ja reisiterminali lõunapoolse osa rekonstrueerimisega, vaadati üle antud põhivara väärtus ning tehti vajalikud mahakandmised nii põhivara jääkväärtuse, kui ka sihtfinantseerimise tulude osas ning Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi sihtfinantseerin- guga soetati maad.

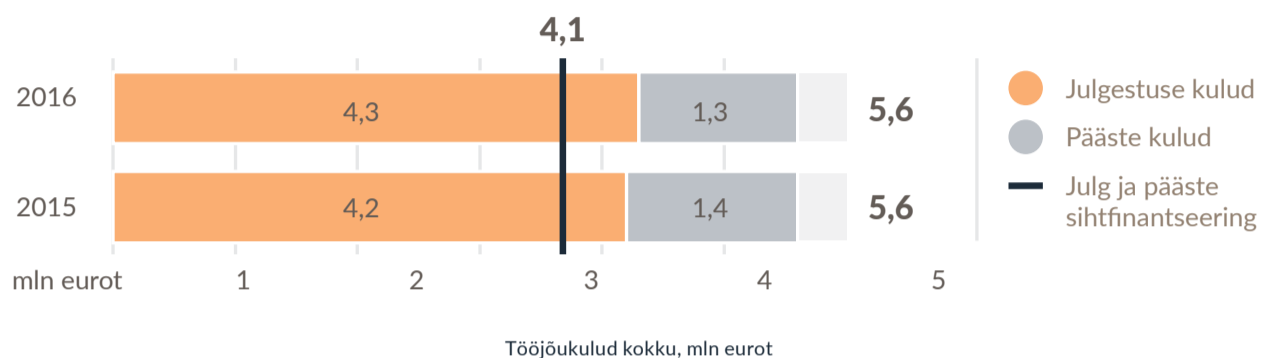
Kulu

Kontserni kulud kokku olid 40,5 mln eurot (2015: 38,2 mln eurot). Kasv 2,3 mln eurot ehk 5,9%.

Tööjõukulude kasv oli 1,5 mln eurot ehk 10,7%. Põhivara kulum oli 2016. aastal 11,8 mln eurot (2015: 10,8 mln eurot). Suurenemine 1,0 mln eurot ehk 9,3% seoses Tallinna lennu- jaama lennuliiklusala ja reisiterminali lõunapoolse osa rekonstrueerimisega, vaadati üle antud põhivara väärtus ning tehti vajalikud mahakandmised nii põhivara jääkväärtuse, kui ka sihtfinantseerimise tulude osas. Muud ärikulud vähenesid 0,7 mln euro võrra, olles kokku 0,1 mln eurot. Tulenes see sellest, et 2015. aastal kanti seoses Estonian Airi ja Aviesi pankrottidega ebatõenäoliste laekumiste alla arveid summas 0,75 mln eurot (AS Tallinna Lennujaam 0,22 mln eurot ja AS Tallinn Airport GH 0,53 mln eurot). Kulude

grupp kaubad, materjalid ja teenused jäi samale tasemele võrreldes 2015. aastaga (2016: 11,2 mln eurot ja 2015: 11,1 mln eurot). Sealhulgas sisseostetud lennundusjulgestuse teenuse kulud olid sarnaselt 2015. aastaga 3,1 mln eurot.

Tulem

Ärikasum enne põhivara kulumit ja finantstulemit (EBITDA, mis ei sisalda sihtfinantseerimisi arvestatud tuludesse,) oli 13,7 mln eurot, olles 1,4 mln euro võrra eelnevast aastast enam. Ärikasum (EBIT) oli 2016. aastal 6,3 mln eurot (2015: 5,3 mln eurot). Seega suurenemine 0,9 mln eurot ehk 17% sh äritulud kasvasid 3,2 mln eurot ja ärikulud kasvasid 2,3 mln eurot võrreldes 2015. aastaga.

Finantskulud olid 2016. aastal 0,1 mln eurot (2015: 0,2 mln eurot). Sealhulgas laenude ja võlakirjade intressikulud olid 0,3 mln eurot ning kasum tuletisinstrumentide ümberhindluselt oli 0,2 mln eurot.

Kontserni kasum aastal 2016 oli 6,2 mln eurot, olles eelnevast aastast 1,0 mln euro ehk 19,0% võrra suurem (2015: 5,2 mln eurot). Tulud kokku olid 2016. aastal 3,2 mln euro võrra suuremad, kulud kokku olid 2,3 mln euro võrra suuremad, mis annab positiivse tulemi 0,9 mln eurot. Finantskulud olid 0,1 mln euro võrra väiksemad.

Rahavood

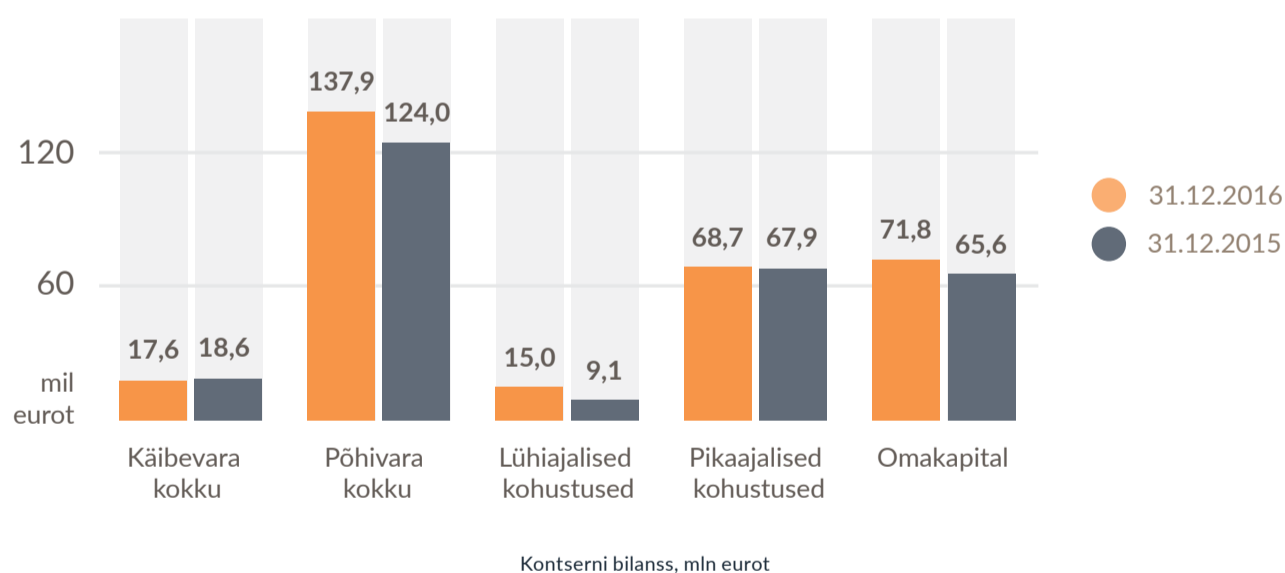
Kontserni rahajääk 2016. aasta alguse seisuga oli 15,1 mln eurot. Rahavoog äritegevusest 2016. aastal oli 11,3 mln eurot (2015: 12,4 mln eurot), rahavoog investeerimisest -20,4 mln eurot (2015: -2,4 mln eurot) ning rahavoog finantseerimisest 2,6 mln eurot (2015: -4,5 mln eurot). Kontserni rahajääk 2016. aasta lõpu seisuga oli 8,7 mln eurot, rahajääk vähenes 6,4 mln euro ehk 42% võrra.

Kontsern tasus laene kokku 4,6 (2015: 4,6) mln eurot. 2016. aasta lõpu seisuga oli laenujääk 16,8 (2015: 21,5) mln eurot, sealhulgas NIB laen 3,6 mln eurot, Pohjola laen 5,7 mln eurot ja võlakirjad 7,5 mln eurot.

Detsembris sõlmis kontsern kaks laenulepingut: Euroopa Investeerimisringilt laenatakse 30 mln eurot ja Põhjamaade Investeerimisringilt 24 mln eurot. Laenudega rahastatakse Tallinna lennujaama lennuliiklusala laiendus- ja uuendustöid perioodil 2017-2020.

Bilanss

Bilansimaht kokku 2016. aasta lõpuks oli 155,5 mln eurot (2015: 142,6 mln eurot). Seega on bilansimaht kasvanud 12,9 mln eurot ehk 8,5%. Varades on kasvanud materiaalne põhivara 13,8 mln euro võrra, raha ja ekvivalendid on vähenenud 6,4 mln euro võrra ning nõuded ja ettemaksud on suurenenud 5,4 mln euro võrra. Kohustused on suurenenud 6,7 mln eurot ehk 8,7% ning netovara suurenenud 6,2 mln eurot ehk 9,4%. Omakapitali ja kohustuste osakaal passivas on jäänud sarnaseks võrreldes 2015. aastaga: omakapitali osakaal on 46% ja kohustuste osakaal on 54%.

Investeeringud

Kontsern investeeris 25,6 mln eurot, sellest Tallinna lennujaam 25,3 mln eurot, regionaalsed lennujaamad 0,7 mln eurot ja Tallinn Airport GH 0,3 mln eurot.

Tallinna lennujaama kõige olulisem projekt oli 2016. aastal alanud lennuliiklusala laiendamine ida ja lõuna suunal, kuhu investeeriti 16,6 mln eurot. Ühtekuuluvusfondi poolne sihtfinantseering projektile oli 8,3 mln eurot. Investeering sisaldas ka lennujaamaga piirneva maa ostmist AS-lt Ragn Sells summas 2,7 mln eurot. Projekt jätkub 2017. aastal ning eeldatav investeering on 20,7 mln eurot, millest 10,3 mln eurot on Ühtekuuluvusfondi poolne sihtfinantseering.

Aasta 2016 olulisemad investeeringud:

- valmis hooldeteenistuse hooldekompleksi laiendus maksumusega 1,2 mln eurot, mis on mõeldud rajapuhastustehnika garažeerimiseks
- osteti eritehnikat rajahoolduseks 542,1 tuh eurot
- osteti kaubikud 227,5 tuh eurot
- alustati reisiterminali lõunaosa ümberehitustöödega, investeering 594,0 tuh. eurot, ehitus jätkub kevadel 2017
- seoses direktiivi nõuetega investeeriti kokku julgestuse valdkonnas 566,6 tuh eurot
- valmis huvikeskus maksumusega 248,9 tuh eurot
- IT infrastruktuuri investeeriti 198,2 tuh eurot
- Tartu lennujaama hooldeteenistuse hoone rekonstrueerimine summas 195,1 tuh eurot
- Tartu lennujaama reisiterminali täiendava ootesaali ehitamine summas 146,7 tuh eurot
- Kuressaare lennujaama maakütte ehitus 91,4 tuh eurot

"Reis on avastamine ja inimene selle eesmärk."

Lennart Meri

Lennuliiklus

Lennuliiklus aastal 2016

2016. aastal saavutasime Tallinna lennujaamas kõikide aegade parima tulemuse - reisijate koguarv kerkis 2 221 615 reisijani. Madal kütusehind on muutnud lendamise kättesaadavamaks kui kunagi varem, lisandunud on märkimisväärselt istekohti ning pilethinnad on langenud. Aasta kokkuvõttes kasvas reisijate arv 2,5%, sh regulaarlendudel oli kasv 4,8%.

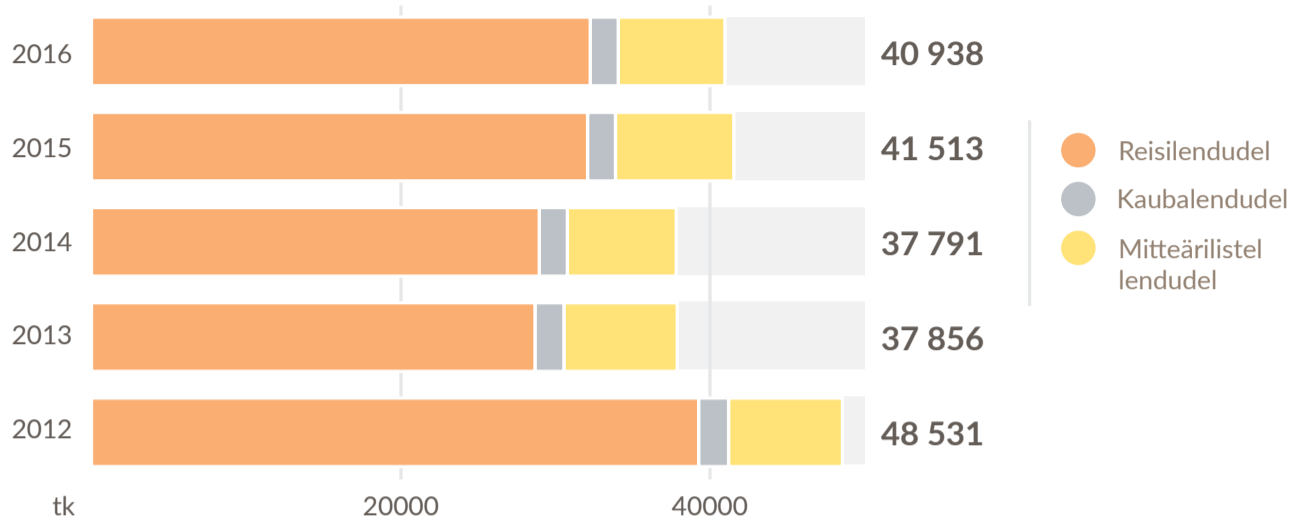
Prognooside kohaselt kasvab Euroopa lennundusturg järgmise veerandsajandi jooksul keskmiselt 3,7 protsenti aastas, globaalne turg seevastu 4,9 protsenti. Tallinna Lennujaam saavutaks Euroopa keskmise kasvuga sammu pidades aastaks 2040 5,3 miljonit reisijat ning globaalsete trendidega kõrvuti joostes suisa 7 miljonit reisijat aastas. Meie eesmärk on siiski keskenduda stabiilsele kasvule ning suurendada järgmisel viiel aastal reisijate arvu aastas keskmiselt 5 protsenti – see tähendab lähiaastatel 100 tuhande reisija lisandumist igal aastal, kelle panus Eesti majandusse oleks hinnanguliselt 30 miljonit eurot aastas.

Tallinna lennujaama jaoks oli 2016. aasta eripalgeline – aasta algust mõjutas veel üpris märkimisväärselt Estonian Airi pankroti järellainetus ning mõningane ebakindlus Nordica tegevuse alustamisel. Väiksema mõjuga sündmustest järgnesid terrorirünnak Brüsseli lennujaamas (märtsis) ning lennufirma Avies pankrot (aprillis), kuid sügiseks pöördus turg lõpuks kasvule ning detsembris kerkis reisijate arv suisa 19%. Tšarterturg on paraku siiski näitamas langustrendi, eriti on reisijaid kaotanud Türgi kuurortpiirkonnad. Tervikuna langes tšarterturg poliitilise ebastabiilsuse tõttu põhilistes turismipiirkondades 14,2%. Samas ei ole ruumi tühjale kohale ning Eesti turismifirmad otsivad aktiivselt võimalusi turu ümber kujundamiseks, lisades uusi marsruute puhkusereisijatele – enim on uusi reisijaid lisandunud Kreekasse ning Bulgaariasse.

Tallinna lennujaam

Lennuoperatsioonid

Kokku toimus Tallinna lennujaamas 2016. aastal 40 938 lennuoperatsiooni, mis on eelmise aastaga võrreldes 575 lennuoperatsiooni vähem. Ärilised lennud moodustasid 83% kogu lendude hulgast.

Lennuoperatsioonid Tallinna lennujaamas 2012-2016

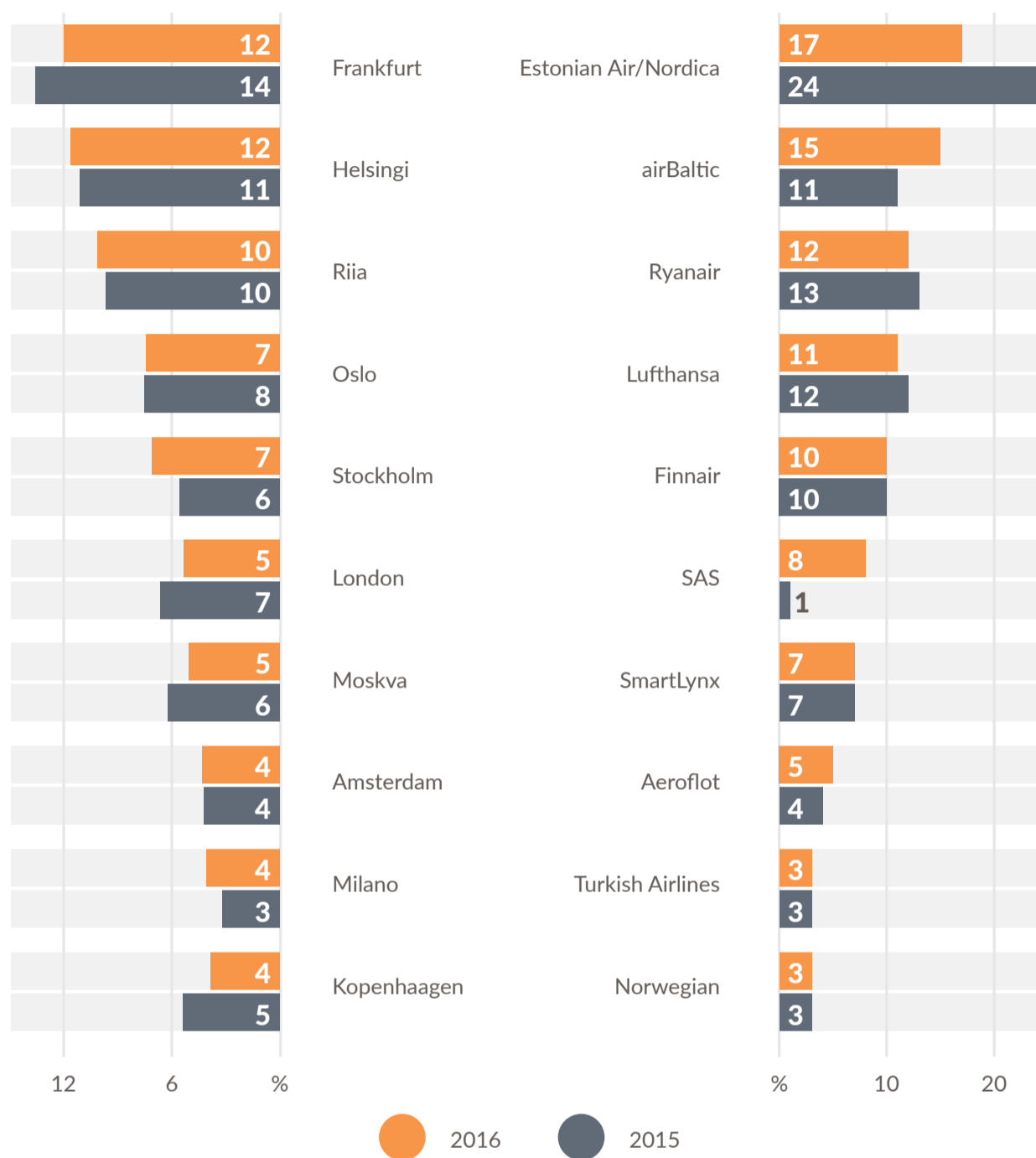
Reisijad

2016. aastal saavutasime Tallinna lennujaamas kõikide aegade parima tulemuse - 2 221 615 reisijat. Regulaarlendude reisijad moodustasid kõigest reisijaist 90%. Viis suurima mahuga regulaarliini olid jätkuvalt samad, mis eelmisel aastal. Aastaringelt opereeriti 23 liini, koos hooajaliste sihtkohtadega 34 liini (2015 vastavalt 20 ja 33 liini). Erinevatel kuudel teostas regulaarlende kokku 15 erinevat lennufirmat. Novembris alustas Nordica strateegilist koostööd LOT Polish Airlines'iga, mille tõttu käsitletakse alates 19.11.2016 Nordica ja LOTi reisijaid ning liinivõrgustikku Tallinnas konsolideeritult.

Lennufirmade turuosad on Tallinna Lennujaamas jaotunud vägagi ühtlaselt, kuuel suurimal lennufirmal on enam-vähem sarnased turupositsioonid. See tähendab meie jaoks paremat riskide jaotust ning pakub paremat kaitset ettenägematute sündmuste eest. Kuigi kõige kiiremini kasvas möödunud aastal airBalticu ja 2015. aasta lõpus lende alustanud SASi reisijate arv, on sisuliselt nullist üles ehitatud Nordica näidanud 2016. aasta jooksul väga head kasvutempot, kerkides aasta lõikes suurimaks vedajaks.

	2016	2015	2014	2013	2012
REISIJAD					
Reisijaid kokku	2 221 615	2 166 820	2 017 371	1 958 801	2 206 791
• Sh siselendudel	18 079	20 271	17 441	19 274	25 185
• Sh välislendudel	2 203 536	2 146 549	1 999 930	1 939 527	2 181 606
• Sh ümberistujaid	25 678	55 960	47 034	72 270	229 728
• Sh pööringutel	0	9 369	14 161	14 687	16 150

Reisijate arv Tallinna lennujaamas 2012-2016

Sihtkohtade ja lennufirmade turuosad 2015-2016, protsentides

Peamisteks sihtkohtadeks möödunud aastal olid endiselt suurimad sõlmjaamad – Frankfurt, Helsingi ja Riia. Uute tulijatena lisandusid mullu Rijeka, Odessa, Rooma ja Thessaloniki. 2017. aastal on uuteks ühendusteks Hamburg ning London – esimesel liinil on erinevatel aegadel varem lennanud Estonian Air ja Londoni suunal on tegemist märgilise arenguga, sest British Airways ühendab Tallinna Lennujaama maailma lennujaamade kroonijuveeliks peetava Heathrowga.

- ◉ Regulaarlend
- ◉ Hooajaline sihtkoht

Liinivõrgustiku kaart. Suvi 2016

Kaup

Põhiosa (49%) teenindatud kaubakoguste mahust moodustasid kullerpostiveod.

Mitteregulaarsetel kaubalendudel veetud kaubakogused on vähenenud alates 2014. aasta lõpust ning need moodustasid eelmisel aastal 40% kõikidest kaubavedudest.

	2016	2015	2014	2013	2012
KAUP					
Kokku	13 940	16 156	19 860	20 941	23 921
• Sh post	1 886	1 762	1 782	1 620	1 438
• Sh lennukaup	12 054	14 394	18 078	19 321	22 482

Kaup ja post (tonnides) 2012-2016 Tallinna lennujaamas

Regionaalsed lennujaamad

AS-i Tallinna Lennujaam ülesanne on tagada Kärkla, Kuressaare, Tartu ja Pärnu lennujaamade ning Kihnu ja Ruhnu lennuväljade ohutu käitamine, mis võimaldaks seal jätkata avaliku liiniveo ja vajadusel teiste lendude teenindamist. Käitame regionaalseid lennujaamu Eesti erinevate piirkondade majanduskeskkonna arengu toetamiseks riigilt saadud sihtotstarbelise toetuse ulatuses ning täiendavalt ka kontserni omavahendeid kasutades. 2016. aastal oli regionaalsetel lennuväljadel lennuvälja- ja aeronavigatsiooniteenus tagatud nii regulaarlendudele, kui erakorralise meditsiini-, keskkonnaseire-, õppe-, riigikaitse-, ning muudele lendudele.

Lennuliiklus

Lennuoperatsioonide arv regionaalsetes lennujaamades sõltub eelkõige regionaalpoliitika ning riigipoolsest regulaarlendude tellimusest. Erandiks võib siinkohal lugeda Tartu lennujaama, mis on ainus piirkondlik lennujaam, kuhu lendab rahvusvaheline regulaarliin. Kuressaare ja Kärkla suunal lendajate arvu mõjutas mullu lennufirma Avies lennuettevõtja sertifikaadi peatamine 01.aprillist, mille tõttu katkesid regulaarsed liinilennud nendest lennujaamadest enam kui kaheks kuuks. Riigihanke tulemusena taastas lennud 20. juunist Transaviabaltika.

Uue reisijate arvu rekordini jõudis Tartu lennujaam. Reisijate arv vähenes Kihnu-Pärnu liini lennumahtude vähenemise tõttu nendes lennujaamades.

	2016	2015	2014	2013	2012
REISIJAD					
Tartu	29 594	21 117	14 493	13 717	20 302
Kuressaare	13 289	14 458	13 665	13 163	11 421
Kärkla	7 547	8 029	7 750	10 222	9 700
Pärnu	1 196	2 067	2 752	3 538	5 634
Kihnu	319	1 188	1 968	2 434	2 474
Ruhnu	1 415	1 239	1 299	1 214	1 364

Reisijate arv regionaalsetes lennujaamades 2012-2016

	2016	2015	2014	2013	2012
LENNUOPERATSIOONID					
Tartu	4 727	5 052	5 173	5 159	6 356
Kuressaare	1 883	2 148	2 342	2 073	1 817
Kärdla	1 233	1 460	1 305	1 340	1 512
Pärnu	1 017	1 326	914	1 465	1 562
Kihnu	198	400	538	754	648
Ruhnu	518	470	490	540	555

Lennuoperatsioonide arv regionaalsetes lennujaamades 2012-2016

Kärdla lennujaam

2016. aastal toimus Kärdla lennuväljal 1 233 (2015: 1 460) lennuoperatsiooni ja teenindati 7 547 (2015: 8 029) lennureisijat, kellest 93,1% moodustasid regulaarlendude reisijad. Oluliselt mõjutas reisijate arvu vähenemist pikaajalise vedaja AVIES lennundus-sertifikaadi tühistamine aprilli alguses, mistõttu katkes regulaarne lennuühendus mandri ja Hiiumaa vahel kuni 20. juunini, mil tegevust alustas riigihanke võitnud uus vedaja Transaviabaltika.

Samuti on reisijate koguarvu mõjutanud halbadest ilmaoludest tingitud lendude tühistamised. 2018. aastal on AS-il Tallinna Lennujaam kavas töötada Kärdla lennujaamas välja GPS-põhise mittetäppislahenemise protseduurid (GNSS - Global Navigation Satellite System) koos Lennuliiklusteeninduse AS-iga, mis parandaks lennureiside regulaarsust hinnanguliselt 50 protsenti eeldusel, et ka lende opereerivad õhusõidukid ning meeskonnad omavad vastavat aparatuuri ning pädevust.

Lennuohutust mõjutavaid vahejuhtumeid oli 8 (2015: 4).

20. aprillil viidi lennujaama lähedal rannikumerel läbi lennupäästeõppus Politsei-ja Piirivalveameti, Päästeameti, kiirabi ning Vabatahtliku Merepäästeseltsi kaasosalusel, et kontrollida ühistegevuse toimimist piiratud nähtavuse ning madala temperatuuri tingimustes. Samuti jõustati mullu uued lennuvälja ning lennundusjulgestuse käsiraamatud koos täiendatud situatsioonikavade ning riskianalüüsidega.

Sihtrahastatud investeeringuid möödunud aastal Kärdla lennujaamas ei tehtud, omavahendite arvelt korrastati ja parandati lennuala piirdeaeda. Suurematest projektidest suurendati veelandmesidekiirusi seadmestike üleviimisega Telia 4G võrku. Uuendati diiseldiisliinide generaatori, katlamaja ning töökoja nõrkvoolupaigaldisi ning signalisatsiooniseadmeid.

Tartu lennujaam

Tartu lennuväljal toimus 2016. aastal 4 727 (2015: 5 052) lennuoperatsiooni ning teinndati kokku 29 594 (2015: 21 117) reisijat. 2015. aastal Tartu-Helsingi liinil lendamist alustanud Finnair on pälvinud täpse ja kvaliteetse teenuse osutamisega klientide usalduse ning tänu sellele saavutas Tartu lennujaam möödunud aastal kümnendi reisijarekordi pea 30 tuhande reisijaga.

2016. aastal, mil tähistati Tartu lennujaama 70. juubelit näitusega, tehti ka investeeritud reisijate mugavamaks teenindamiseks – laiendati väljuvate reisijate ootesaali ning avatud ala koos uute tualettruumidega. Rekonstrueeriti töökoja hoone ning vahetati elektriküte soodsama gaasikütte vastu. Töökoja rekonstrueerimisele kulus 195 tuhat eurot ning terminali laiendamisele 147 tuhat eurot.

Alates aprillist 2016 töötab Tartu lennujaamas ATIS (Automatic Terminal Information Service) süsteem, mis edastatab õhusõidukitele ilmateadet iga poole tunni järel.

Koostöös Lennuakadeemiaga algas projekt Droonilabor, mille eesmärgiks on välja ehitada labor mehitamata õhusõidukite alase õppe- ja arendustöö korraldamiseks. Lennuliiklusteeninduse AS-iga alustati pilootprojekti Remote Tower, arendamiseks välja ja sertifitseerimaks tehnoloogiat, mis võimaldaks viia regionaalsete lennujaamade lennujuhtimine üle internetipõhisele kaugjuhtimisele.

Pärnu lennujaam

Pärnu lennuväljal toimus 2016. aastal 1 017 (2015: 1 326) lennuoperatsiooni ning teinndati kokku 1 196 (2015: 2 067) reisijat.

Pärnu lennuvälja tegevusele avaldas kõige suuremat mõju Kihnu regulaarlendude lõppemine, mis oli tingitud uue ja parema jääklassiga laeva valmimisest. Laevaliiklust mõjutanud mereveetaseme kõikumine ning keerukad tuuleolud tingisid siiski mõnede regulaarlendude toimimise 2016. aasta alguses, kuid sügis-talviseks perioodiks raugesid needki.

Pärnu lennuvälja perroonil teostati vuukide remonti ja uuendati videovalvesüsteemi. Investeeringutest soetati uus lennundusside raadiojaam.

Unikaalsematest külastajatest paistsid mullu Pärnu lennuväljal silma Finnish Airlinesi ajalooline reisilennuk Douglas C-53C Skytrooper (DC-3). Rahvusvahelise langevarjulaagri Parasummer käigus sooritati soodsate ilmaolude toel 157 tõusu ja 1 747 hüpet. Mittelennundusüritustest toimusid Pärnu lennuväljal rahvusvaheline kiirendusvõistlus Speedest.

Kihnu lennuväli

2016. aastal toimus Kihnu lennuväljal 198 (2015: 400) lennuoperatsiooni ning teenindati 319 (2015: 1 188) reisijat.

Kuressaare lennujaam

2016. aastal toimus Kuressaare lennuväljal 1 883 (2015: 2 148) lennuoperatsiooni ja teenindati 13 289 (2015: 14 458) reisijat.

Kuressaare lennujaamast toimuvad aastaringselt regulaarlennud Tallinnasse ja hooajaliselt, oktoobrist kuni maini, Ruhnu saarele. Sarnaselt Kärkla lennujaamale mõjutas ka Kuressaare lennujaama reisijate arvu lennufirma Avies regulaarlendude teenindamise lõpetamine aprillis. Kevad-sügisel hooajal toimusid tšarterlendude seeriad Visbyse ja Soome erinevatesse linnadesse.

Suurim investeering oli Kuressaare lennujaama üleviimine maaküttele ajavahemikus aprillist kuni juulini.

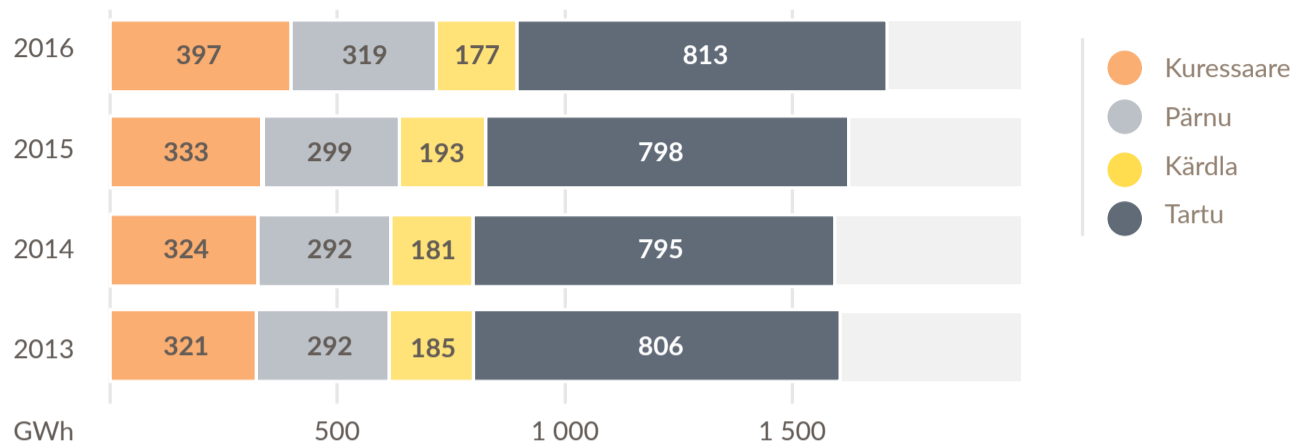
12.10.2016 väljastati Kuressaare lennuväljale uus lennuvälja sertifikaat vastavalt EASA (European Aviation Safety Agency) nõuetele.

Ruhnu lennujaam

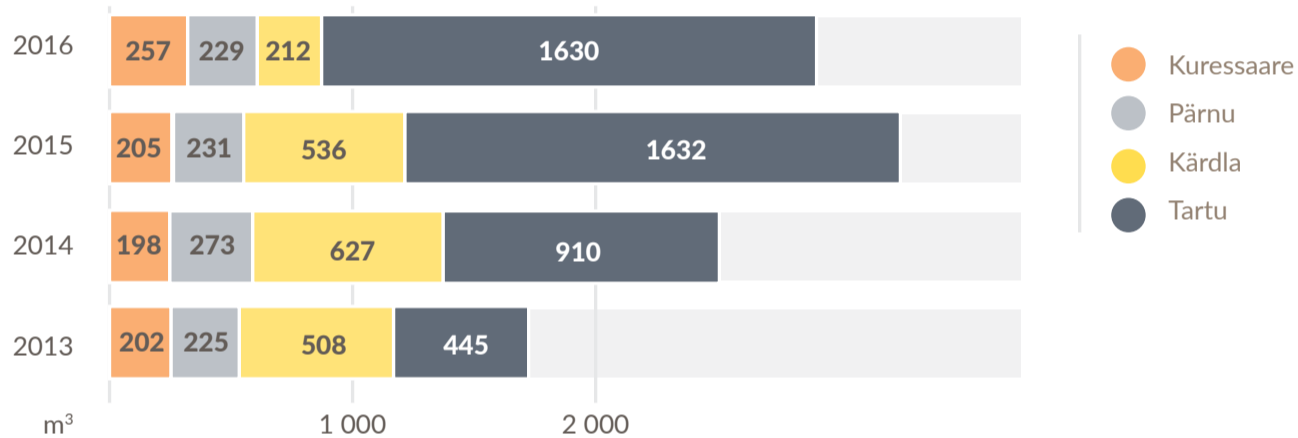
2016. aastal toimus Ruhnu lennuväljal 518 (2015: 470) lennuoperatsiooni ning teenindati 1 415 (2015: 1 239) reisijat.

Keskkonnanäitajad regionaalsetes lennujaamades

Tartu lennujaama veekasutuse vähenemine on tingitud asjaolust, et kuni 2015. aasta suveni varustas Tartu lennujaam olemasolevast puurkaevust ka lähedal asuvat elamupiirkonda. Alates 2015. aasta suvest läksid nii Tartu lennujaam, kui elamupiirkond üle ühisveevärgile ja elamupiirkond eraldati lennujaamast. 2016. aasta veekasutus kajastab vaid Tartu lennujaama tarbimist.

Elektrienergia tarbimine regionaalsetes lennujaamades 2013-2016 Gw/h*
*Varasemate aastate kogunumbreid on muudetud seoses metoodika täpsustamisega

Veekasutus regionaalsetes lennujaamades 2013-2016 m³*
*Varasemate aastate kogunumbreid on muudetud seoses metoodika täpsustamisega

Lennuvälja kaitamine

Sertifikaadid

AS-il Tallinna Lennujaam on kehtiv kontsernipõhine aeronavigatsiooniteenuse osutaja sertifikaat ning rahvusvaheliste standardite ISO 9001:2015 ja ISO 14001:2015 sertifikaadid. 2016. aastal toimus suurem muudatus ka meie juhtimissüsteemis – oleme liikumas protsessikeskse ja riskipõhise juhtimise suunas. Seda tõendab fakt, et oleme alates 3. novembrist 2016 sertifitseeritud uuendatud rahvusvaheliste standardite, ISO 9001:2015 ja ISO 14001:2015 nõuete järgi. Sertifitseerijaks oli Bureau Veritas Eesti OÜ ning sertifikaadid kehtivad 3 aastat.

Juhtimissüsteem hõlmab kõiki meie tegevusi ning sertifitseerimisulatuses on:

- lennuväljade käitamine,
- aeronavigatsiooniteenuse osutamine,
- õhusõidukite ja reisijate maapealne teenindamine,
- lennuohutus- ja lennundusjulgestusalased tegevused.

Vastavalt 2014. aastal kehtima hakanud Euroopa Komisjoni määrusele (EÜ) nr 216/2008, mille alusel hakati lennujaamu sertifitseerima EASA (European Aviation Safety Agency) nõuete järgi, alustasime 2015. aastal Tartu, Kärdla, Kuressaare ja Tallinna lennuväljade siseriiklike sertifikaatide konverteerimist EASA määruse kohasteks sertifikaatideks.

Esimese lennujaamana väljastas Lennuamet uue sertifikaadi Tartu lennuväljale 23. oktoobril 2015. Tartu lennuvälja sertifitseerimise käigus hinnati ka lennuvälja käitaja juhtimissüsteemi vastavust määrusele ja selle rakenduseeskirjadele. Seega tähendas sertifikaadi väljastamine ühtlasi, et AS Tallinna Lennujaam, kui lennuvälja käitaja organisatsioon, vastab määruses toodud nõuetele. Kärdla lennuvälja sertifikaat väljastati 18. detsembril 2015 ning 12. oktoobril 2016 sertifitseeriti ka Kuressaare lennuväli.

Tallinna lennuvälja olemasolevat sertifikaati pikendati Lennuameti poolt kuni 31. detsembrini 2017 ning järgmine, EASA nõuete põhine sertifitseerimine, toimub 2017. aasta jooksul.

Lennuohutus

AS-i Tallinna Lennujaam kõigi tegevusvaldkondade eesmärkide saavutamisel on esmatähtis ohutuse tagamine. Lennuohutuse peamised eesmärgid ongi ohutuse tagamine kõigil tegevusaladel Tallinna Lennujaama territooriumil, regulaarne ja katkematu lennu-tegevus ning klientide teenindamine igal ajal ja iga ilmaga, järgides rahvusvahelisi ohutusnõudeid ja standardeid. Seetõttu on meie kogukonnas kõiki töötajaid ja kogukonna liikmeid kaasav, avatud ja läbipaistev ohutuskultuur ja hästitoimiv ohutusjuhtimissüsteem, mis tagab ohutusalase info operatiivse liikumise ning mille eesmärgiks on ennetada ning vältida õnnetusi, kaitsta inimesi, vara ja keskkonda. Ohutusjuhtimissüsteemiga toetatakse kõigist töös ette tulnud lennuohutust mõjutavatest juhtumitest teavitamist, et toimunut saaks uurida ja tagada, et see ei korduks. Tallinna lennujaamas toimuvad kord kvartalis ohutuskomitee koosolekud, kus osalevad kõikide lennuväljal tegutsevate ettevõtete esindajad.

2015. aastal alustatud arendustegevustest on Tallinna lennuväljal 2016. aastal edukalt kasutusele võetud innovatiivne perroonide info ja hoiatuste süsteem. Lennuväljale paigaldati 7 LED-tablood, mis kuvavad lennuväljal viibijatele kellaaega ja välisõhu temperatuuri. Kui Tallinna lennuvälja kohta laekub mõni hoiatus, kuvatakse süsteemis vastava

teate sisu (näiteks äike, lumesadu, tugev tuul). Kui nähtavus lennuväljal langeb, kuvatakse süsteemi abil teadet „Piiatud nähtavus“.

Samuti jätkati 2016. aastal koolitusprogrammide uuendamise ja töötati välja esimene videopõhine lennuohutusealane koolitusprogramm. Sellise lahenduse kasutuselevõtt suurendab paindlikkust koolituste läbiviimisel ning saame vastu tulla partneritele ja töötajatele neile sobivaima koolitusaja leidmisel.

CNS, MET ja AFIS teenused

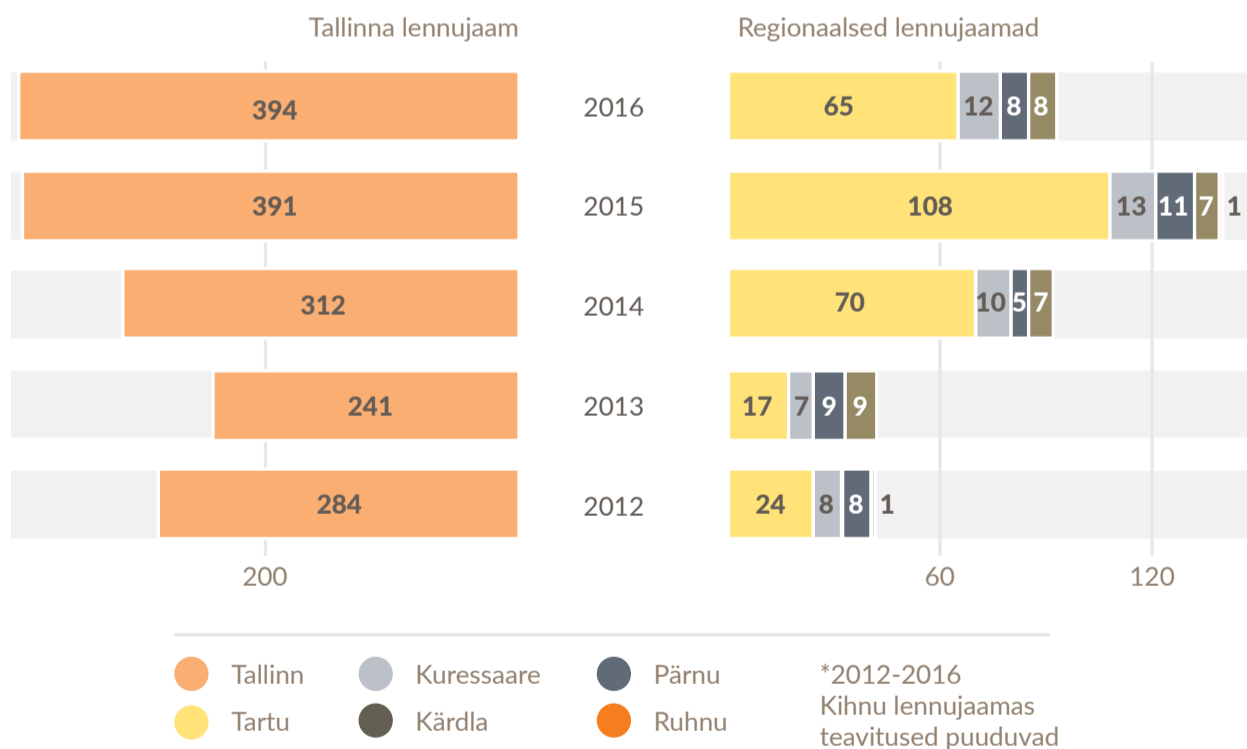
AS Tallinna Lennujaam on sertifitseeritud aeronavigatsiooniteenuse osutaja. Pakutavad teenused on CNS-side ja navigatsiooniteenindus, MET-meteoroloogiline teenus ja AFIS-lennuinfo teenus. 2016. aastal suutsime tagada katkematut teenust ning AS Tallinna Lennujaam põhjustatud juhtumite arv teenuseliikide lõikes oli 0.

Pakutava teenuse liik sõltub lennujaamast:

AFIS: Kärdla, Kuressaare, Pärnu

CNS: Tallinn, Tartu, Pärnu, Kärdla, Kuressaare

MET: Tallinn, Tartu, Pärnu, Kärdla, Kuressaare

Registreeritud teavituste arv 2012-2016

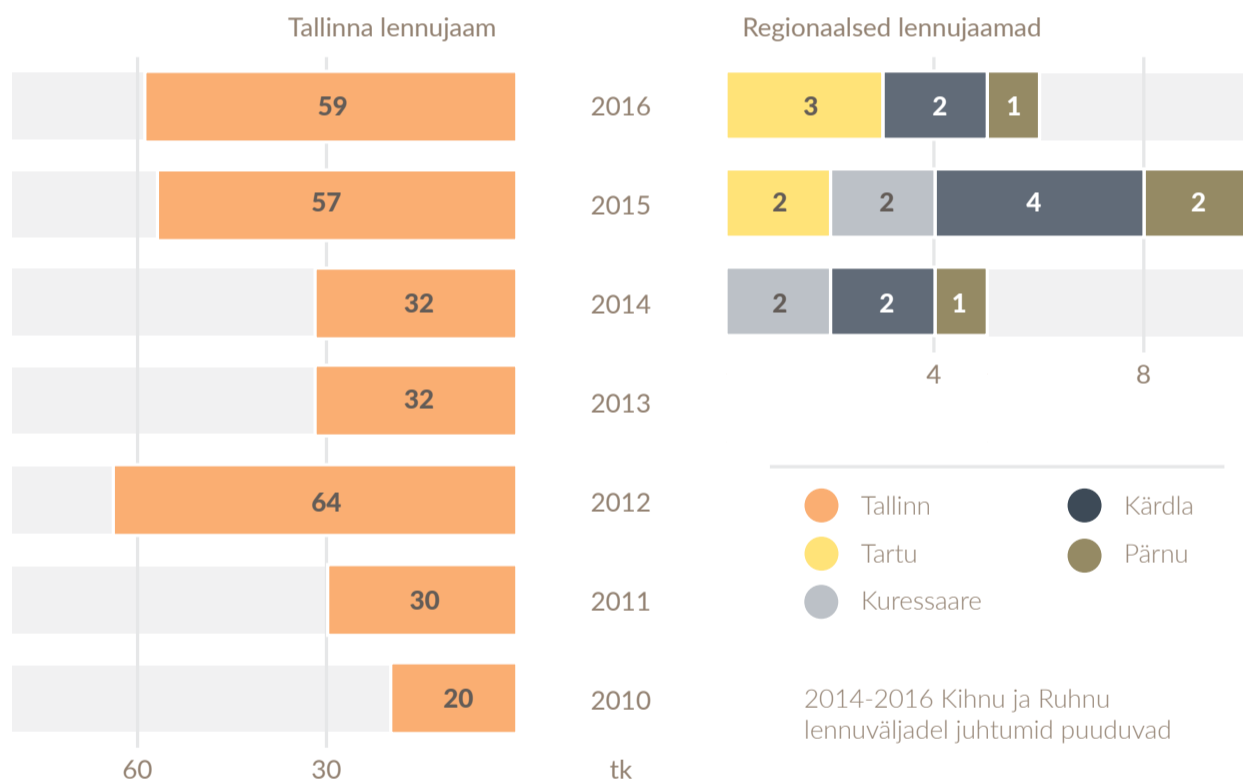
Registreeritud teavitused

Ettevõttes loodud teavituste süsteemiga toetatakse kõigist töös ette tulnud lennuohutust mõjutavatest juhtumitest teavitamist, et toimunut saaks uurida ja tagada, et see ei

korduks. 2015. aastal alustatud anonüümse teavitussüsteemi rakendamise käigus paigaldati 2016. aastal teavitamise postkastid ka kõigile regionaalsetele lennuväljadele, et lisaks anonüümsele e-kirja ja sise- ja kogukonna veebi kaudu teavitamisele toetada *no blame* ohutuskultuuri.

Lindude ja loomadega seotud vahejuhtumid

Linnud ja loomad võivad põhjustada õhusõidukitele suuri kahjustusi. 2016. aastal registreeriti Tallinna lennuväljal 59 (2015: 57) lindude ja loomadega seotud vahejuhtumit, 10 000 lennuoperatsiooni kohta toimus 14,4 (2015: 13,7) lindude või loomadega seotud juhtumit. Suurimat probleemi põhjustasid Tallinna lennuväljal pääsukesed ja kajakad. Lindude ja loomadega seotud vahejuhtumite tõus võrreldes 2015. aastaga oli põhjustatud Tallinna lennuväljal teostatud suuremahulistest kaevetöödest, mis kaasnesid lennuvälja rekonstrueerimisprojektiga.

Lindude ja loomadega seotud juhtumid 2010-2016

Ümberkaudsetele põllumaadele tööstusparkide ja elamupiirkondade rajamine vähendab vähehaaval rändlindude peatuspaiku lennujaama läheduses, väheneb ka pesitsuskohtade arv. Samasugust mõju avaldab ka lennujaama lähistel asuvate vanade hoonete lammutamine ja uute ehitamine, aga ka Soodevahe suvilate piirkonna likvideerimine. Sellised maastikumuutused avaldavad lennuohutusele positiivset mõju. Lindude ja loomade peletamiseks on kasutusel nii pürotehnilised vahendid, gaasikahurid kui ka akustilised vahendid. Lennuvälja palgal on professionaalne ornitoloog, kes teostab lindude vaatlusi nii Tallinna lennuväljal kui selle lähiümbruses ja koostab riskihinnanguid ja tegevuskavasid lindude mõju vähendamiseks.

Lennundusjulgestus

Aasta 2016 oli üle pika aja aasta, kus lennundusjulgestusel tuli tegeleda pommiähvardustega. Kokku tehti Tallinna lennujaamale kuus pommiähvardust. Õnneks oli tegemist vaid ähvardustega ning ühtegi reaalselt lõhkekeha ei avastatud.

Lennundusjulgestuse tööle ja selle planeerimisele andsid oma sisendi Euroopas toimunud terroristide rünnakud ning Brüsseli ja Türgi Atatürki lennujaamades toimunud plahvatused. Pärast neid sündmusi toimunud analüüsid näitasid ära rünnakute tehjolud, mis on ka edasiste tegevuste eesmärgistamise aluseks.

Tallinna lennuvälja lennuraja rekonstrueerimise projekt tõi lisategevusi ka lennundusjulgestusele, mis põhiliselt seisnes täiendavate julgestusmeetmete kohandamises seoses ehitustegevusega. Peale lennuraja pikenduse valmimist suurenes julgestuspiiranguala, millel teostatakse julgestusalast patrullimist.

Reisiterminali laienduse projekti raames liigutatakse reisijate julgestuskontrolli ala reisiterminali keskpaigast lõunapoolsesse otsa. Kavas on paigaldada uued, suurema reisijate läbilaskevõimega kontroll-liinid. Julgestuskontrolli ala uue asukoha planeerimisel oli oluline, et oleks tagatud töötajate hea töökeskkond ning mugav ja kiire reisijate teenindamine.

2017. aasta teisel poolaastal on Eesti Euroopa Liidu eesistuja riik, millega seonduvalt toimusid juba ettevalmistused tagamaks eesistumise ajaks turvaline keskkond külalistele.

Lennundusjulgestuse alase teadlikkuse tõstmiseks toimus 2016. aastal 128 koolitust (2015: 113), kus osales 1 092 (2015: 1 030) lennundusega seotud töötajat.

Lennundusjulgestuse valdkonna üks peamisi eesmärke on avastada reisijatel kaasas olevast pagasist keelatud esemeid/aineid. 2016. aasta jooksul avastati Tallinna lennujaama julgestusotstarbelise läbivaatuse käigus kokku 14 483 keelatud esemete/ainete nimekirjas märgitud eset (2015: 7 868 eset). 2015 kevadel kehtima hakanud regulatsioon pani lennujaama varude tuntud tarnijate üle järelevalve kohustuse lennujaamadele.

Peamised investeeringud olid lõhkeaine osakeste avastamise seadmed ning reisijatega kaasas olevate esemete läbivalgustusseadmed aegunud tehnoloogia väljavahetamiseks.

Mittelennundus

Õhusõidukite ja reisijate maapealne teenindamine

AS Tallinn Airport GH

Tallinna ja Tartu lennujaamades osutab maapealset käitlusteenust AS Tallinn Airport GH, mille asutaja ja omanik on AS Tallinna Lennujaam. Ettevõtte alustas oma tegevust 2005. aastal.

Tallinn Airport GH kuvandiks on olla kvaliteetse teenindusega, paindlik, innovaatiline, sõbralik ja hooliv teenindusorganisatsioon. Peamisteks tegevusaladeks on lennujaama kasutatavate juriidiliste ja füüsiliste isikute lennundusalane maapealne teenindamine, transpordivahendite ja eritehnika rentimine, kassateenus, vahendustegevus ning reisija ja kaubaveo dokumentide vormistamine ja müük. Ettevõttes on juurutatud integreeritud juhtimissüsteem, mis vastab rahvusvahelistele juhtimissüsteemi standarditele ISO 9001:2015 ja ISO 14001:2015.

2016. aastal oli Tallinn Airport GH jaoks peamine märksõna kiire reageerimine erinevatele lennufirmade teenindusprotsesside muutustele, mis nõudis suuri panuseid meeskonnaga tegelemisel, motiveerimisel ja töötajaskonnale toeks olemisel. Novembris vahetas Nordica koostööpartnerit, lõpetas koostöö Sloveenia lennufirmaga Adria ning alustas strateegilist koostööd LOT Polish Airlines'iga. Kiire muudatus oli suur väljakutse kogu Tallinn Airport GH meeskonnale

- Tänu Post11 lepingu sõlmimisele AliExpressiga, tõusis kaubalendude teenindamise maht ning käideldava kauba koguse tõus oli aastaga ligi 19%
- Jätkub koostöö Eesti Lennuakadeemiaga – suviste praktikantide värbamine. Suvel aidati kaasa ka Eesti Lennundusmuuseumi poolt Eesti Lennunduspäevade korraldamisele
- AirBaltic alustas lendude opereerimist Bombardier CS300 mudeliga, mille maapealseks teenindamiseks on Tallinn Airport GH-l täielik valmidus ning vajalikud seadmed ja vahendid olemas

- AS Tallinn Airport GH avas oma sotsiaalmeediakanali Facebookis
- Alustati uue mobiilse õhusõidukite laadimise süsteemi tasuvuse kaardistamisega
- Pere- ja töötajasõbralikum ettevõtte 2016
- "Aasta tegu Eesti lennunduses" nominent

Investeeringud ja uuendused

Teenindusmahu kasvust ja väga muutlikust talvest tulenevalt investeeriti 2016. aastal enamjaolt õhusõidukite teenindamiseks vajalikku eritehnikasse 345,5 tuh eurot. Seoses kaubalendude teenindamise mahu kasvuga soetati platvormtõstuk, kaubaaluste ja konteinerite transporter, kaubaaluste ja konteineri kärusid, traktor, kahveltõstuki tõsteplatvorm ning kaubaaluste rullikteed.

Efektivsuse suurendamiseks soetati ja võeti kasutusele kaks towbarless pukseerimistraktorit (Kalmar TBL-50), mille opereerimiseks ei ole vaja enam kahte inimest ning mis seetõttu võimaldab teenindada rohkem lennuoperatsioone sama arvu inimestega. Samuti olid 2016. aastal kõik jäätõrje sõidukid ühe kasutaja poolt opereeritavad.

Tallinn Airport GH on püstitanud aastateks 2014-2018 strateegilise kvaliteedieesmärgi – kasvada Põhja-Euroopa kvaliteetseimat maapealset teenindust pakkuvaks ettevõtteks. Eesmärgi saavutamiseks parendatakse pidevalt kvaliteedijuhtimissüsteemi vastavalt rahvusvahelise lennutranspordiliidu standardi ISAGO nõuetele ja tegeletakse regulaarselt klienditagasiside analüüsimisega, et arendada firma teenindusstandardeid kliendiootuste veelgi paremaks rahuldamiseks. Läbi standardiseerimise on võimalik saavutada veelgi parem tööprotsesside efektiivsus, mis ühtlustab klienditeeninduse kvaliteeti ning tõstab ettevõtte konkurentsieelist.

Aastal 2016 oli tugevas langustrendis reisijate registreerimiseks mõeldud iseteeninduskioskite kasutamine, mille põhjuseks oli aegunud infotehnoloogiline platvorm. Iseteeninduskioskeid kasutati aastal 2015 13,7% kogureisijate arvust, aastal 2016 kasutas neid lennule registreerimiseks vaid 2,6% reisijatest. Tehnoloogilise arengu tõttu on tõusuteel veebipõhine lennule registreerimine – 2015. aastal kasutas seda võimalust 49% ning 2016. aastal 52% reisijatest. Suurenenud on ka reisijate registreerimislaudade kasutus, mis oli 2016. aastal 45% reisijate koguarvust (2015: 37%).

2016. aastal oli ettevõtte eesmärgiks tagada teeninduse punktuaalsus kõikidele teenindatavatele lennufirmadele minimaalselt 97%. Realne tulemus näitab teeninduse punktuaalsust järgnevalt:

- airBaltic – 98,6%
- Lufthansa - 98,4%
- Finnair - 98,5%
- SmartLynx – 97,3%
- Ryanair - 96,9%
- easyJet – 96,8%

Aastal 2016 oli punktuaalsus lennuoperatsioonide teenindamisel keskmiselt 98%.

Jäätörjest saadud tulu 2016. aastal oli 2 782,3 tuh. eurot (2015: 1 103,6 tuh. eurot), mis suurenes võrreldes 2015. aastaga 152% - põhjuseks põhiliselt ilmastikutingimused (lumerikas aasta).

tuhandetes eurodes	2016	2015	Muutus %
AS TALLINN AIRPORT GH 2016. AASTA OLULISEMAD MAJANDUSNÄITAJAD			
Äritulu kokku	11 753	9 198	28
Kulumieelne kasum (EBITDA)	2 224	459	384
Puhaskasum	1 764	39	4 438
Bilansimaht	9 734	7 780	25
Investeeringute maht	375,4	223,5	55

Reisijakogemus

Jätkuvalt on meie suurim soov, et meie reisijad tunneksid end reisiterminalis viibides meeldivalt, et reisija teekond oleks võimalikult hubane ja kõik vajalik käe-jala juures. Samuti on oluline erinevate kaupluste ning söögikohtade olemasolu ning pakutavate teenuste lai valik.

Alates 2016. aasta augustikuust on Tallinna lennujaama erinevates kliendiparklates võimalik tasuta parkimise eest mugavalt mobiiltelefoniga, kas tavapäraselt helistades või kasutades pargi.ee mobiilirakendust. Endiselt on kasutusel ka tavapärased tasumisvõimalused nii parkla kassas, kui parkimisautomaadis.

Reisija teekond reisiterminalis

2016. aasta lõpus oli Tallinna lennujaama reisiterminalis kokku 12 kauplust ja 9 erinevat söögikohta. Korraldati 2 konkurssi mänguasja- ja kommipoe operaatori leidmiseks ning snäki- ja kohviautomaatide operaatori leidmiseks. Teisalt otsime jätkuvalt ka uusi operaatoreid ja kaubagruppe, mis ei konkureeriks olemasolevatega, vaid tooksid juurde lisandväärtust reisijaile ja lisatulu operaatorile ning lennujaamale. Võrreldes möödunud aastaga vähenes kaubanduse ostukorv 87 sendi võrra lahkuva reisija kohta, langust mõjutavad

reisijate hinnatundlikkus, e-kaubanduse jätkuv pealetung ja Non-Schengeni sihtkohtade vähenenud arv. 2016. aasta ostukorviks kaubanduses jäi 8,17 eurot. Kaubanduse üldine käive ja kontsessioonitulu olid samuti languses. Toitlustuses tõusis ostukorv 19 senti väljuva reisija kohta, olles 2016. aastal keskmiselt 3,04 eurot.

- Jaanuar - terminali lisandus uus ja moodne pagasikiletamise operaator Pack n Fly.
- Veebruar -asendasime pagasisaali valguskastid energiasäästlikumate ja ilusamate LEDide vastu, toitlustuses vahetus sushi operaator ja senised tegemised võttis üle paljukiidetud Tokumaru.
- Aprill - lisas Husqvarna kampaania käigus elevust terminalis ringi liikuv robotniiduk.
- Mai - randus reisiterminalis laev-valmis Tallinki värav.
- Juuni - vahetus kohvi- ja snäkiautomaatide operaator, paranes nii sortiment reisijaile kui ka meie tulu.
- Juuli - toimus reisiterminali sisekujundaja hange, eesmärgiga leida hea partner tulevasteks ümberehitusteks.
- September - Eesti Disainiauhindade jagamisel said oma kategoorias kuldmedali Viru Keskus pagasilindi brändingu eest, hõbeda pälvis Rahva Raamat meie mõnusa raamatukogu eest.
- Oktoober -pälvisime rahvusvahelist tunnustust, kui Sleeping In Airports portaali kasutajad valisid Tallinna Euroopas paremusel kolmandaks lennujaamaks.
- November -pälvisime veelgi enam rahvusvahelist tunnustust kui mainekas Rotten WiFi valis meie internetivõrgu maailma lennujaamade hulgas teisele kohale.

Tallinna lennujaama juubeliaasta

100 aastat lendamist, 80 aastat lennujaama

2016. aastal täitus Tallinna lennujaamal 80 aastat "päris" lennujaamana - 20. septembril 1936 avati Ülemiste järve kaldal betoonkattega lennurada. Uus lennurada võimaldas lennukitel maanduda iga tuulesuunaga ning igal aastaajal. See tagas Tallinna aastaringse lennuühenduse muu maailmaga ning kuupäev tähistabki Tallinna lennujaama ametlikku algust. Toonase lennuraja pikkuseks oli 300x300 meetrit, tänane lennurada pikeneb käimasolevate laienemistööde käigus 3 070 meetrilt 3 480 meetrini. Ajalooline betoonist lennurajakolmnurk on nähtav tänaselgi päeval, asudes lennuraja Tartu maantee poolses otsas. 1936. aasta septembrikuu „Uus Maa“ kirjutas oma leheveergudel: „Ülemiste lennujaam on planeeritud võimalikult avar ja kui ettenähtud maandumisteed oma tsementkattega valmivad tulevaks sügiseks, siis omab Tallinn moodsama lennuvälja Ida-Euroopas.“ Nii ka sündis ning omal ajal peeti Tallinna lennujaama kogu piirkonna kaas-aegseimaks ning suurimaks lennujaamaks.

Tallinna lennujaama 80. aastapäeva tähistati läbivalt terve 2016. aasta jooksul, tegevused ja sündmused olid suunatud nii meie klientidele, lennujaama kogukonnale, kui ka Eesti inimestele üldisemalt. Eraldi juubeliaasta mälumäng korraldati Tallinna Lennujaama kogukonnale, osaleda said kõik.

Juubeliaasta raames oli ka reisijatel võimalik osa saada juubeliga seotud tegemistest: reisiterminalis võis näha juubelisümbolikaga plakateid; lippe reisiterminali ees; ekrane, mis rääkisid 80. aastase lennujaama lugu. Juubeli puhul loodi eraldi leht Facebookis ja

Tallinna lennujaama kodulehel, kus oli võimalik tutvuda pildi- ja videomaterjaliga lennujaama põneva ja rikkaliku ajaloo kohta, näiteks kuidas käis beebiga reisimine 1963. aastal Tallinn-Kiiev-Simferopoli liinil või kuidas 1939. aastal tehti Top Gear Tallinna lennujaama moodi.

Septembrikuus ehiti reisiterminal pidurüüsse ning tervitati reisijaid muusikaliste vahetaladega, kusjuures esinejateks olid lennujaama oma töötajad ja nende sõbrad.

Juubeliaastal avas ukSED lennujaama töötajate algatusel loodud huvikeskus, mis tutvustab kõigile uudishimulikele lendamist ja lennujaama. Huvikeskuses on nii sise-, kui väliekspositsioon, piknikukohad ja ka sobiv koht lennukite pildistamiseks. Ekspositsioonide eesmärk on selgitada külalistele lennujaama telgitaguseid ja ajalugu. Enne kooliaasta algust palusime kontserni töötajate pereliikmed külla ning huvikeskuses toimusid perepäevad, osalejad said tutvuda just avatud huvikeskusega ning lennujaamas ja perroonil toimuvaga, osaleda lennuvälja ekskursioonidel.

Kas teadsid, et...

- AS-i Tallinna Lennujaam administratiivhoone paikneb vanas terminalihoones, mis valmis küll alles 1955. aastal, kuid mille projekt koostati juba 1938. aastal Arthur Jürvetsoni poolt, kes oli tuntud Eesti soost riskikapitalisti Steve Jürvetsoni vanaisa
- omaaegne pikim lennuliin Euroopas läbis ka Tallinnat ning ulatus Helsingist Jeruusalemma, vahemaandumistega Riias, Varssavis, Lvovis, Bukarestis, Salonikis, Ateenas, Rhodosel ning Lyddas
- 1980. aasta olümpiaregati ajaks valminud uue terminalihoone projekteerimisel lähtus arhitekt Mihhail Piskov vana eesti rehielamu motiivist
- rahvusvaheline lennuühendus muu maailmaga taastus Tallinnas aastal 1989, kui lennujaamas maandus SAS-i lend Stockholmist
- miljoni reisija arvu ühes aastas ületas Tallinna lennujaam aastal 2007, kahe miljoni reisija piir ületati juba 2012. aastal

Erivajadustega reisijate teenindamine

Erivajadustega reisijate arv on lennureisijate seas jätkuvalt tõusev ning kasvas 2016. aastal Tallinna lennujaamas 4,7% (2015: 10,5%), kui teenindasime 3 894 (2015: 3 720) erivajadustega reisijat, mida on 174 reisijat rohkem kui 2015. aastal.

Kõigis lennujaamades on eriväljaõppega teenindajad, kes erivajadustega reisijaid abistavad. 2016. aastal alustasime erivajadustega reisijate teenindamise koolituse üldise teadlikkuse e-kursuse loomist, mille disainiprotsessi oleme kaasanud ka erivajadusega reisijad, et koolitus toetaks tegelikke abivajadusi lennujaamas. Samuti on meie kodulehel väga põhjalik lennuinfo ning ülevaade lennu sujuvaks kulgemiseks.

Kõigis lennujaamades oleme paigaldanud nähtavale kohale informatsiooni erivajadustega reisijate õiguste kohta, lisaks saab operatiivset infot helistades meie erivajadustega reisijate teenindamise eest vastutavatele.

Tagasiside

Tagasiside osas oleme rõõmsad, et kliendid meiega oma rõõmu ja ka kurbust jagavad. Klientide tagasiside laekub põhiliselt meie kodulehekülje kaudu või meili teel, need registreerime ning igale pöördumisele vastame. Kirjalikult oleme 2016. aastal registreerinud 52 pöördumist. Nende hulgas on kaebuseid/informeerimisi 31, kiituseid 2 ja ettepanekuid/küsimusi 19. Avaldame tunnustused ja tänusõnad ka siseveebis, et toetada tunnustamise kultuuri ja jagada kogukonna liikmetega rõõmu tublist tööst.

Reisijad on oma rahulolematust väljendanud lennueelse julgestuskontrolli osas, samuti tekitavad mõistetavalt rahulolematust lendude hilinemistest/muudatustest põhjustatud reisiplaanide muutused. Parima teeninduskogemuse pakkumiseks hindame väga tagasisidet ning probleemide korral arutame iga vahejuhtumit ning püüame leida lahendust nii konkreetsele olukorrale, kui õppida tuleviku tarbeks.

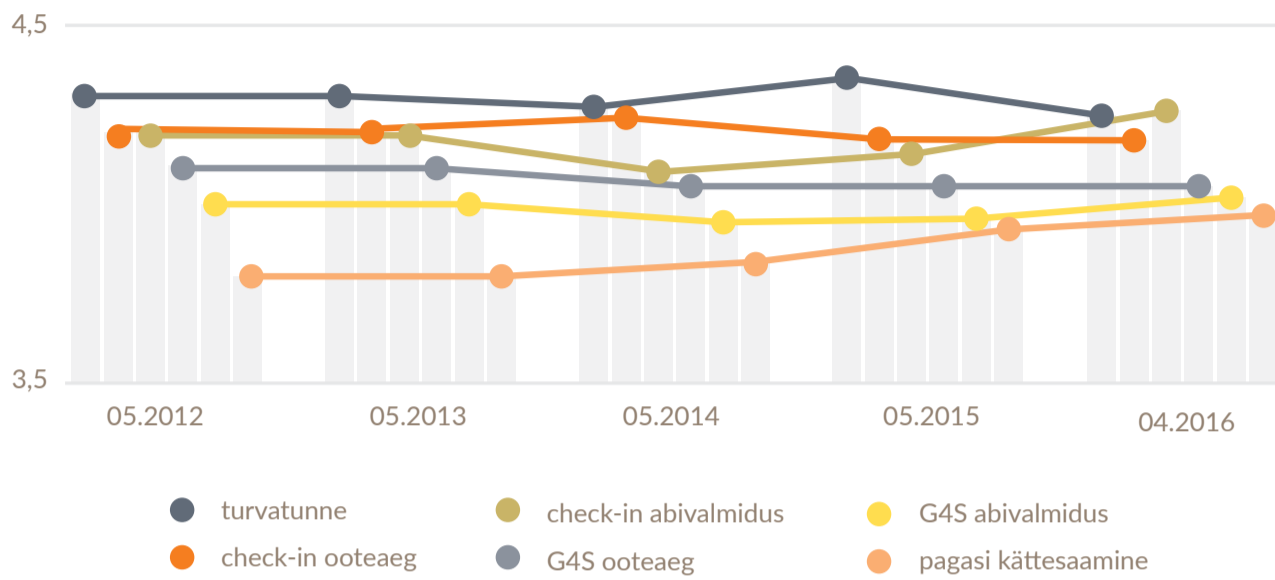
Täiesti müstilised noorsandid on teil meeskonnas - see kuidas nad äitasid keskõise Riia lennuga tulnud ratastooliga vanaprouat, oli müstika. Mitte, et nad oleksid teil mingid tugevad sellid olnud, ei - üks oli pikk ja teine oli kõhn, täiesti tavalised kutid. Mis nad ägedaks tegi, oli suhtumine - siiralt abi valmis ja hooliv, nagu oleks oma kallima pruudi miljonärist vanaema ratastoolis veeretanud ja kantseldanud. Tegelikult oli täiesti tavaline vööras liikumispuudega vanainimene, kes õnnetul kombel ratastooli on aheldatud. Äitäh teile, vandersellid!

Reisija kiitus erivajadustega reisijate teenindajatele

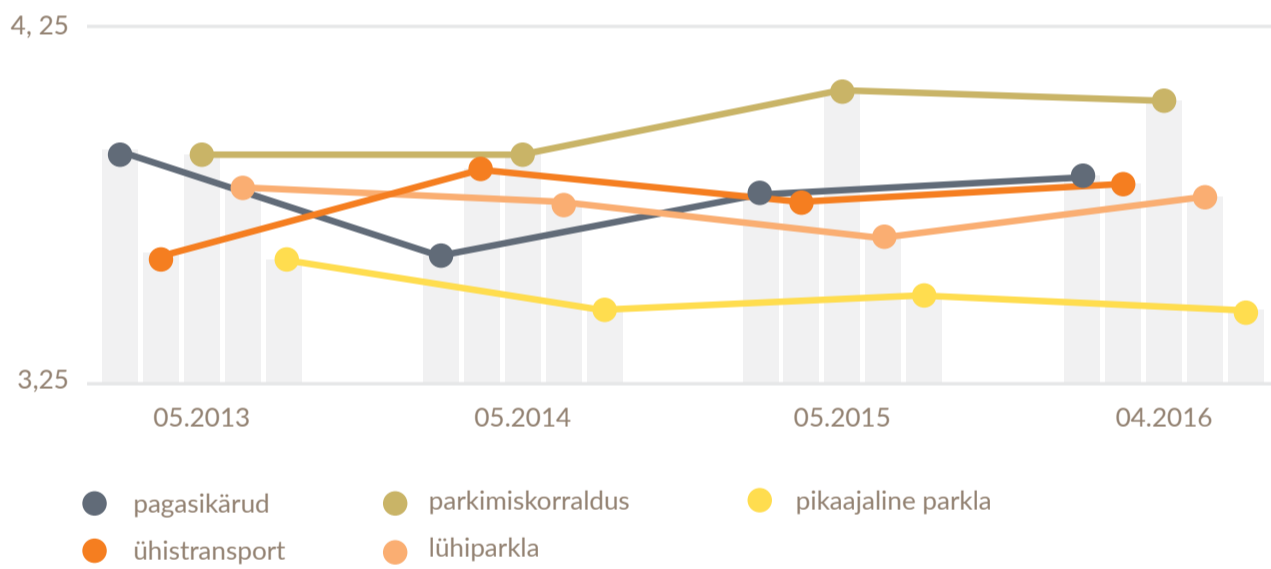
Esitatud on 7 (2015: 2) kaebust müra kohta. Teisi kaebusi keskkonna, töötingimuste, diskrimineerimise jm inimõiguste, vaba konkurentsi reeglite, ühiskondliku mõju, kliendipivaatsuse või seadusekuulekuse kohta pole olnud.

Reisijaküsitlus

Reisijate profiilist ja hinnangutest ülevaate saamiseks mõeldud iga-aastane reisijaküsitlus Tallinna lennujaamas näitas jätkuvalt kõrgeid hinnanguid lennujaama teenustele ja keskkonnale. Hinnangute hajutamise eesmärgil katsetasime 2016. aastal varasemast erineva skaalaga, esitatud on ühismõõtsustatud andmed. Alates 2017. aastast on plaanis seniselt reisijaküsitluselt üle minna rahvusvahelisele lennureisijate uuringuprogrammile ASQ (Airport Service Quality), mis võimaldab teeninduskvaliteedi võrdlemist teiste lennujaamadega ning viib uuringu kvaliteedi uuele tasandile.

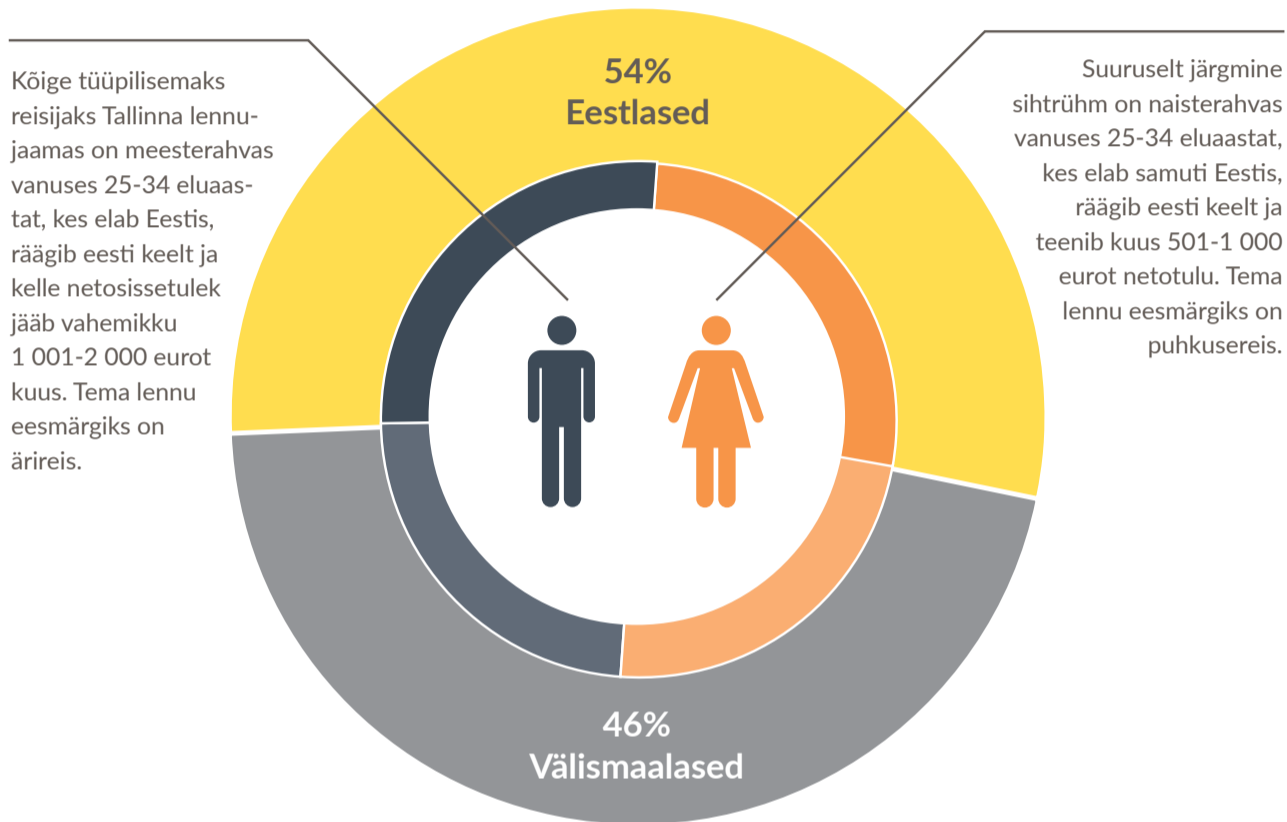
Hinnang teenustele 2012-2016

Hinnang teenustele 2013-2016

Reisija profiil Tallinna lennujaamas

Tallinna lennujaama läbivatest lennureisijatest enam kui pooled on Eesti elanikud (ca 54%), neist omakorda üle poole on naised. Välismaalastest reisijate hulgas on ülekaalus mehed, kuid üldine sooline jaotus on võrdne – nii mehi kui naisi on 50% reisijatest.

Eesti keelt räägivad emakeelena 48% reisijatest ja suuruselt teine keelegrupp, 17% reisijatest, räägib emakeelena vene keelt.

Vanuseliselt on ligi 40% reisijatest on nooremad kui 35 aastased ning 2/3 reisijatest on nooremad kui 45 aastat.

Naistest üle poole reisivad puhkuse või sugulaste-tuttavate külastamise eesmärgil.

Üle 55-aastaste reisijate hulgas on suurem osa puhkusereisijaid.

Meestel on reisi eesmärk valdavalt seotud äri- või ametialase tegevusega.

Alla 55-aastaste vanusrühmades on peamine reisi eesmärk tööalane.

Keskmiselt on ärieesmärgil reisijaid 44%.

Lennujaama kogukond

Lennujaama kogukond ühendab lennujaama territooriumil tegutseva ligi 80 ettevõtte pea 2 000 töötajat. Lennujaama kogukond mõistab, et iga töötaja panustab lõpptulemuse ja vastutab lennujaama üldise hea kuvandi loomise eest. Lisaks reisijate ja lennufirmade teenindamisele ühendab lennujaama kogukonda armastus ja huvi lennunduse vastu ning võimalus kaasa aidata maailma hubaseima lennujaama loomisele.

Väärtustame lennujaama kogukonda ja selle liikmeid, korraldame pidevat suhtlemist ja infovahetust erinevate koostöökogude (kasutajate komiteede) raames, kogukonna üheks kommunikatsioonikanaliks on ekstranet, mille kaudu avaldasime 2016. aastal 49 kiitust (oma töötajalt kolleegile, reisijalt lennujaamale ja kogukonna liikmed omavahel). Kõigile uutele kogukonna liikmetele tutvustame lennujaama ja ütleme „tere tulemast“ sissejuhataval koolitusel, mida viivad läbi lennujaama töötajad. Kaasame kogukonna liikmeid ka olulisemate sündmuste tähistamisse.

Viiendat korda toimus lennujaamarahva seas populaarseks saanud koostegemiste sari „Koos parimaks 2016“, mille eesmärk on jätkuvalt süvendada sujuvat suhtlemist töösihtuatsioonides, kogukonnatunde tekitamine, lennujaama positiivse kuvandi kujundamise toetamine ja partnerite kaasamine ühistegevusse, et luua ühist mõttevälja osapoolte vahel. 2016. aastal osales kogukonnakuu ettevõtmistes 16 meeskonda, esindatud olid partnerid reisiterminalist, teenuste osutajad perroonilt, lennufirmad, erapiloodid, Tallinna lennujaama ja Tallinn Airport GH töötajad.

Koostöö ülikoolidega

Peame oluliseks personali järelkasvuga tegelemist. Nii pakume koostöös Eesti Lennuakadeemiaga üliõpilastele tähtjalist suvise tööpraktika võimalust. Meie töötajate hulgas on ka neid, kes paralleelselt omandavad uut tasemeharidust ja töötavad. Tööandjana pakume võimalust osa-ajaga tööks õppeperioodil ning püüame arvestada töögraafikute koostamisel ka õppijate õpivajadustega.

Lisaks koostööle Eesti Lennuakadeemiaga nii tutvumispraktika, kui tööpraktika korraldamisel, on leidnud praktikakoha lennujaamades mitmete erinevate erialade õppurid.

Nii AS Tallinna Lennujaam kui ka Tallinn Airport GH toetavad ja tunnustavad iga aastast, tublisid lennunduserialade õppureid. Andsime 2016. aastal välja 4 stipendiumit (2015: 2).

Arendustegevus

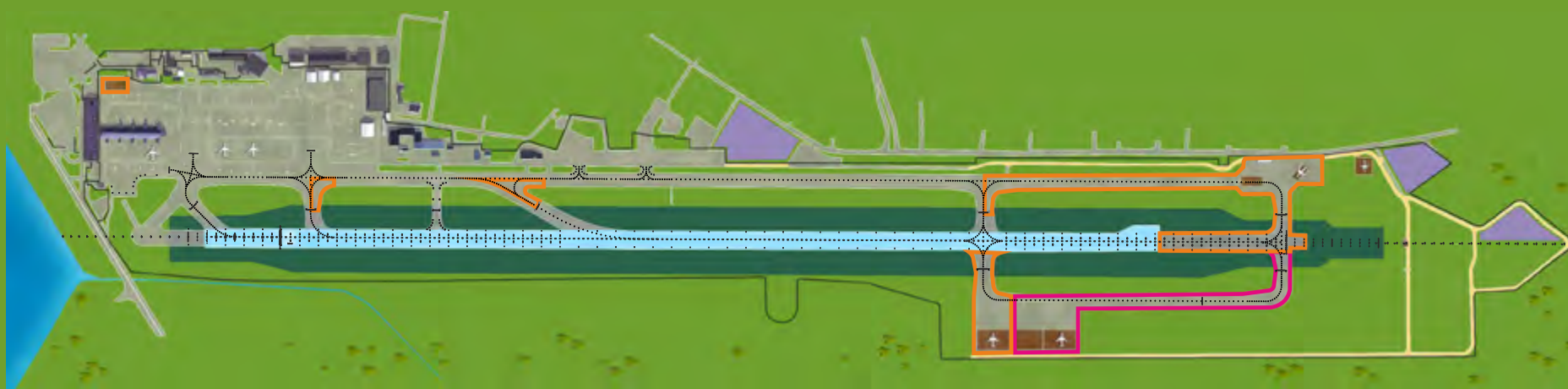
Tallinna lennujaama lennuliiklusala projekt

Lennuliiklusala arendusprojekt aitab tõsta Tallinna lennujaama lennuohutuse taset ning tõhustada lennuvälja keskkonnasäästlikku ja efektiivset käitamist.

Projekti raames rekonstrueeritakse olemasoleva lennuraja 20 aasta vanune kattekonstruktsioon, pikendatakse lennurada 3 480 meetrini ning parendatakse ruleerimisteede ja õhusõidukite perroonialade süsteemi. Ehitustegevuse käigus asendatakse praegune lennuvälja tulede süsteem energia- ja keskkonnasäästlike süsteemidega ning paigaldatakse kõrgema kategooria lähenemistulede- ja navigatsioonisüsteemid. Keskkonnaseisundi parendamiseks rajatakse lennuvälja idasuunale täiendav õhusõidukite jäätörje ala, ehitatakse välja keskkonnanõuetele vastavad lumesulamisplatsid, rajatakse lumesulamisvete ärajuhtimis- ja monitooringusüsteemid ning ehitatakse nõuetekohane lennukimootorite testimise ala.

Lennuliiklusala arendusprojekti maksumusest on 70 miljonit eurot tunnistatud abikõlblikuks Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi poolt, millest Ühtekuuluvusfond panustab 35 miljonit eurot, ülejäänud investeeringuid rahastatakse omavahendite ja laenude abil, muuhulgas Euroopa Investeerimispanngalt ja Põhjamaade Investeerimispanngalt. Lennuliiklusala arendusprojekti kaasrahastamiseks Ühtekuuluvusfondi vahenditest on Euroopa Komisjoni poolt väljastatud riigiabi luba.

Lennuliiklusala laiendamise ehitustööde esimene etapp valmib 2017. aasta lõpuks ning teise ehitusetapi tööd on planeeritud aastatesse 2019-2020. Esimese etapi ehitustöid teostab Lemminkäinen Eesti AS.

● Lennuraja asfaltkatte rekonstrueerimine ja uute navigatsioonitulede paigaldus / Runway pavement reconstruction and installation of new navigation lights

● Teenindustee asfaltkate / Perimeter road asphalt

● Tugevdatud pinnas / Reinforced soil

● Uus betoonkate / New concrete pavement

● Lumekogumisala / Snow storage area

■ I ehitusetapp / First construction phase

■ II ehitusetapp / Second construction phase

Joonisel lennuliiklusalala arendusprojekti peamised tööd ning ehitusetapid

Lennuliiklusalala arendusprojekti ettevalmistamisega seotud tegevused aastal 2015

- projektile väljastati Euroopa Komisjoni poolt riigiabi luba
- projektile väljastati toetuse taotluse rahuldamise otsus, mis määrab kindlaks projekti rahastamise tingimused ning abi suuruse Ühtekuuluvusfondi 2014-2020 vahenditest
- korraldasime rahvusvahelised riigihanked ehitustöövõtja leidmiseks ja FIDIC inseneri omanikujärelevalve teenuse tellimiseks
- 2015. aasta jooksul toimus nii organisatsiooni siseselt, kui koostöös Lennuliiklusteeninduse AS-i ja Lennuametiga, lennuliikluse ja ehitustööde aegse lennukäitaja ohutu käitumise tagamiseks vajalike tegevuste planeerimine. Informeerisime kõiki Tallinna lennujaamas tegutsevaid lennuoperaatoreid ja lennukäitajaid
- viisime suvel läbi arheoloogilised eeluuringud, mille käigus arheoloogilisi leide ei tuvastatud

Lennuliiklusalala arendusprojektiga seotud tegevused aastal 2016

- Märtsis allkirjastati ehitustöövõtuleping Lemminkäinen Eesti AS-ga. Omanikujärelevalve ja FIDIC inseneriteenust pakub Taalri Varahaldus AS
- 2016. aasta suvel ja sügisel töid ehitustööd endaga kaasa piiranguid öisele lennutegevusele, kuid plaanilist lennuliiklust ning lennuohutust need piirangud ei mõjutanud
- Ehitustööde läbiviimiseks muudeti 2016. aastal lennuraja konfiguratsiooni (loe: muudeti lennuraja pikkust) kokku neli korda. Lennuraja pikkuse ehk lennuraja läve asukoha muutmine tähendas igal etapivahetusel ühe öö jooksul ajavahemikus kell 00:30 - 06:00 vanade lennuraja kattemarkeeringute kustutamist,

navigatsioonitulede süsteemi ja tulede juhtimissüsteemi ümberhäälestamist ja katsetamist, uue raja kattemarkeringute maha värvimist

- Info kõikide etapivahetuste kohta, millega kaasnes lennuraja konfiguratsiooni muutus, avaldati nõuetekohaselt eelnevalt lennundusteabe kogumikus AIP (Aeronautical Information Publication)
- 2016. aasta lõpuks on lennurada pikendatud 420 m võrra, lennuraja laius on endiselt 45 m (koos lennuraja õlgadega 60 m)
- 2016. aastal tehtud tööd hõlmasid lennuraja ja peamise ruleerimistee pikenduse ehitamist idasuunal ning uue navigatsioonitulede süsteemi paigaldamist
- Lennuohutuse seisukohast on oluline, et pikenenud lennurada ümbritsev ohutusala on saanud tugevdatud pinnase, mis vähendab võimalikke riske kahjustustele õhusõidukite lennurajalt väljasõidu korral
- **Ehitustööde käigus rajati ligikaudu 60 km uut kaablikanaliseerimist ja paigaldati ca 100 km uusi kaableid ning ca 400 uut navigatsioonituld, rajati ca 10 km uusi sademeveetrasse sh ca 260 uut kaevu ja kaevati ca 3 km uut kraavitust.**
- Seoses lennuliiklusala olulise laienemisega suurenes lennujaama julgestusala 41 ha võrra ning rajati ca 5 km uusi teenindusteid. Lennuvälja territooriumit ümbritsev nõukogudeaegne betoonaed on tänaseks lammutatud ning territoorium on piiratud kaasaegse turvaaiaga.
- Lennuvälja idaosas on valminud uus täiendav jäätõrjeala, õhusõidukite mootorite testimise ala ning lõunaosas on valmis ehitatud uus lennukite seisuplats. Alad võetakse kasutusele 2017. aastal.
- Lennuliiklusala laienemisele ette jäänud kaks mälestistena registreeritud lohkivi tõsteti ümber lennuvälja territooriumi idaosasse.

- 2016. aasta kevadel algasid suuremahulised ehitustööd Tallinna lennujaama lennuliiklusosalal ning 17. novembril 2016 võtsime Tallinna lennujaamas kasutusele projekti raames 420 meetri võrra pikendatud lennuraja. Tegemist oli ehitustööde olulise etapiga.
- 2016. aastal teostatud tööde käigus uuendati oluliselt infrastruktuuri lennuvälja idapoolsetel aladel.

Lennuliiklusala arendusprojektiga seotud tegevused aastal 2017

Suuremahulised ehitustööd jätkuvad 2017. aasta kevadel. Lennuraja rekonstrueerimistöödega koos viiakse järgmisel aastal lõpule ka navigatsioonitulede paigaldamine, mille tulemusel saab Tallinna lennujaam üle minna lähenemistulede- ja navigatsioonisüsteemidele kõrgemale kategooriale CATII. Samuti hakatakse rekonstrueerima lennuraja läänepoolset osa ning vahetatakse välja olemasoleva lennuraja 20. aasta vanune kattekonstruktsioon.

Ka 2017. aastal, mil äärmiselt oluliseks tööks saab olema olemasoleva lennuraja kattekonstruktsiooni rekonstrueerimine ja tuledesüsteemi väljavahetamine, jätkab Tallinna lennujaam piirangute rakendamist öisele lennutegevusele. Ees ootavad tööd nõuavad nii ehitajalt, kui ka Tallinna lennujaama töötajatelt suurt pühendumist, et öötöödena teostatavad ehitustööd võimaldaksid igal hommikul kell 06.00 lennujaam lennuliiklusele taasavada. 2017. aastal pakub Tartu lennujaam öisel ajal varulennujaama teenust Tallinna lennujaamale. Seega ajavahemikus 00:30-06:00 on õhusõidukitel võimalus kasutada Tartu lennuvälja.

Tallinna lennujaama reisiterminali laienduse projekt

2016. aastal jõudsid lõpule projekteerimistööd. Viisime läbi riigihanke ehitustöövõtja leidmiseks. Sügisel 2016 alustasime ehitustöödega ning seoses Eesti Euroopa Liidu eesistumise varasemaks nihkumisega kiirendasime ehitusgraafikut, et reisijate jaoks vajalik osa valmis saada juba 2017. aasta suve hakul.

Projekti raames pikendame reisiterminali lõuna suunas 9 m, nihutame esifassaadi ettepoole 33 m ulatuses. Ehitame välja uue, ca 650 m² suuruse kaasaegsetele nõuetele vastava ja avara lennueelse julgestuskontrolli ala. Soklikorrasel laiendame VIP-ala, lahkuva pagasi käitlusala ning rajame estakaadi aluse mulde asemele hulgaliselt büroo-, lao-, puhke- ja rietusruume.

Trammitree

2016. aastal jätkus Tallinna linna poolt välja ehitatava trammiliini ning ühistranspordi peatuse koordineerimine. Ehitustööd algasid 2016. aasta sügisel ja trammitee valmib 2017. aasta augustis. Ehitust koordineerib Tallinna Linnatranspordi AS. Uus rajatav trammiliin suurendab lennujaama reisijate mugavust ning parandab liiklustingimusi, kuna trammiliin ehitatakse välja kuni Tallinna lennujaama reisirterminalini. Uus moodne ühistranspordisõlm saab liikuvate eskalaatoritega varustatud ühendusgalerii reisirterminaliga.

Parkimismaja

Et leevendada probleeme parkimiskohtade vähesusega ja võimaldada reisijatele ja oma klientidele mugavat parkimisteenust, valmis 2015. aastal parkimismaja eelprojekt, mille koostajaks oli Ideab Project Eesti AS. Parkimismaja tuleb 3-tasapinnaline, mahutades ligikaudu 1 200 autot ja 150 taksot. Parkimismaja ehitamiseks kuulutati 2016. aastal välja projekteerimise ja ehitamise riigihange, millel osales 8 ettevõtet. Kuna pakkumuste hinnad ületasid eeldatavat maksumust, siis lükati kõik pakkumused tagasi.

AS Magnetic MRO värvimisangaar

2015. aasta lõpus sõlmisime AS-ga Magnetic MRO ühiste kavatsuste protokollid lennukite värvimisangaari ehitamiseks. Värvimisangaar loob võimalused suurendada Magnetic MRO teenuste nomenklatuuri ning seeläbi suurendada Magnetic MRO ja Tallinna lennujaama konkurentsivõimet. Seoses mahtude kasvamisega suureneb lennuoperatsioonide arv ning kinnisvaraarendus võimaldab teenida lennujaamale täiendavat tulu. Angaar on võimeline teenindama kuni Boeing 737 MAX9 ja Airbus 321 neo suuruses lennukeid. Angaari ehitusega alustasime aastal 2016 ja valmimisaastaks on 2017. Angaari projekteerimiseks ja ehitamiseks sõlmiti leping Astlanda Ehitus OÜ-ga.

1989

Tallinna Lennujaam muutus 50 aasta järel taas rahvusvaheliseks

Märgiline hetk Eesti ja Tallinna Lennujaama jaoks, kui pärast 50 aastast pausi maandus lennurajal esimene rahvusvaheline regulaarlend.

www.tallinn-airport.ee/tallinna-lennujaam-80/tallinna-lennujaam-muutub-50-aasta-jarel-taas-rahvusvaheliseks

1991

Aerofloti Eesti filiaalist moodustati RAS Estonian Air

1992

Riiklik aktsiaselts Estonian Air jagunes AS Estonian Airiks ja Eesti Lennujaamadeks

1995

Lennurada rekonstrueeritakse täielikult, lennuraja pikkuseks saab 3 070 meetrit.

1997

Asutatakse äriühingud: AS Tallinna Lennujaam, AS Tartu Lennujaam, AS Kuressaare Lennujaam, AS Kärdla Lennujaam ja AS Pärnu Lennujaam.

Kuressaare Lennujaama koosseisu kuulub ka Ruhnu lennuväli, mis asub Kuressaarest 75 km kaugusel Liivi lahes paikneval Ruhnu saarel. Reisilennuk AN-2 sõitis Ruhnule esimest korda 1956.

Foto: ruhlase blogi

Vesilennukit nähti Ruhnus maandumas 2009. aasta jaanuaris,

Foto: ruhlase blogi

Lisaks täistuuridel töötavatele merevärvatele käib vilgas tegevus ka lennuvärvavas.

Töötajad ja töökeskkond

Usaldusväärne, avatud ja hooliv – need on väärtused, mille eesmärgiks on toetada ettevõtte visiooni ja strateegia elluviimist ning kujundada väärtuste põhised organisatsioonikultuuri. Pädeva personali olemasolu, ametikohtade operatiivne mehitamine, töötajate motiveerimine ning arendamine on meie personalistrateegia põhialused, millega toetame ettevõtte äristrateegia ja ärikontseptsiooni realiseerumist.

Tallinna lennujaama maine tööandjana on jätkuvalt väga hea ning püsime tudengite tööandja maineuuringu kohaselt Eesti parimate tööandjate hulgas. Instari poolt tudengite hulgas läbi viidud atraktiivse tööandja uuringu põhjal paigutus kontsern 9. kohale.

Kontserni töötajaskond

2016. aasta lõpu seisuga oli AS-is Tallinna Lennujaam 350 töötajat, nendest lapsehoolduspuhkusel 6 töötajat, Tallinn Airport GH töötajate arv oli 257, nendest lapsehoolduspuhkusel 19 ja kaitseväes 1 töötaja. Lapsehoolduspuhkuselt ja kaitseväest naases 2016. aastal tööle AS-is Tallinna Lennujaam 1 töötaja, Tallinn Airport GH-s 7 töötajat. Pakume lapsehoolduspuhkuselt tulijatele võimalust töötamiseks ka osalise ajaga, et toetada tööja eraelu tasakaalustamist ning töötaja sisse elamist tööellu. Samuti viime kõikidele läbi täiendõppe, et värskendada teadmisi ja oskusi edukaks toimetulekuks ametikohal.

Ohutute, turvaliste ja kvaliteetsete lennujaama teenuste osutamiseks on olulised töötajaskonna oskused, kogemused ja usaldusväärsus. Kvaliteetset töösooritust mõjutab oluliselt ka tööjõu volavuse madal tase. 2016. aastal korraldasime 23 personali värbamise ja valiku konkursi, millel osales kokku 1 172 kandidaati.

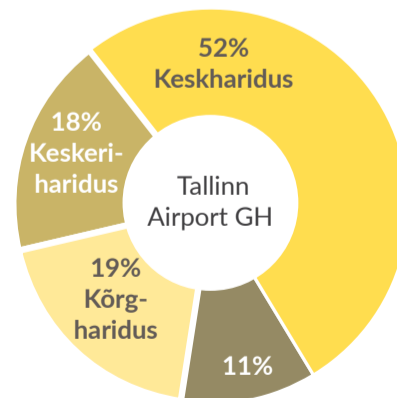
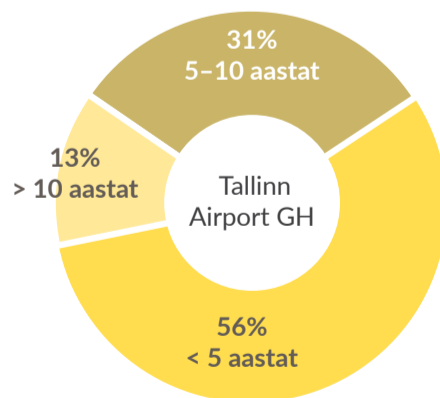
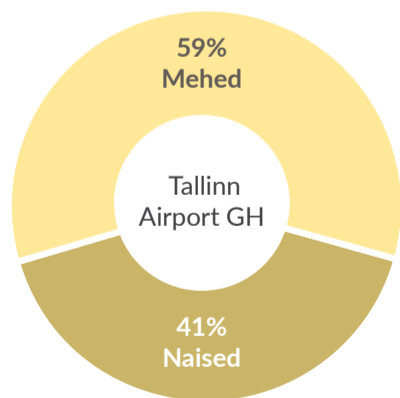
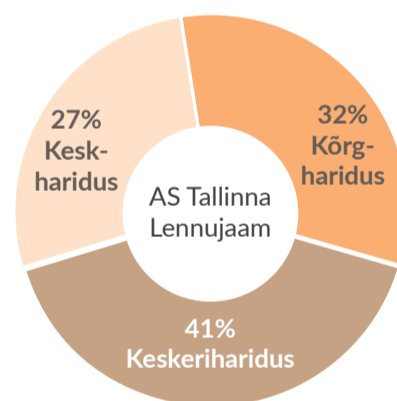
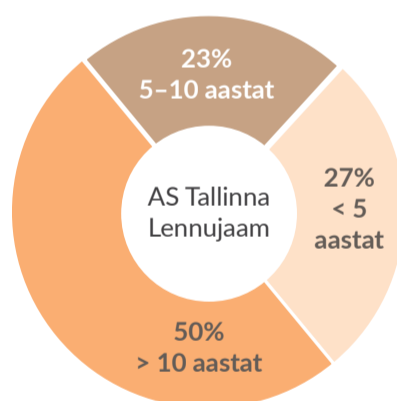
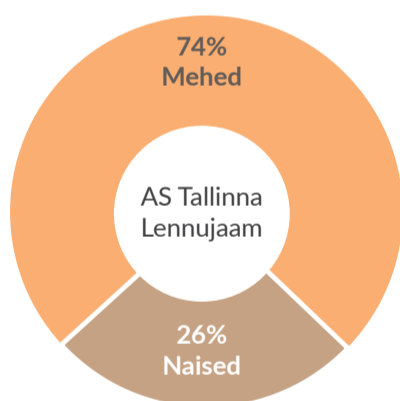
Ettevõtte tegutseb ainult Eestis, järgides Eesti tööjõule kehtivaid seadusi. Kõik regionaalsete lennujaamade töötajad on pärit samast maakonnast.

Iga ettevõtte rikkuseks ja edule kaasa aitamiseks on töötajaskonna mitmekesisus, mis ühelt poolt väärtustab kogemust ja teisalt rikastab uute ideede ja vaatenurkadega läbi organisatsiooni sisenejate. Personalistrateegia lähtub nii soolise, vanuselise, haridusliku, kui vaadete mitmekesisuse toetamisest.

Naiste ja meeste osakaalu erinevus ettevõttes tuleneb nii tööde iseloomust, kui peegeldab ka üldisemalt soolisi kutse-eelistusi Eesti elanikkonna hulgas. Meil töötab nii naisi kui mehi kõikidel positsioonidel.

Tasustamise põhimõtetes järgitakse ettevõttes välist konkurentsivõimet, ametigruppide jaotust ja võrdse kohtlemise printsiipe olenemata töötaja soost või muudest tunnustest. Nii on konkreetsete ametikohtade põhipalgad kõikidel töötajatel ühesugused.

	2016	2015
KONTSERNIS KOKKU TÖÖTAJAJD, 2016. AASTA LÕPU SEISUGA	607	590
Naisi	219	210
• s.h. Juhatuses naisi	2	1
Mehi	388	380
• s.h. Juhatuses mehi	3	4
Keskmine staaž	8,9 aastat	8,6 aastat
AS-is Tallinna Lennujaam a/ ü liikmeid	2	3
Tallinn Airport GH-s a/ü liikmeid	10	13
Haiguspäevi, s.h. hoolduspäevad ja rasedus-sünnituspuhkus	4 392	5 194
Lapsehoolduspuhkuselt naasnud (100% naised)	8	10
Tähtajatu lepinguga töötajad	558	542
• sh mehi	374	366
• sh naisi	184	176
Tähtajalise lepinguga töötajaid	23	48
• sh mehi	13	14
• sh naisi	10	34

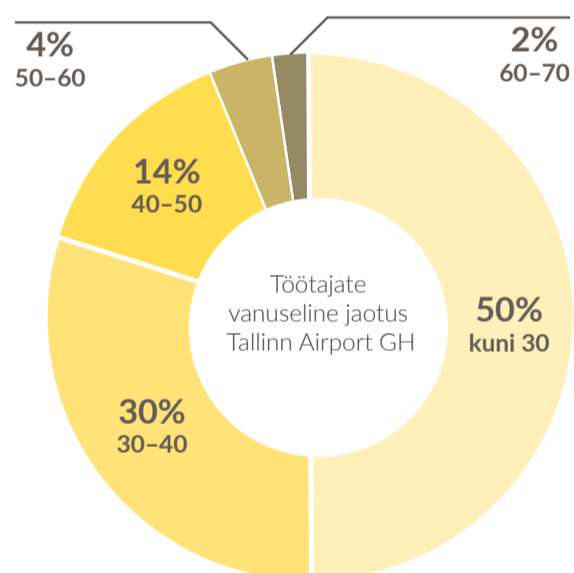
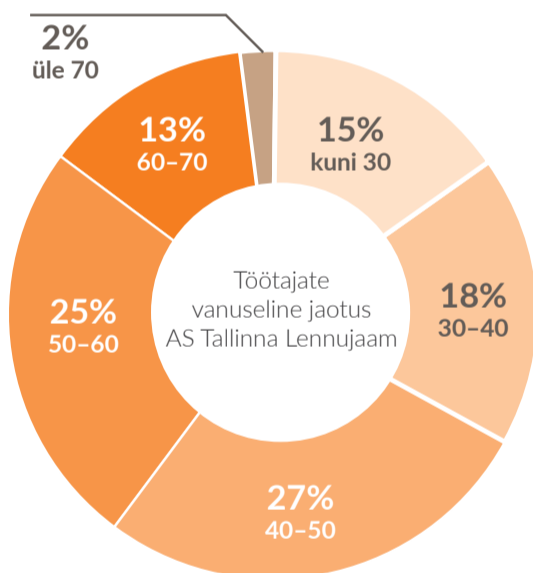

Sooline jaotus

Tööstaaž

Haridustasemed

TÖÖTAJATE LIIKUMINE	2016	2015
AS Tallinna Lennujaam		
• Koguvoolavus	8,69%	6,70%
• Töötaja algatusel	4,92%	4,40%
• Tähtaja saabumisel	2,32%	1,50%
Tallinn Airport GH		
• Koguvoolavus	13,92%	16,40%
• Töötaja algatusel	10,05%	12,30%
• Tähtaja saabumisel	3,48%	2,46%
Uued töötajad kontsernis		
• sh mehi	51	55
• sh naisi	31	26

Töökorraldus ja töösuhted

AS-is Tallinna Lennujaam ja AS-is Tallinn Airport GH töötab enamuse töötajaid tööajakava alusel, Tallinna lennujaamas teenindame kliente 24/7, regionaalsetes lennujaamades vastavalt lennuplaanist tulenevatele lahtioleku aegadele. Et hüvitada tööajakava alusel töötamist, s.h. puhkepäevadel ja öisel ajal, pakume töötajatele:

- 7 kalendripäeva täistasulist lisapuhkust
- graafikuvälise töö eraldi arvestamist ja tasustamist

- instruktori pädevusega töötajatele lisanduvat tasustamist kolleegi juhendamise eest
- paindlikkust töögraafikute koostamisel nii töökoormuse kui tööaegade osas õppimise võimaldamiseks
- lapsehoolduspuhkuselt naasnutele ja üliõpilastele soovi korral osakoormuse rakendamist

Töötajatele pakutavad toetused ja hüvitised:

- Tasuta parkimine töökoha vahetus läheduses valvega parklas
- Lapse sünnitoetus
- Lähedase kaotamise toetus töötajale või toetus töötaja lähedastele
- Töötaja kindlustamine raske, s.h. surmaga lõppenud tööõnnetuse puhul
- Tervisekontrolli võimaldamine seadusega sätestatust suuremas mahus
- Prillide maksumuse osaline hüvitamine olenemata arvutiga töötamise ajast
- Sporditoetus SportID kaudu
- Ergonoomiliste abivahendite ja mööbli soetamine, töötajate nõustamine ergonoomiku poolt ja töökohtade ülevaatamine
- Puhkeruumide sisustamine ja varustamine
- Vormiriided, tööriided, jalatsite hüvitamine kindlas mahus
- Reservväelaste õppekogunemisel osalemise toetamine. Kordusõppustele minevatele töötajatele hüvitatakse see osa sissetulekust, mille nad kaotaksid kordusõppustel osalemise korral.

Tervisekäitumise edendamine

Peame oluliseks meie töötajate hulgas tervisekäitumise edendamist ja sportlike eluviiside tunnustamist. Tallinna Lennujaama Spordiklubi, kuhu kuuluvad kontserni töötajad, tegutseb aastaringselt aktiivselt ja tulemuslikult. Osaletakse Eesti Firmaspordiliidu poolt korraldatavatel võistlustel.

2016. aastal saavutas Tallinna Lennujaama Spordiklubi teist aastat järjest tiitli Eesti Sportlikum Ettevõte.

Lisaks spordiklubi tegevusele toetame kontserni töötajate sportimist läbi sporditoetuste haldamise keskkonna SportID, mille aktiivseid kasutajaid on juba üle 400. See annab igale töötajale võimaluse paindlikult valida nii spordiklubi, sportimise aega, kui tegevuse liiki.

Töötajate tunnustamine ja motiveerimine

Töötajate suurepärase töösoorituse tunnustamine on motivatsiooni hoidjaks ja ettevõtte kultuuri osaks. Ettevõttes on tasusüsteemi osaks materiaalsed tunnustamise võimalused, kuid sama oluliseks peame kolleegi saavutuste märkamist ja üksteise avaliku tunnustamise kultuuri edendamist. Siseveebis on populaarne „KIIDAN TEGIJAT“ rubriik, mille vahendusel avaldame kõik klientide poolt tulnud tänusõnad. „Kiidan tegijat“ rubriiki kasutatakse aktiivselt ka kolleegilt-kolleegile tänu ja tunnustuste jagamisel. 2016. aasta jooksul edastati 18 sellist tänuavaldust. Oluliseks peetakse omavahelist koostööd ja initsiatiivi võtmist, abivalmidust, kohusetundlikkust ja rõõmu, millega oma tööd tehakse ning laiemas mõistes lennujaama „suure pildi“ nägemist!

Aasta Tegu ja Aasta Tegija valimise eesmärgiks on silmapaistvate, firmaväärtusi edasi kandvate töötajate tööpanuse, uuenduslike projektide ja algatuste esile tõstmine nii kolleegide kui tööandja poolt. Tunnustust ja tähelepanu saavad kolleegid, kellele on omaised innovaatilised lahendused, avatud suhtlusstiil ning pühendumus, koostöövalmidus ja initsiatiiv panustamisel. Kuldmärk antakse tunnustuse ja austusavaldusena firma väärtusi edasikandvale, klientide ja kolleegide poolt hinnatud töötajale pikaajalise ja silmapaistva tööpanuse eest.

Tallinn Airport GH valib traditsiooniliselt igal aastal „GH Kuldvara“, mis on ellu kutsunud tublide ja koostööd hindavate kolleegide tunnustamiseks.

2016. aastal leidsid tunnustamist järgmised projektid:

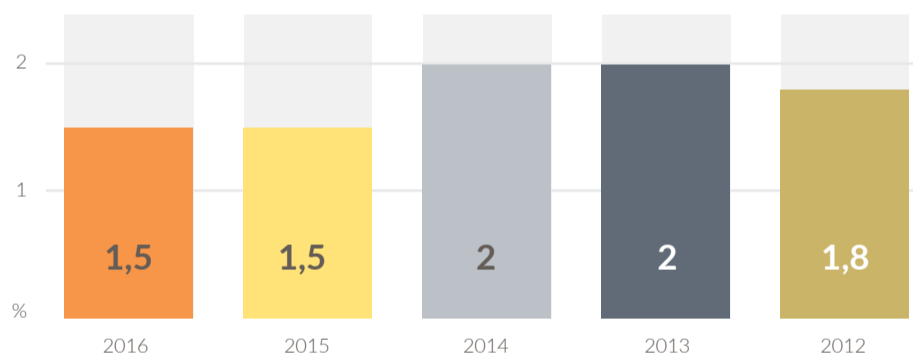
- Üleminekuprotsesside ettevalmistamine ja jätkuva sujuva teeninduse tagamine reisijatele koduvedaja vahetumisel
- Lennujaama huvikeskuse valmimise projekti juhtimine
- Töötaja portaali kasutusele võtmine ja kasutajamugavuste arendamine
- Euroopa Liidu poolt kaasrahastatava projekti „Lennuliiklusala rekonstrueerimine“ projekti juhtimine ja koordineerimine
- Lennuohutuse õppevideo loomine

- Infotehnoloogilise lahenduse programmeerimine vabatahtliku tööna, mis integreeris lennuplaani, lennukite seisuplatside plaani, osutatavad teenused ja töökorraldusliku päevaplaani perroomiteeninduse osakonnas
- Lennujaama abipolitseinike väljaõppe ja tegevuse käivitamine

Lisaks näitasid meie hooldeteenistuse töötajad üles initsiatiivi ja leidlikkust ning innovaatilist lähenemist, valmistades väikelennukitele seadme, millega on võimalik õhusõiduki rehvi purunemise või tehnilise rikke korral, seda operatiivselt transportida. Samuti täiendasid õhusõidukite trappe, mis muudavad kolleegide igapäevased tegevused lihtsamaks ning mugavamaks.

Heaks näiteks uuenduslikust mõtlemisest ning initsiatiivist on ka perroomide info ja hoiatuste süsteem, kus lennuväljale paigaldati 7 LED-tablood, mis kuvavad lennuväljal viibijatele kellaega ja välisõhu temperatuuri.

Töötajate arendamine

Koolitus- ja arenduskulude osakaal tööjõukuludest

2016. aastal olid ettevõtte õppetegevuse fookuses:

- Tehnoloogia vahendusel õppimise paindlike võimaluste loomine
 - asendasime lennuohutuse teemalise esmase juhendamise videokoolitusega
 - viisime läbi reisiterminali tuleohutusosalase juhendamise e-õppena. Koolitus viidi läbi Univocus Safety Academy veebikeskkonnas. Koolitustulemuste importimiseks Tallinna Lennujaamas kasutatavasse õpiahaldussüsteemi Edutizer, loodi vastav arendus, mis annab võimaluse ka teistest õppekeskkondadest tulemusi importida ja sellega halduskoormust vähendada

- alustasime erivajadustega reisijate teenindamise koolituse üldise teadlikkuse e-kursuse loomist. Disainiprotsessi oleme kaasanud ka erivajadusega reisijad, et koolitus toetaks tegelikke abivajadusi lennujaamas. Eesmärgiks on luua interaktiivne õppematerjal, mis võimaldab õppimist paindlikult, õppijale sobival ajal.

Kui 2015. aastal läbis reisiterminali tuleohutusosalase koolituse klassiruumikoolitustena korraldatud õppes 267 reisiterminali töötajat, siis paindlikuma e-õppe läbimine 2016. aastal võimaldas samal koolitusel osaleda 593 töötajal. Koolituse läbis 26 erineva asutuse/ettevõtte töötajat.

- Infoturbe teadlikkuse tõstmine organisatsioonis
 - infoturbe teemalistel seminaridel osales aasta jooksul 107 Tallinna Lennujaama juhti ja spetsialisti ning e-õppekeskkonna vahendusel olid õppematerjalid ja soovitusel kasutatavad kõikidele töötajatele. Seminarid viisime läbi koostöös SecTeam-iga. Lisaks koolitustele andis kasulikku tagasisidet „õngitsuskirja“ saatmine organisatsiooni töötajatele. Õngitsuskirja „ohvriks“ langesid pigem need töötajad, kes ei olnud koolitusel osalenud ning ei osanud märgata e-maili saatja kahtlast tausta ning paroolide sisestamisel kahelda kirja sisu konteksti asjakohasuses.
- Tõime Eestisse erialased rahvusvahelised koolitused
 - Declaring Runway Distances and Displacing Thresholds, airsight GmbH
 - Obstacle Assessment, airsight GmbH
 - Aerodrome Wildlife Hazard Management; MJ Airport Associates Ltd

Koolitustel osalesid lisaks Tallinna Lennujaama töötajatele veel Lennuameti, Ämari Lennubaasi ja Lennuliiklusteeninduse AS-i töötajad.

Koolitustel osalejate valikul me ei tee ettevõttes soolisi ega vanuselisi eelistusi. Võrdsed võimalused osalemiseks on loodud kõikidele antud sihtgrupi töötajatele.

Vanim e-õppes osalenud mees oli 64 aastane, noorim 18 aastane.

Vanim e-õppes osalenud naine oli 72 aastane ja noorim 17 aastane.

Tööohutus

- Tööõnnetusi Tallinna lennujaamas 2 (2015: 2)
- Tööõnnetusi regionaalsetes lennujaamades 0 (2015: 0)
- Tööõnnetusi Tallinn Airport GH-s 8 (2015: 5)
- Tegemist oli kergete tööõnnetustega - kukkumised, nihestused.

1989 -
1999

Tallinna Lennujaam sai uue kuue

Tallinna lennujaamas valmi-
vad kaubaterminal ja lennujaa-
ma päästeteenistuse kaasaegne
hoone. Ulatuslike renoveeri-
mistööde käigus sai Tallinna
Lennujaam endale nii uue
väliskuue kui ka sisu

2004

Lüütatakse Euroopa Liidu Avatud Taeva lepingu-
ga, mis lubab lennutegevust oluliselt laiendada. Lende
Tallinnasse alustab esimene odalennufirma EasyJet.

2005

AS Pärnu Lennujaam, AS Tartu Lennujaam,
AS Kuressaare Lennujaam ja AS Kärddla
Lennujaam ühendatakse AS-ga Tallinna Lennujaam.
Tallinna lennujaama läbib esmakordselt aastas üle miljoni
reisija. Asutatakse tütarettevõtte AS Tallinn Airport
OÜ.

2008

Rekonstrueeritakse Tallinna lennujaama lennuliiklusala
ning reisiterminal.

2009

Tallinna Lennujaam sai Lennart Meri nime.

Kärddla Lennujaam sai regulaarse lennukiühenduse alles 1945. aasta juulikuus, mil Putkaste lähistel maandus esimene liinilennuk.

Lennujaam kolis Käinast oma praegusesse asukohta Hiessaare külla 1964. aastal.

Kärddla lennurada on kandevõimega kuni 70 tonni, lennuraja pikkus on 1 520 m ja laius 30 m.

Foto: rühmlase blogi

Ülevaade keskkonnast

Keskkonnajuhtimine

AS-i Tallinna Lennujaam eesmärgiks on tagada kontserni kuuluvate lennujaamade säästlik ja vastutustundlik käitamine ja kvaliteetse teenuse pakkumine, hoides seejuures looduskeskkonda ning vähendades õhuemissioone.

Keskkonnajuhtimise põhimõtted ja suunad oleme määranud ettevõtte keskkonnapoliitikaga, mis on tugevalt seotud meie ettevõtte sisemise kontrollsüsteemiga. 2016. aastal uuendasime ettevõtte keskkonnapoliitikat. Vastavalt ISO 14001:2015 keskkonnajuhtimissüsteemi sertifikaadi nõuetele, oleme kirjeldanud keskkonnaalased protseduurid ja tegevused ning dokumenteerinud ametikohtade vastutused. Keskkonnajuhtimissüsteemi raames vaadatakse perioodiliselt üle potentsiaalsed ohukohad. Keskkonnaalaseid mittevastavusi ei ole olnud, trahve või sanktsioone ei ole 2016. aastal kohaldatud. Pistelist kontrolli teostame keskkonnajuhtimissüsteemi raames ka AS-i Tallinna Lennujaam partnerettevõtete seas, kellele laienevad kõik meil kehtivad nõudmised. Seni on koostöö hästi sujunud ja olulisi rikkumisi ei ole märgatud. Lendude juures toetame keskkonnasõbralikke maandumisi, et laskumine oleks lauge kulutades vähem kütust ja tekitades vähem müra.

Peamised lennuvälja käitamisega seotud tegevused, mis omavad võimalikku negatiivset keskkonnamõju:

- tankimine ja kütuste käitlemine
- jäätõrje teostamine
- reisijate ja õhusõidukite teenindamine
- maatranspordi liikumine lennuväljal
- lennuvälja territooriumil teostatav hooldus ja arendustegevus
- lennuliiklusest tingitud müra

Peamised keskkonnamõjud avalduvad ressursikasutuses, sh energia- ja veetarbes, õhuemissioonides, müratasemes, sadevete kvaliteedis ja jäätmetekkes.

Keskkonnaalased arendused

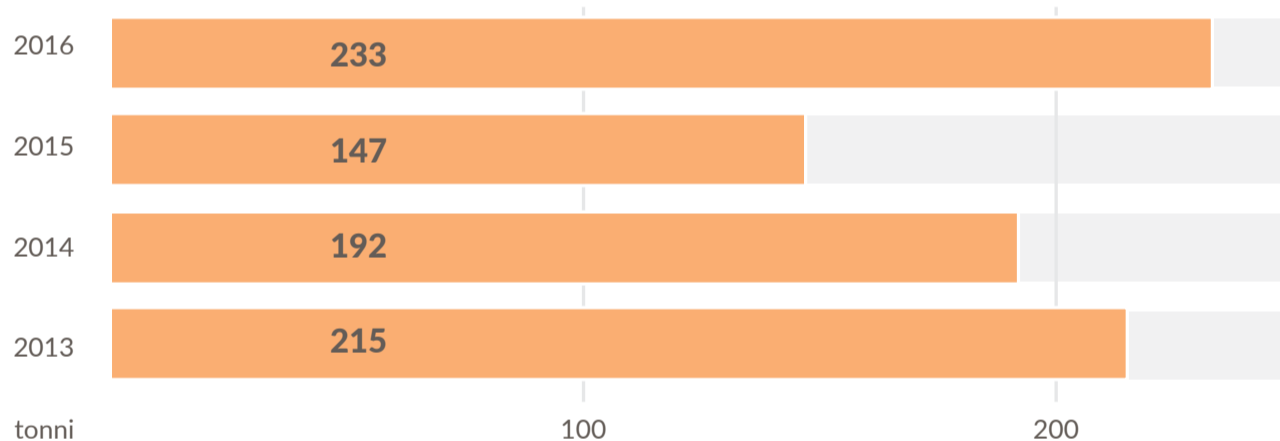
Kõige olulisem tegevus keskkonnaalases arenduses oli 2015. aastal väljatöötatud keskkonnamõõdiku rakendamine ettevõttes. Keskkonnamõõdiku eesmärgiks on aidata lennujaama töötajatel ja juhtidel paremini aru saada, millised on tähtsamad keskkonnaparameetrid ning kuidas ja mil määral need meie tegevuskeskkonda mõjutavad. See omakorda võimaldab tähelepanu suunata probleemkohtadele ning teha argumenteeritud investeerimisotsuseid kaasates keskkonnasäästlikku põhimõtet. Keskkonnamõõdik hõlmab endas lennujaama jaoks tähtsaid keskkonnaparameetreid nagu müra, sadevee kvaliteet, joogivee kvaliteet ja välisõhu kvaliteet.

Transpordi keskkonnamõju

Lennujaama puhul on kõige olulisem keskkonnamõju lennuliiklusel, kuid ka autotranspordi näol on tegemist küllaltki suure saasteallikaga, mis avaldab mõju nii inimesele kui loodusele. Ohtlikumaks saastekomponendiks on heitgaasid. Tallinna lennujaamas tõusis kütuste kasutamine 2015. aastaga võrreldes 153 tonnilt 233 tonnile. Maatranspordi kütusteks on nii bensiin, diisel, kui ka maagaas, millega sõidavad reisijate bussid ning rajahooldusmasinad. Kütuste tarbimise tõus oli tingitud rohkest lumesajust, mis sundis teostama rohkem rajahooldust.

Eelistame diiselmootoriga sõidukeid bensiinimootoriga sõidukitele. Kütusetarbe vähendamiseks oleme asendanud reisijateveo diislbussid maagaasibussidega ning maapealsetes teeninduses kasutatavad diiselsõidukid elektriautodega.

Soodustamiseks töötajate keskkonnasäästlikku transpordikasutust tööle ja koju minekul, oleme rajanud Tallinna lennujaama reisiterminali juurde rattaparkla.

Maatranspordi kütuste kasutus Tallinna lennujaamas 2013 - 2016 tonnides

Lennuliikluse mõju Ülemiste järvele

AS Tallinna Vesi kontrollib regulaarselt Ülemiste järve veekvaliteeti ning sealt võetud veeproovid näitavad, et lennukikütuse põlemisel eralduvate produktide tase jääb sadu kordi allapoole lubatud piirmäära.

Tallinna lennujaama jaoks on veepääste valmisoleku tagamine väga oluline. Et olla valmis olukorraks, kui peaks aset leidma lennuõnnetus Ülemiste järvel, teeme tihedat koostööd Ülemiste veepuhastusjaamaga. Tallinna lennujaama päästeteenistus korraldab kevadest sügiseni Ülemiste järvel regulaarselt iganädalasi õppuseid.

Elektrienergia tarbimine

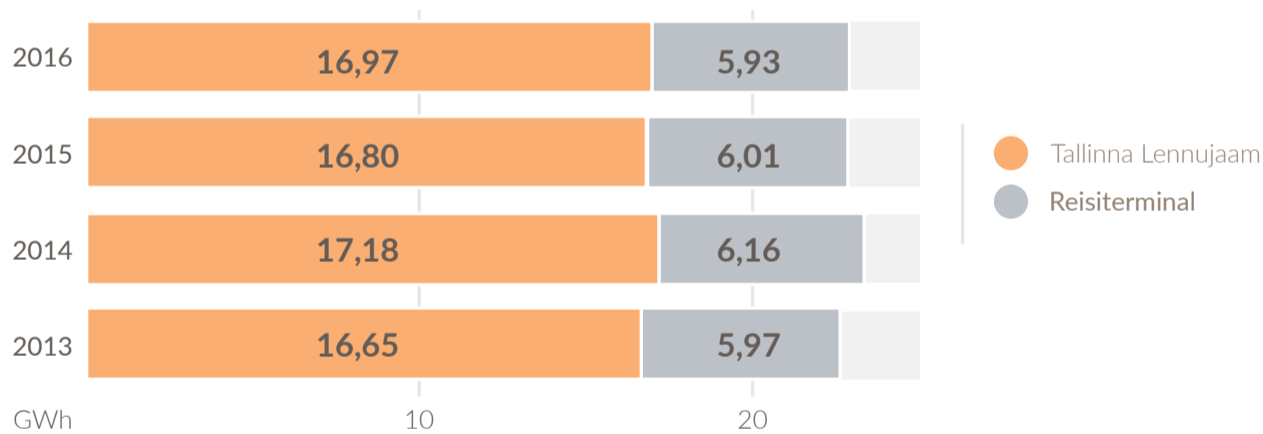
Suurimad elektrienergia tarbijad olid eelkõige Tallinna lennujaama reisiterminal ja Tallinna lennujaama lennuraja navigatsiooni- ja rajatulede süsteem.

2016. aastal tõusis elektritarbimine Tallinna lennujaamas 16,80 GWh-lt 16,97 GWh-le. Elektrienergia omakasutus tõusis meil ka kogu territooriumi ulatuses 10,54 GWh-lt 10,79 GWh-le ning reisiterminalis langes 5,02 GWh-lt 4,98 GWh-le.

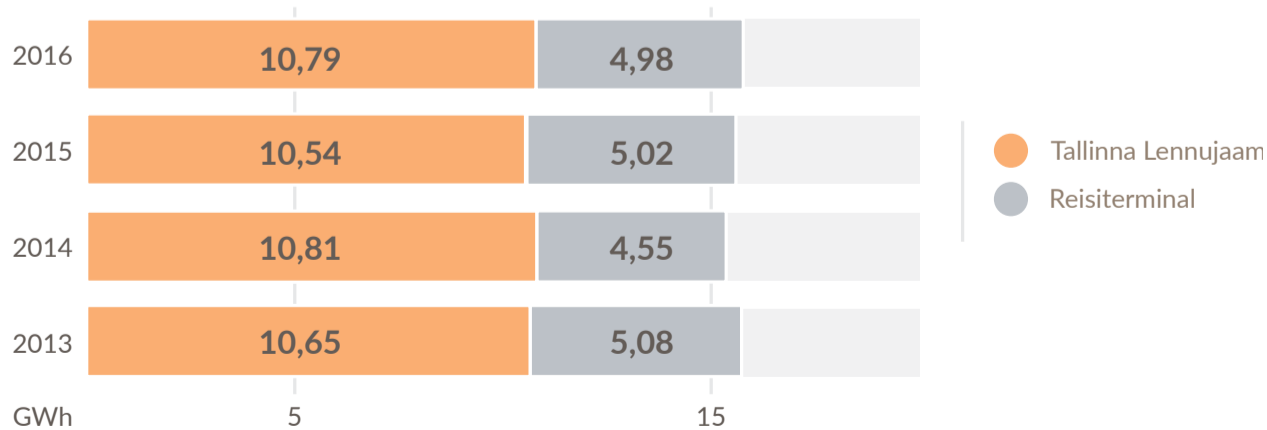
Meie sihiks on elektrienergia tarbimist Tallinna lennujaama reisiterminalis iga-aastaselt vähendada ning võimalusel suurendada taastuvenergia tarbimist. Sihiteadliku eesmärgistamisega energiatarbe vallas paneme aluse süstemaatilisele ja teadlikule energiatarbe juhtimisele.

Elektritarbe vähendamiseks oleme 2016. aastal teinud järgmised investeeringud:

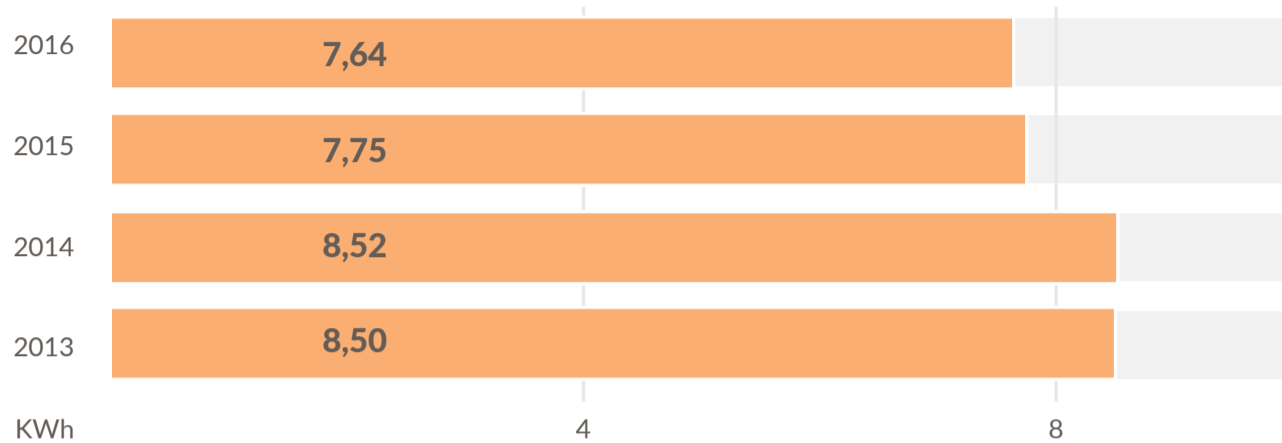
- Reisiterminali paigaldasime andurid CO₂ ja temperatuuri mõõtmiseks, mis reguleerivad ventilatsioonisüsteemi režiimi, et tagada elektrienergia sääst
- Vahtasime ventilatsioonikütte tsirkulatsioonipumbad säästlikumate pumpade vastu, millega saavutati elektrienergia sääst

Tallinna lennujaama elektrienergia tarbimine kokku GWh ja reisiterminali tarbimine kokku GWh

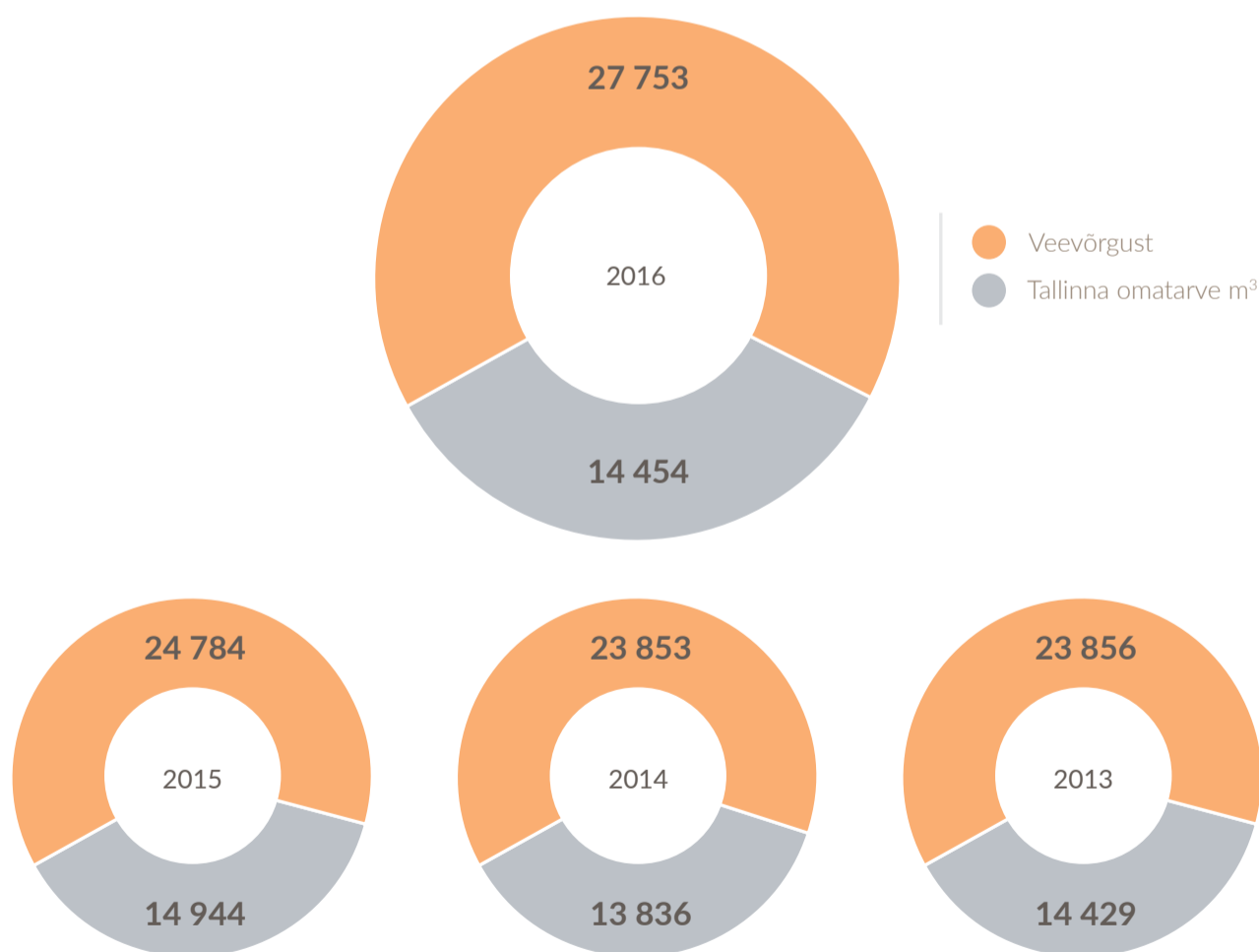

Elektrienergia omakasutus GWh Tallinna lennujaamas 2013-2016

Elektrienergia tarbimine reisija kohta Tallinna lennujaamas KWh

Vee tarbimine

Vee kasutamine m³ Tallinna lennujaamas 2013-2016

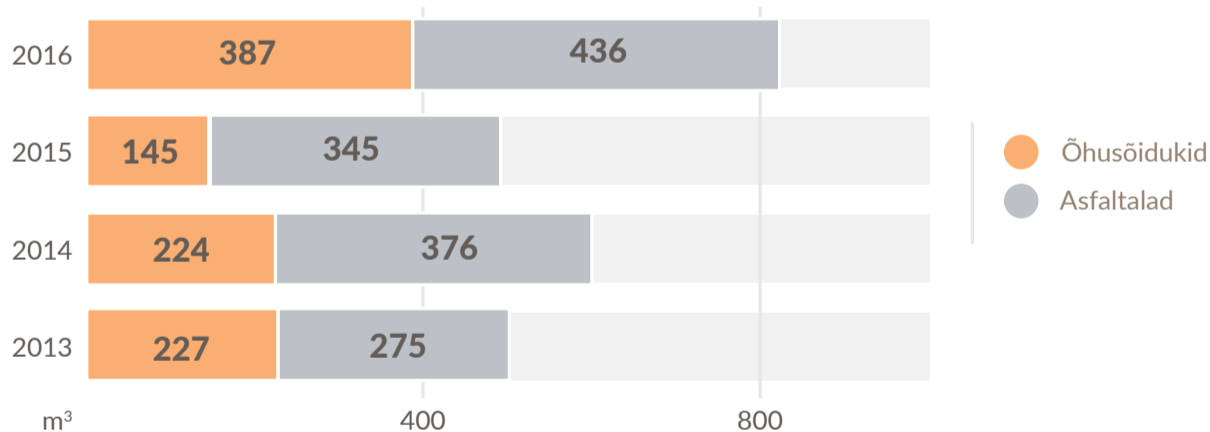
2016. aastal tarbiti AS-i Tallinna Vesi vett Tallinna lennujaamas 27 753 m³ (2015: 24 784 m³). Omatarbe kohta on näha samasugust tendentsi.

Veetarbe vähendamiseks oleme ette näinud järgmised meetmed:

- lennufirmade suunamine jäätörjeteenuse tellimisel eelnevale õhusõidukite harjamisele, mille tulemusel kulub järgneval pritsimisel vähem jäätörjevedelikku
- 2016. aastal vahetati enamus Tallinna lennujaama reisiterminali üldkasutatavaid vee-segisteid välja puutevabade segistitega.

Jäätörjevahendite kasutamine ja heitveed

Jäätörjet teostame asfaltpindadel, et tagada õhusõidukite ohutu õhkutõusmine, maandumine ja maapealne liiklemine ning jäätörjet teostame õhusõidukitele tagamaks nende ohutu lendamine. 2016. aastal oli jäätörje kasutamise tõus tingitud soojast (nullilähedaste kraadidega) talvest ning pikaleveninud jahedast kevadest, mis sundis teostama jäätörjet nii asfaltaradele, kui ka lennukitele pikemalt ja rohkem kui 2015. aastal.

Õhusõidukite ja asfaltarade jäätörje kasutamine Tallinna lennujaamas 2013 – 2016 m³

Sadevesi

Sadevete juhtimisel on kõige olulisem, et see ei jõuaks Ülemiste järve. Järvel on joogivee võtmise tõttu eristaatus, millele on vastavalt seadusega loodud sanitaarkaitseala. Sadevesi taaskasutamisse ei lähe.

Kontroll

Sadevee kontrollimiseks tellime Keskkonnauuringute Keskusest proovivõtmisi ja proovide analüüse. Siiani on olnud sadevesi nõuetele vastav, sellest ei ole leitud naftasaadusi ega raskemetalle. Alates 2018. aastast seoses uue vee-erikasutusloaga tiheneb proovide võtmine 2-3 korraks aastas.

Regionaalsetes lennujaamades otseselt sadevee kontrolli ei toimu, kuna seal on jäätõrje teostamine minimaalne ning ükski lennujaama suubla ei kuulu looduskaitse alla.

Õhuheitmed

Õhusaaste

Välisõhu kvaliteedi mõjutajad Tallinna lennujaamas on lennuliiklus, katlamajad ning autotransport lennujaama alal. Lennujaama lähiümbruses mõjutavad välisõhu kvaliteeti põhjapoole jääv Lasnamäe tööstuspiirkond ning autotransport Tallinn- Tartu maanteel ja Suur-Sõjamäe tänaval. Otseseid mõõtmisi õhusaaste osas me ei teosta, kuna lennujaama ümbruses on nii tööstusalasid, kui suure liikluskoormusega maanteid, mis mõjutavad välisõhu kvaliteeti tunduvalt rohkem kui õhusõidukite liiklus.

Uurimistöös „Tallinna lennujaamast väljuvate-maanduvate lennukite õhusaaste hajumisarvutused Ülemiste järve suunal“ toodud hajumisarvutuste tulemused näitavad, et lennukitest tulenev õhusaaste avaldab mõju ainult lennujaama läheduses olevatel aladel. Arvutuste tulemustest selgus, et isegi lennutsükli alguses (st kui lennuk on maapinna lähedal), ei ületa saadud kontsentratsioonid kehtestatud norme.

Varasematel aastatel tehtud mõõtmiste põhjal oli kõige suurem NO_x kontsentratsioon just lennujaama lähiümbruses, ulatudes maksimaalselt 0,056 µg/m³. Samas on see üle 700 korra väiksem kui välisõhu saastatuse seaduse piirnormid lubavad. Arvutuste kohaselt on ka CO tase kontrolli all.

2014. aastal koostatud keskkonnamõjude hinnangus tõdesime, et Tallinna lennujaamal ei ole olulist negatiivset mõju lähiümbruse õhukvaliteedile, eriti arvestades, et lennukite heitmed väljutatakse suurema kõrguse ja rõhu all. Samas hinnangus oli ka meie maagaasil töötavate katlamajade mõju (mida me arvutame ka iga-aastaselt), peetud väheoluliseks.

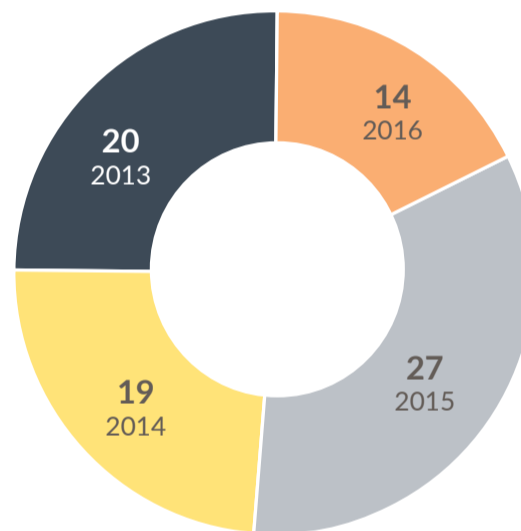
Kasvuhoonegaasid

Oleme alustanud CO₂ emissioonide peamiste tekkekohtade kaardistamisega ning nende mahtude hindamisega. Kaardistusele järgneb meetmete loomine CO₂ emissioonide vähendamiseks.

Oleme ühinenud Airport Carbon Accreditation (lennujaamade süsinikualane akrediteering) programmiga, mis aitab meid veelgi enam selles tegevuses. 2014. aastal sai Tallinna lennujaam lennujaamade süsinikualase akrediteeringu esimese taseme, kus toimub muude näitajate seas ka lennujaama energiatarbe ja süsinikuheitmete põhjalik kaardistamine ning süsinikujälje kindlakstegemine.

Kemikaalilekked

Võrreldes 2015. aastaga toimus Tallinna lennujaamas 13 võrra vähem kemikaalilekkeid, langedes 27-lt 14-le. Regionaalsetes lennujaamades kemikaalilekkeid 2016. aastal ei toimunud.

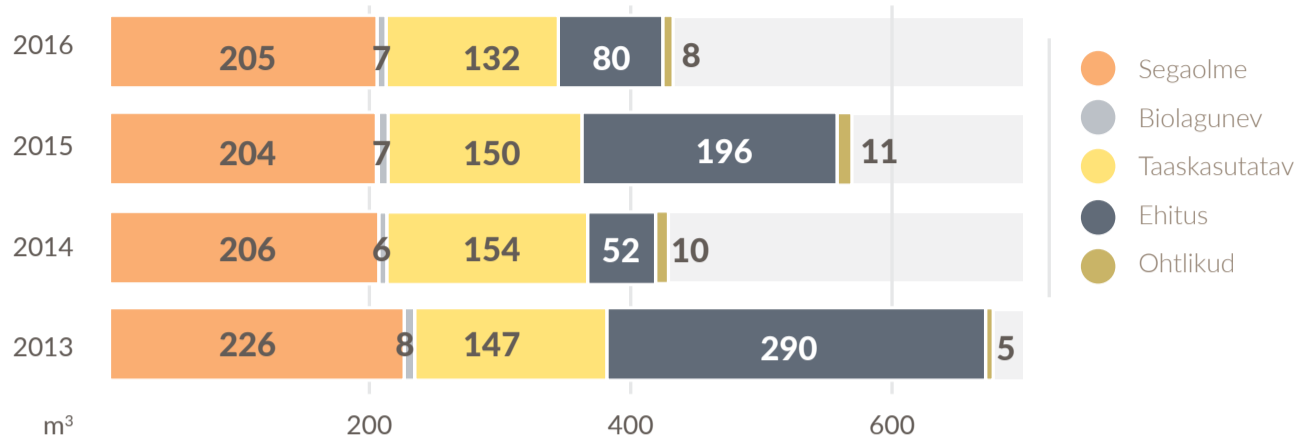

Kemikaalilekete arv Tallinna lennujaamas 2013-2016

Jäätmed

2016. aastal tekkis Tallinna lennujaamas kokku 432 tonni jäätmeid, millest 19% moodustavad ehitusjäätmed, 47% segaolmejäätmed ja 31% taaskasutatavad jäätmed. Ohtlikud jäätmed ning biolagunevad jäätmed moodustavad kogu jäätmete kogusest 3%.

Võrreldes 2015. aastaga on jäätmete koguarv Tallinna lennujaamas vähenenud ca 137 tonni. Vähenemise põhjuseks oli ehitusjäätmete koguse vähenemine. Meie jäätmekäitluse eesmärgiks on vähendada jätkuvalt segaolmejäätmete hulka ning suurendada taaskasutatavate jäätmete hulka.

Tallinna lennujaama jäätmete kogused liigiti 2013 – 2016 *
*Varasemate aastate kogunumbreid on muudetud seoses metoodika täpsustamisega

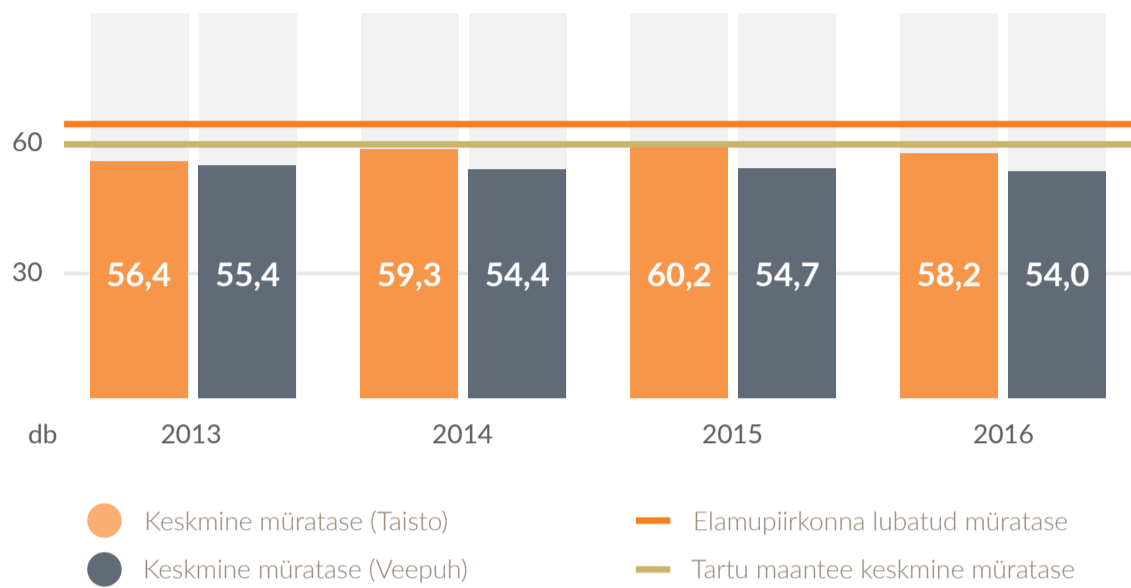
Müra

Tallinna lennujaam asub Tallinna kesklinnast nelja kilomeetri kaugusel, mistõttu on müra meile oluline teema. Mürareostuse jälgimiseks on pidevalt töös kaks statsionaarset müramonitooringujaama 1 km kaugusel, millega mürataset pidevalt jälgitakse ja salvestatakse. Koostöös Lennuametiga käsitletakse müraalaseid kliendikaebusi ja töötatakse välja meetmeid müra vähendamiseks. Lisaks on üks mobiilne müramõõtejaam, millega monitooritakse mürareostust lennujaamale lähedastes asumites.

Müratase Tallinna lennujaama ümbruses sõltub nii lennuoperatsioonide arvust, kui ka kasutatavatest lennukitüüpidest. 2016. aasta keskmine ööpäevaringne müratase kahanes 56,4-lt 56,2-le detsibellile (võrdluseks: Tartu maanteelt tulenev pideva liikluse müra tase lennujaama juures on ca 65-70 db).

Ka lennuliikluse suunamisel järgitakse keskkonnaaspekte ning ühe müravastase protseduurina on kasutusel rajaeelistus, mis väldib linna ning elamute kohalt üle lendamist.

Keskkonnamõjude hinnangu alusel võib öise mürataseme ületamist esineda vähestele eluhoonetele Ülemiste järve läänekaldal Kesklinna territooriumil. Mürarikaste militaar- või kaubalennukite maandumisel ning õhkutõusmisel võib müratase oluliselt kõrgemaks osutada, kuid need toimuvad niivõrd harva, et hinnangu teostajate arvamusel ei mängi üldises müraolukorras olulist rolli. 2016. aasta jooksul esitati seitse mürakaebust (2015: 2).

Lennumüra keskmine müratase Veepuhastusjaama ja Taisto mõõtejaamades ning elamupiirkonna lubatud piirväärtus ja võrdluseks Tartu maantee pidev müratase 2013-2016

Bioloogiline mitmekesisus

Lähimad kaitsealad, mida silmas pidada on seotud Pirita jõega – Pirita looduskaitseala, Pirita jõe hoiuala ja Pirita jõeoru maastikukaitseala. Piisava kauguse tõttu lennujaamast (vähemalt 3,4 km) ei avaldu neile otseseid olulisi mõjusid. Olulised mõjud võivad avalduda vaid veekeskonna mõjutamise kaudu.

Tagades suublasse juhitava vee nõuetele vastavuse, arvestades Soodevahe peakraavi isepuhastusvõimega ning vete suure lahjenduskoefitsiendiga Pirita jõkke jõudmisel, suudame ära hoida kahju bioloogilisele mitmekesisusele. Oluliste mõjude avaldumine Pirita jõe kvaliteedile ja seeläbi kaitsealade kaitse-eesmärkidele ei ole tõenäoline.

Pinnasest võetud laboriproovide tulemused ei ületanud seadusega lubatud taset.

2010

Uuendatakse Tallinna Lennujaama visuaalset identiteeti. Ryanair alustab lendudega Tallinna lennujaama.

2011

Toimub esimene pööring (kruiisilaeva turnaround)

5 pööringuga teenindatakse 7 100 reisijat.

2012

Tallinna Lennujaamast sai kahe-miljoni-jaam

Tallinna Lennujaamast sai 16. novembril esmakordselt kahe-miljoni-jaam, ehk aastane reisijate aru ületas kahe miljoni piiri.

27.06.2016 kogunenud Tallinna Lennujaama nõukogu määras ettevõtte uueks juhatuse esimeheks Piret Märk-Dubout, kes asus ametisse 29. augustil. Uue juhatuse esimehega sõlmiti tööleping viieks aastaks.

Foto: Rühmlase blogi

Piret on õppinud juurat ja ajakirjandust Tartu ülikoolis ning rahvusvahelist ärijuhtimist EBSis. Varem on ta töötanud Eesti Telekomis kontsernis erinevatel kõrgetel ametikohtadel Eestis ja rahvusvaheliselt.

Pilk tulevikku

Tegevuskeskkond

Perioodi 2017-2020 iseloomustab keskmiselt 3 % majanduskasv, 2,5 % tarbijahinna indeksi kasv, madalad laenuintressid ning tööealise elanikkonna kiire vähenemine ning töajookulude kasv 5-6 % aastas. AS-i Tallinna Lennujaam käive ja reisijate arv kasvab samas tempos majanduskasvuga, samal ajal kui töajookuga ja töajookuludega seotud teenuste kulud kasvavad oluliselt kiiremini.

Eesti turgu iseloomustab väike teeninduspiirkond ning perifeerne geograafiline asukoht, mis kombineerituna tähendab, et Eestist lähtuvad ja Eestisse saabuvad liinid ei ole lennufirmadele eriti kasumlikud. Sellest tulenevalt vaatlevad lennufirmad Eestisse lennates iga kulukomponenti väga detailselt ning lennujaama tasud on kindlasti olulise kaaluga argument. Kvaliteetsete lennuühenduste olemasolu on aga riigi konkurentsivõime seisukohalt äärmiselt oluline, eelkõige välisinvesteeringute, arendusüksuste ja ettevõtjate siia toomiseks, aga ka turistide hulga suurendamiseks. Eesti Vabariigi Valitsus on oma tegevuskavas aastateks 2015-2019 seadnud eesmärgiks lennuühenduste parandamise. Lähtuvalt meie asukoha atraktiivsusest Euroopas, ei saa me suurenevate kulude katmiseks tõsta lennujaamatasusid. Järgmiste aastate olulisemaks väljakutseks on efektiivsus tegevustes (tagades ohutuse ja turvalisuse tänase taseme) ning uutesse ärisuundadesse laienemine.

SWOT analüüs 2017-2020

Sisekeskkond

Tugevused

- Lennufirmade portfelli jaotus
- Tulude portfelli jaotus
- Paindlikkus
- Äriliselt väärtusliku personali voolavus on madal
- Andmeanalüüsi võimalused
- Hea maine

Nõrkused

- Odavlennufirmade osakaalu kahanemine
- Pikk värbamis- ja ettevalmistusperiood
- Kõrged ja kasvavad püsikulud (regulatsioon ja sisseostetavad teenused-julgestus- ja koristusteenus)
- Regionaalsete lennujaamade rahastamine
- Julgestus-ja päästekulude rahastamine

Väliskeskkond

Võimalused

- Riigile kuuluva lennufirma areng
- EL eesistumine
- Uute äriühingute arengule keskendumine
- Koostöö EAS-i ja Majandus-ja Kommunikatsiooniministeeriumiga
- Lennujaama keskkonna atraktiivsus kasvatamine

Ohud

- Kulude kasv tulude kasvust kiirem
- Kõrged püsikulud
- Tööjõupuudus lihtsate tööde sektoris
- Madal majanduskasv
- Lennufirmade konkurentsi vähenemine
- Globaalne turvatunde vähenemine
- Regulatsiooni mõjurid

Strateegia

2017. aasta Tallinna lennujaama reisijate arvu prognoos on 2,34 mln. Võrreldes 2016. aastaga on kasv 5,4%. Kiire kasvu põhjusteks on eelkõige Nordica areng seoses koostööpartneri vahetusega, samuti Eesti Euroopa Liidu eesistumisega suurenev nõudlus, mille tõttu on oodata ca 35 tuhande täiendava reisija lisandumist 2017. aasta teises pooles. Uue lennufirmana alustab suveperioodil British Airways hooajalisi lende London Heathrow lennujaamast.

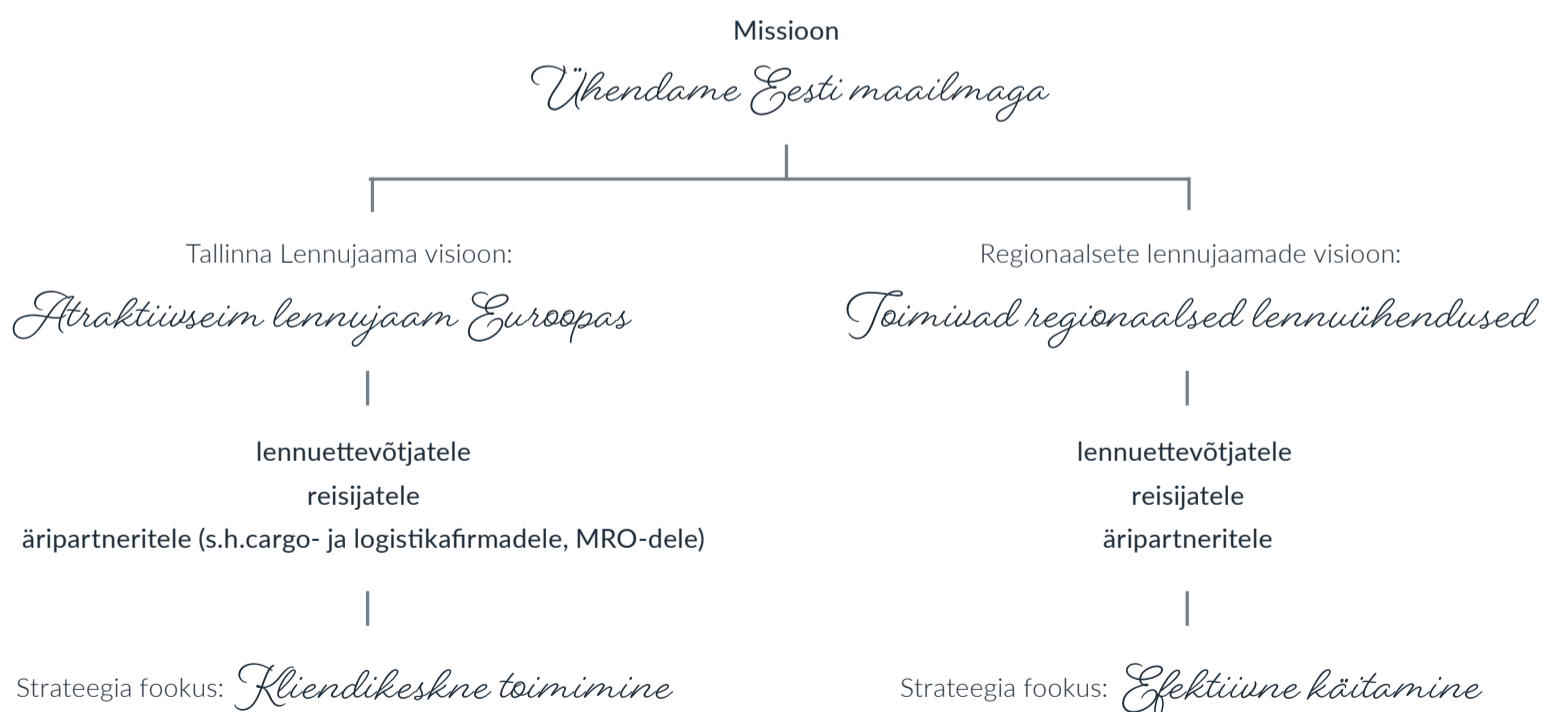
Regionaalsete lennujaamade liiklus oluliselt ei kasva ning Kuressaare, Kärdla ja Tartu lennujaamade reisijate arv jääb stabiilseks. 2017. aasta eelarves on planeeritud, et regionaalsed lennujaamad teenindavad kokku 54 tuhat reisijat, mis on samal tasemel kui 2016. aastal. Lähtuvalt Kihnu jääklassi laeva valmimisest, on riik otsustanud Pärnust Kihnuga lennuühenduse lõpetada.

Kontserni müügitulu eelarve on 37,5 mln eurot (2016: 34,6 mln eurot) ehk 8% suurem kui 2016. aastal. Müügitulu kasvu mootoriks on reisijate arvu kasv.

Riigipoolne sihtfinantseering julgestuse ja päästekulude katmiseks jääb samale tasemele 4,1 mln eurot nagu 2016. aastal ning sama on ka sihtfinantseeringuga regionaalsetele lennujaamadele, mis on 1,6 mln eurot. Kontserni äritulud kokku kasvavad 0,2%.

Kulud kasvavad 40,5 mln eurolt 41,1 mln euroni ehk 1,5%. Tööjõukulude kasvuks on planeeritud 3,4%. Kontserni kasumiks on planeeritud 5,5 mln eurot.

Perioodil 2017-2023 planeerib kontsern investeerida kokku 137,6 mln eurot, sellest 2017. aastal 33,4 mln eurot. Kõige olulisem investeering on Tallinna lennujaama lennu-liiklusala arendusprojekti jätkamine, mille eeldatav maksumus on 2017. aastal 20,7 mln eurot. Alustatud on reisiterminali lõunaala laiendusega (investeering 4,0 mln eurot) ning lennukite värvimisangaari ehitusega (investeering 2,5 mln eurot). Reisiterminali lõunaala laienduse projekti raames liigutatakse reisijate julgestuskontrolli ala reisiterminali keskpaigast lõunapoolsesse otsa. Kavas on paigaldada uued, parema reisijate läbilaskevõimega turvakontrolli liinid maksumusega 1,1 mln eurot. Kevadel alustatakse reisiterminali lõunapoolse osa liiklussõlme ehitusega, mille eeldatav maksumus on 0,9 mln eurot. Selle käigus teostatakse ka ettevalmistustööd parkimismaja ehituseks, mis peaks algama 2018. aastal.

Tallinna Lennujaama väärtuslubadused erinevatele kliendigruppidele

 Lennuettevõtjad

Iga lend loeb!

Segmendi hoiak ja ootus

„Effektiivne, usaldusväärne ja kiire õhusõiduki, perrooni ja reisijate teenindus!“

Konkurentsi eelis

Suurepärase kvaliteediga ja paindlik liiniteenindus tagab lendude õigeaegsuse (usaldusväärne)

 Reisijad

Maailma koduseim lennujaam!

Segmendi hoiak ja ootus

„Õhureisi planeerimine ja lennujaama läbimine on stressirohke!“

Konkurentsi eelis

Lennujaam võimaldab mugava ja turvalise kliendikogemuse (hooliv)

 Partnerid

Usaldusväärne partnerlus!

Segmendi hoiak ja ootus

„Avatud, paindlik ning uuendusmeelne ärikeskkond on meile oluline!“

Konkurentsi eelis

Vajadustekohane infrastruktuuri ja teenuspakkuja tagades lojaalse partneri kasvuambitsiooni (usaldusväärne ja avatud)

 Töötajad ja organisatsioon

Igaüks loeb!

Segmendi hoiak ja ootus

„Ma tahan tunda, et saan lisada väärtust ning mind väärtustatakse!“

Konkurentsi eelis

Selged ja väärtustatud vastutused ja rollid, mis aitavad klientidele iga päev positiivseid emotsioone luua (hooliv ja avatud)

tuh EUR	2017 EA	2016	Muutus %
KONTSERNI TÄHTSAMATE MÜÜGI- JA FINANTSNÄITAJATE PROGNOOS			
Äritulud kokku	46 866	46 763	0,2
Müügitulu	37 515	36 897	2
• sh. lennundustulu	13 908	13 167	6
• sh. mittelennundustulu	23 606	23 730	-1
Muud äritulud	9 351	9 866	-5
• sh. varade sihtfinantseerimine	3 565	4 352	-18
• sh. julgestuse ja pääste sihtfinantseerimine	4 135	3 653	13
• sh. regionaalsete lennujaamade sihtfinantseerimine	1 615	1 615	0
• sh. muud äritulud	36	246	-85
Ärikasum enne kulumit*	12 751	13 743	-7
Puhaskasum	5 516	6 158	-10
Rahavood põhitegevusest	12 931	11 343	10
Investeeringud	33 437	25 634	63
Müügitulu lahkuva reisija kohta (eurot)	32,04	32,71	-2
Puhaskasum lahkuva reisija kohta (eurot)	4,71	5,46	-14
Müügitulu töötaja kohta (eurot)	66 516	65 933	1
Puhaskasum töötaja kohta (eurot)	9 779	11 004	-11
Bilansi maht aasta lõpus	184 129	155 455	18
Varad aasta lõpus sihtfin.kohustuseta *	124 445	99 060	26
Omakapital aasta lõpus	77 309	71 793	8
Võlakohustused aasta lõpus	32 994	16 857	96
Omakapital/varad aasta lõpus*	60%	72%	
Võlakohustused/ ärikasum enne kulumit*	2,59	1,23	
Ärikulud kokku	41 057	40 484	1
• sh. kaubad, materjalid, teenused	12 413	11 237	10
• sh. mitmesugused tegevuskulud	1 703	1 340	18
• sh. tööjõukulud	16 385	16 015	3
• sh. muud ärikulud	49	77	-66
• sh. põhivara kulum	10 507	11 816	-11
Ärikasum enne põhivara kulumit ja finantstulemit (EBIT-DA)*	12 751	13 743	-7
Ärikasum (EBIT)	5 809	6 279	-7

* ei sisalda põhivarade sihtfinantseeringut

2013

Tallinna Lennujaam saab vastutustundliku ettevõtluse kvaliteedimärgise hõbetaseme.

Indeksi eesmärk on aidata ettevõtetel analüüsida, kuidas tegutseda keskkonna ja kogukonna suhtes vastutustundlikumalt ning kujundada seeläbi jätkusuutlikku ärimudelit ja olla majanduslikult edukam.

2014

*Kvaliteedi tegu 2013 - projekt
"Koos parimaks!"*

*Tallinna lennujaama projekt
"Koos parimaks" pälvis Eesti
Kvaliteediühingu tunnustuse
Aasta Kvaliteedi Tegu.*

*Pildil Tallinna Lennujaama
kvaliteedijuht Raul Ratasep ja
EKÜ juhatuse esimees Tiia
Tammaru*

2015

Lennunduse aasta teoks 2015

Tallinna lennujaam sai ACI Europe Best Airport Awards auhindade jagamisel alla 5 miljoni reisijaga lennujaamade hulgas teise ja kolmanda koha koos Corki lennujaamaga. Eesti Lennuakadeemia poolt valiti ka Lennunduse aasta teoks 2015.

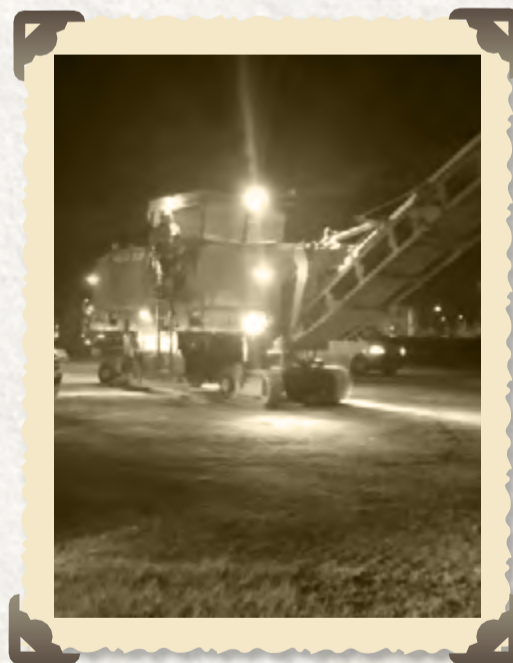
2016

Algas aastakümnete suurim lennujaamaremont

Remonditööde käigus sai uue näo lennurada, mis oli tol hetkel pea 20 aasta vanune. Lennurada sai juba tol suvel alanud uuendustööde käigus uhiuue katte, rada pikendati 3 480 meetrini ning parendati ruleerimisteede ja õhusõidukite perroonialade taristut.

<http://www.tallinn-airport.ee/tallinna-lennujaam-80/aastakumnete-suurim-remont/>

Aruandest

Käesolev aastaaruanne kajastab terve 2016. aasta tegevust, mida koostatakse iga-aastaselt ja on jätkuks 2015. aasta aastaaruandele.

Aruande koostamise põhimõtted

Käesolev majandusaasta aruanne on jätkusuutlikkuse ja sotsiaalse vastutuse, Hea Ühingujuhtimise Tava ja raamatupidamise integreeritud aastaaruanne. Jätkusuutlikkuse ja sotsiaalse vastutuse aruande osa koostamine tugineb Global Reporting Initiative-i (GRI) jätkusuutlikkuse aruandluse juhendile G4. Juhend sätestab, et sõltuvalt aruande detailsusest on valida variantide „core“ ja „comprehensive“ vahel. Arvestades globaalses mõõtmises ettevõtte väiksust ja tegutsemisulatust, potentsiaalsete riskide avaldumist ettevõtte tegevuses ja Eesti õigus- ja tegutsemisnormide konteksti, on neist kahest sobilikum tase „core“, mis hõlmab andmeid ettevõtte profiili, juhtimisviisi ja kõige olulisemate tulemusnäitajate kohta.

Aruande koostamiseks valiti iga aspekti juures kõikidest kategooriatest vähemalt üks indikaator, et katta kogu võimaliku mõju ulatus. Erandiks vaid üksikud indikaatorid, mille kohta praegu veel andmed puuduvad või mis on ettevõtte hinnangul asjassepuutumatud, seadmata ohtu aruande põhjalikkust ja juhendile vastavust.

GRI indeks

Standardsete avaldatavate andmete asukohad aruandes ehk GRI Indeks:

Indikaator		Lehekülje nr	Ettevõttesisene või- väline mõju
ÜLDOSA			
STRATEEGIA JA ANALÜÜS			
G4-1	Juhatuse pöördumine	7	Mõlemad
ETTEVÖTTE PROFIIL			
G4-3	Ettevõtte nimi	13	Sisene
G4-4	Peamised kaubamärgid, tooted ja/või teenused	13, 14	Sisene
G4-5	Ettevõtte peakontori asukoht	13	Sisene
G4-6	Riigid, kus ettevõtte tegutseb	88	Sisene
G4-7	Omanikusuhete iseloom ja õiguslik vorm	13	Sisene
G4-8	Teenindatavad turud	13, 14, 43, 57, 59, 88	Väline
G4-9	Ettevõtte suurus	13	Sisene
G4-10	Töajõu struktuur	88	Sisene
G4-11	Kollektiivlepinguga töötajate osakaal	88	Sisene
G4-12	Hankekorraldus	46, 70	Väline
G4-13	Aruandlusperioodil toimunud olulised muutused suurus, struktuuris ja omanikeringis	18	Sisene
G4-14	Ettevaatusabinõude rakendamine	24, 42	Mõlemad
G4-15	Osalemine välisalgatustes ja initsiatiivides	25, 39	Väline
G4-16	Liikmelisus	39	Väline
ARUANDE ULATUS JA PIIRID			
G4-17	Ettevõtte struktuur	32	Sisene
G4-18	Aruande sisu määratlemise protsess ja aruande piirid	118	Mõlemad
G4-19	Peamised mõjukohad	118	Mõlemad
G4-20	Sisemised mõjukohad	119-124	Sisene
G4-21	Välised mõjukohad	119-124	Väline
G4-22	Varasemates aruannetes esitatud teabe muutmise mõju ja muutmise põhjuste selgitamine	118	Sisene
G4-23	Aruandes tehtud olulised muudatused ulatuses, piirides ja mõõtmismeetodites, võrreldes eelmiste aruandlusperioodidega	118	Sisene

Indikaator		Lehekülje nr	Ettevõttesisene või- väline mõju
SIDUSRÜHMAD KAASAMINE			
G4-24	Sidusrühmad	26	Mõlemad
G4-25	Sidusrühmade tuvastamine	26	Mõlemad
G4-26	Sidusrühmade kaasamise viisid	26, 56	Mõlemad
G4-27	Põhiteemad ja -probleemid, mis sidusrühmade kaasamisel esile kerkisid	26	Mõlemad
ARUANDE PROFIIL			
G4-28	Aruandlusperiood	118	Sisene
G4-29	Eelmise aruande kuupäev	118	Sisene
G4-30	Aruandlustsükkel	118	Sisene
G4-31	Kontaktandmed aruannet ja selle sisu puudutavate küsimuste jaoks	118	Sisene
G4-32	GRI sisu register	119	Sisene
G4-33	Aruande auditeerimine	38	Väline
JUHTIMINE			
G4-34	Organisatsiooni juhtimisstruktuur	32, 40	Sisene
EETIKA			
G4-56	Strateegia, väärtused ja eetika	24, 26, 39	Sisene

MAJANDUSTULEMUSTE NÄITAJAD

MAJANDUSTULEMUS

G4-EC1	Otsene loodud ja jagatud majanduslik väärtus	13	Sisene
--------	--	----	--------

KOHALOLEK TURUL

G4-EC6	Kohaliku tööjõu värbamine	88	Sisene
G4-AO1	Reisijate arv	57, 58, 61	Mõlemad
G4-AO2	Lennuoperatsioonid	57, 62	Mõlemad
G4-AO3	Kauba maht	60	Mõlemad

KAUDNE MAJANDUSMÕJU

G4-EC7	Investeeringud infrastruktuuri	13, 80, 84	Sisene
--------	--------------------------------	------------	--------

HANKEPRAKTIKA

G4-EC9	Kohalike tarnijate kasutamine	88	Mõlemad
--------	-------------------------------	----	---------

Indikaator		Lehekülje nr	Ettevõttesisene või- väline mõju
KESKKOND			
MATERJALID			
G4-EN2	Taaskasutatud sisendmaterjalide protsent	105	Sisene
ENERGIA			
G4-EN3	Ettevõtte energiatarve	100	Sisene
G4-EN4	Kaudne energiatarve	100	Väline
G4-EN5	Energiatõhusus	101	Sisene
G4-EN6	Energiasääst	100	Sisene
VESI			
G4-EN8	Üldine veekasutus	101	Sisene
G4-EN9	Veeallikas, mida vee kasutamine oluliselt kahjustab	102	Väline
G4-EN10	Taas- ja korduvkasutatud vee osakaal ja üldmaht	102	Sisene
G4-AO4	Sadevete kvaliteet	103	Mõlemad
BIOLOOGILINE MITMEKESISUS			
G4-EN11	Kaitsealadel ja nendega külgnevates piirkondades omatava, renditava ja hallatava maa asukoht ja suurus	106	Väline
G4-EN12	Mõju bioloogilisele mitmekesisusele kaitsealadel ja nendega külgnevates piirkondades	106	Väline
EMISSIONID			
G4-AO5	Õhu kvaliteet	103	Väline
HEITMED JA JÄÄTMED			
G4-EN22	Üldine heitvee kogus	103	Mõlemad
G4-EN23	Jäätmete kogumass	104	Mõlemad
G4-EN24	Oluliste lekete koguarv	104	Mõlemad
G4-EN25	Ohtlike jäätmete transport	104	Mõlemad
G4-EN26	Heitvete mõju bioloogilisele mitmekesisusele	106	Väline
G4-AO6	Kasutatud jäätörjevahendid	102	Sisene
TOOTED JA TEENUSED			
G4-EN27	Algatused, millega vähendatakse toodete ja teenuste keskkonnamõju	98	Mõlemad
VASTAVUS			
G4-EN29	Keskkonnanõuetele mittevastavuse eest määratud oluliste trahvide rahaline väärtus	98	Mõlemad
TRANSPORT			
G4-EN30	Toodete ning muude organisatsiooni tegevuseks vajalike kaupade ja materjalide ning töötajate transportimise oluline keskkonnamõju	99	Sisene

Indikaator		Lehekülje nr	Ettevõttesisene või- väline mõju
MÜRA			
G4-AO7	Müra tõttu lennujaama ümbruskonnast elukohta vahetanud inimeste arv	105	Väline
TARNIJATE KESKKONNAALANE HINDAMINE			
G4-EN32	Uute tarnijate hindamine kasutades keskkonnaalaseid kriteeriume	46	Väline
G4-EN33	Tarneahela keskkonnamõjude hindamine	98	Väline
KESKKONNAALASTE KAEBUSTE MENETLEMINE			
G4-EN34	Keskkonnamõjude teemalised kaebused	76, 105	Väline

SOTSIAALVALDKOND

TÖÖHÕIVE

G4-LA1	Tööjõu volavus	88	Sisene
G4-LA3	Vanemapuhkus	88	Sisene

TÖÖ JA JUHTIMISE SUHE

G4-LA4	Minimaalne etteteatamisaeg tegevuses toimuvate muudatuste korral	88	Sisene
--------	--	----	--------

TÖÖTERVISHOID JA TÖÖOHUTUS

G4-LA5	Töötajate esindatus töötervishoiu- ja ohutusprogramme jälgivates ja nõustavates komiteedes	41	Sisene
G4-LA6	Vigastuste, kutsehaiguste, töölt ärajäämistest ja puudumiste määrad	94	Sisene

KOOLITUS JA HARIDUS

G4-LA9	Koolitustundide arv	94	Sisene
G4-LA11	Arenguveestlused ja karjäärinõustamised	88	Sisene

MITMEKESISUS JA VÕRDSED VÕIMALUSED

G4-LA12	Juhtorganite koosseis ning töötajate jaotus töötajakategooriate kaupa	88	Sisene
---------	---	----	--------

TARNIJATE TÖÖJÕU JUHTIMISVIISI MÕJUDE HINDAMINE

G4-LA15	Mõjud tööjõule tarneahelas	46	Väline
---------	----------------------------	----	--------

KAEBUSTE MENETLEMINE

G4-LA16	Tööjõu juhtimisega seotud kaebuste menetlemine	26	Sisene
---------	--	----	--------

Indikaator		Lehekülje nr	Ettevõttesisene või- väline mõju
INIMÕIGUSED			
MITTEDISKRIMINEERIMINE			
G4-HR3	Diskrimineerimisjuhtude koguarv ja võetud parandusmeetmed	26	Sisene
ÜHINEMIS- JA KOLLEKTIIVLÄBIRÄÄKIMISTE VABADUS			
G4-HR4	Juhtumite arv, kus ühinemis- ja kollektiivläbirationimiste vabadus on olnud piiratud	76	Sisene
TARNIJATE TEGEVUSE HINDAMINE INIMÕIGUSTE TAGAMISE ASPEKTIST			
G4-HR11	Mõjud inimõigustele tarneahelas,	46	Väline
INIMÕIGUSTE ALASTE KAEBUSTE MENETLEMINE			
G4-HR12	Inimõiguste rikkumisega seotud kaebuste arv	76	Sisene
ÜHISKOND			
KOHALIK KOGUKOND			
G4-SO2	Kohalikule kogukonnale olulist võimalust pakkuvad või reaalselt negatiivset mõju avaldavad tegevused	98	Väline
KORRUPTSIOON			
G4-SO3	Äriüksuste osakaal ja üldarv, kus on analüüsitud korruptsiooniga seotud riske	39	Sisene
G4-SO5	Korruptsioonijuhtumite osas kasutusele võetud meetmed	39	Sisene
KONKURENTSIVASTANE KÄITUMINE			
G4-SO7	Konkurentsivastase käitumise osas kasutusele võetud meetmed	76	Mõlemad
NÕUETELE VASTAVUS			
G4-SO8	Nõuetele ja õigusaktidele mittevastavuse eest määratud oluliste trahvide rahaline väärtus ning mitterahaliste sanktsioonide koguarv	76	Mõlemad
TARNIJATE TEGEVUSE HINDAMINE LÄHTUVALT MÕJUST ÜHISKONNALE			
G4-SO10	Tarneahelast tingitud mõjud ühiskonnale	46	Väline
KAEBUSTE MENETLEMINE			
G4-SO11	Kaebused, mis on seotud mõjuga ühiskonnale	76	Väline

Indikaator		Lehekülje nr	Ettevõttesisene või- väline mõju
TOOTEVASTUTUS			
KLIENTIDE TERVIS JA OHUTUS			
G4-PR1	Toodete ja teenuste tervise- ja ohutusmõjud	66	Mõlemad
G4-AO9	Kokkupõrked lindudega	68	Mõlemad
TOODETE JA TEENUSTE MÄRGISTAMINE			
G4-PR5	Kliendi rahulolu uuringu tulemused	78	Sisene
CUSTOMER PRIVACY			
G4-PR8	Kliendiandmete kaitset ja kliendiandmete kadumist puudutavate kinnitust leidnud kaebuste koguarv	26	Sisene
NÕUETELE VASTAVUS			
G4-PR9	Toodete ja teenuste pakkumist reguleerivatele õigusaktidele mittevastavuse eest määratud oluliste trahvide rahaline väärtus	76	Mõlemad

2016. konsolideeritud majandusaasta aruanne

Kontserni lühiiseloostus ja kontaktandmed

Kontsern tegutseb Eesti Vabariigis, käitab L. Meri Tallinna, Kärdla, Kuressaare, Tartu, Pärnu lennujaamu ning Ruhnu ja Kihnu lennuvälju.

Kontserni põhi tegevusvaldkondadeks on lennujaamade käitamine ja arendamine ning lennukite ja reisijate maapealne teenindamine. 2016. aastal andis kontsern tööd keskmiselt 604-le (2015: 590-le) töötajale.

AS-i Tallinna Lennujaama aktsiate omanik on Eesti Vabariik ning ettevõtte kuulub Eesti Vabariigi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumi haldusalasse.

Ärinimi: AS Tallinna Lennujaam
Äriregistri kood: 10349560
Juriidiline aadress: Lennujaama tee 12, 11101 Tallinn, Eesti Vabariik

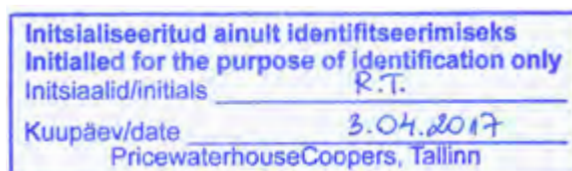
Telefon: +372 6 058 701
Faks: +372 6 058 333
E-post: administration@tll.aero
Koduleht: www.tallinn-airport.ee

Audiitor: AS PricewaterhouseCoopers
Majandusaasta algus: 01.01.2016
Majandusaasta lõpp: 31.12.2016

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes	Lisa nr	31.12.2016	31.12.2015
VARAD			
Põhivara			
• Materiaalne põhivara	Lisa 5	120 225	105 269
• Immateriaalne põhivara	Lisa 6	133	143
• Kinnisvarainvesteeringud	Lisa 7	17 511	18 633
Põhivara kokku		137 869	124 045
Käibevara			
• Varud	Lisa 9	260	253
• Nõuded ja ettemaksud	Lisa 10	8 613	3 188
• Raha	Lisa 12	8 713	15 145
Käibevara kokku		17 586	18 586
VARAD KOKKU		155 455	142 632
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL			
Omakapital	Lisa 20		
• Aktsiakapital		25 095	25 095
• Kohustuslik reservkapital		2 510	2 436
• Jaotamata kasum		44 188	38 104
Omakapital kokku		71 793	65 635
Kohustused			
Pikaajalised kohustused			
• Võlakohustused	Lisa 13	12 250	16 806
• Sihtfinantseerimine	Lisa 15	56 394	50 771
• Tuletisinstrumendid	Lisa 16	0	231
• Muud võlad		41	41
Pikaajalised kohustused kokku		68 685	67 848
Lühiajalised kohustused			
• Võlakohustused	Lisa 13	4 607	4 648
• Võlad ja ettemaksud	Lisa 17	10 312	4 501
• Tuletisinstrumendid	Lisa 16	58	0
• Lühiajalised kohustused kokku		14 977	9 148
Kohustused kokku		83 662	76 997
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU		155 455	142 632

Lisad lehekülgedel 127 kuni 180 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud koondkasumiaruanne

	tuhandetes eurodes	Lisa nr	31.12.2016	31.12.2015
Müügitulu		Lisa 21	36 897	33 828
Muud äritulud		Lisa 22	9 866	9 748
Kaubad, materjal ja teenused		Lisa 23	-11 237	-11 073
Mitmesugused tegevuskulud		Lisa 24	-1 340	-1 855
Tööjõukulud		Lisa 25	-16 015	-14 463
Põhivara kulum ja väärtuse langus		Lisa 5, 6, 7	-11 816	-10 764
Muud ärikulud			-77	-73
ÄRIKASUM			6 279	5 348
Finantstulud ja -kulud		Lisa 26	-121	-196
Aruandeaasta kasum			6 158	5 153
ARUANDEAASTA KOONDKASUM			6 158	5 153

Lisad lehekülgedel 127 kuni 180 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 3.04.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

tuhandetes eurodes	Lisa nr	31.12.2016	31.12.2015
PÕHITEGEVUSE RAHAVOOD			
Laekumised klientidelt		40 307	35 652
Tarnijatele ja töötajatele tasutud		-33 929	-28 549
Saadud intressitulu	Lisa 26	2	6
Makstud intressid		-337	-501
Saadud sihtfinantseerimine riigieelarvest	Lisa 15	5 268	5 750
Saadud muu tegevuskulude sihtfinantseerimine	Lisa 15	32	32
PÕHITEGEVUSE RAHAVOOD KOKKU		11 343	12 390
RAHAVOOD INVESTEERIMISEST			
Tasutud immateriaalse, materiaalse põhivara ja kinnisvarainvesteeringute soetamisel	Lisa 5,6,7	-20 547	-2 610
Laekunud materiaalse põhivara müügist	Lisa 5	181	171
Antud laen		-2	0
RAHAVOOD INVESTEERIMISEST KOKKU		-20 368	-2 439
RAHAVOOD FINANTSEERIMISEST			
Saadud laenu tagasimaksed	Lisa 13	-4 556	-4 556
Saadud põhivara sihtfinantseerimine riigieelarvest	Lisa 15	482	0
Saadud põhivara sihtfinantseerimine	Lisa 10, 15	6 668	0
RAHAVOOD FINANTSEERIMISEST KOKKU		2 594	-4 556
RAHAVOOD KOKKU		-6 431	5 396
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi algul		15 145	9 749
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpul		8 713	15 145
RAHA JA RAHA EKVIVALENTIDE MUUTUS	Lisa 12	-6 431	5 396

Lisad lehekülgedel 127 kuni 180 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 3.04.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

tuhandetes eurodes	Lisa nr	Aktsiakapital	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku
SALDO SEISUGA 31.12.2014		24 361	2 436	32 951	59 748
Aktsiakapitali suurendamine mitterahalise sissemakse teel	Lisa 5	735	0	0	735
2015. aasta koondkasum		0	0	5 153	5 153
SALDO SEISUGA 31.12.2015		25 095	2 436	38 104	65 635
Kasumijaotus reservkapitali	Lisa 5	0	73	-73	0
2016. aasta koondkasum		0	0	6 158	6 158
SALDO SEISUGA 31.12.2016		25 095	2 510	44 188	71 793

Täpsem informatsioon aktsiakapitali ja muude omakapitali kirjete kohta on toodud Lisas 20.

Lisad lehekülgedel 127 kuni 180 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 3.04.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Konsolideeritud raamatupidamise aastaruande lisad

1. Üldine informatsioon

Emaettevõtte AS Tallinna Lennujaam on Eesti Vabariigis 30.12.1997 registreeritud 100% riigile kuuluv äriühing.

Kontserni AS Tallinna Lennujaam konsolideeritud raamatupidamise aastaruanne hõlmab AS-i Tallinna Lennujaam (emaettevõtte) ja tema 100%-list tütarettevõtet AS-i Tallinna Airport GH, mis tegeleb õhusõidukite ja reisijate maapealse teenindamisega ning kelle aktsiad on registreeritud Eestis.

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaruande on juhatus kinnitanud 03.04.2017.

2. Kokkuvõtte olulisematest arvestus- ja aruandluspõhimõtetest

Alljärgnevalt on esitatud kokkuvõtte konsolideeritud raamatupidamise aastaruande koostamisel rakendatud olulisematest arvestus- ja aruandluspõhimõtetest. Nimetatud arvestus- ja aruandluspõhimõtteid on kasutatud järjepidevalt kõikidel aruandeperioodidel, v.a. juhtudel, kui info on avaldatud eraldi.

A. Arvestuse alused

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS) ja Rahvusvaheliste Finantsaruandlusstandardite Tõlgendamise Komitee (IFRIC) tõlgendustega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaruandes esitatud finantsnäitajad tuginevad põhiliselt ajaloolisele soetusmaksumusele, välja arvatud õiglasel väärtuses muutustega läbi koondkasumiaruande kajastatavad finantsvarad ja -kohustused (sh tuletisinstrumendid).

Konsolideeritud finantsaruannete koostamisel on kasutatud teatud raamatupidamishinnanguid, samuti on kasutatud mitmete arvestus- ja aruandluspõhimõtete rakendamise

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialed for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 3.04.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

osas juhatuse otsuseid. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisas 4 on avalikustatud need valdkonnad, kus raamatupidamishinnangutel on oluline mõju kontserni aastaaruandes kajastatud informatsioonile. Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aruanne on koostatud tuhandetes eurodes, kui ei ole kirjutatud teisiti.

B. Arvestus- ja avalikustamispõhimõtete muutused

Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 1. jaanuaril 2016 algaval aruandeaastal.

“Avalikustamise projekt” – IAS 1 muudatused – rakendus 1. jaanuaril 2016 algavale aruandeperioodile. Muudatused selgitavad standardi IAS 1 juhiseid olulisuse, info koondamise, vahesummade esitamise, finantsaruannete struktuuri ja arvestuspõhimõtete avalikustamise osas. Rakendunud muudatused ei oma olulist mõju kontserni aastaaruandele.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 1. jaanuaril 2016 algaval aruandesaastal, puudus oluline mõju kontsernile.

Välja on antud uusi või muudetud standardeid või tõlgendusi, mis muutuvad kontsernile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2017 või hilisematel perioodidel ja mida kontsern ei ole rakendanud ennetähtaegselt:

- IFRS 9 „Finantsinstrumendid” – klassifitseerimine ja mõõtmine. Standard muutub kontsernile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2018. Uue standardi peamised reeglid on järgmised:

- Finantsvarad tuleb klassifitseerida ühte kolmest mõõtmiskategooriast – varad, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, varad, mida kajastatakse õiglasest väärtusest muutustega läbi muu koondkasumiaruande, ja varad, mida kajastatakse õiglasest väärtusest muutustega läbi kasumiaruande.
- Enamus IAS 39 nõudeid finantskohustuste klassifitseerimiseks ja mõõtmiseks kanti muutmata kujul üle IFRS 9-sse. Peamiseks muudatuseks on see, et finantskohustuste puhul, mis on määratud kajastamiseks õiglasest väärtusest läbi kasumiaruande, peab ettevõtte enda krediidiriski muutusest tulenevad õiglase väärtuse muutused kajastama muus koondkasumiaruandes.
- IFRS 9 kehtestab uue mudeli väärtuse languse kahjumite kajastamiseks – oodatava krediidikahjumi mudeli. See on „kolmetasandiline“ lähenemine, mille aluseks on finantsvarade krediitkvaliteedi muutumine pärast esialgset arvelevõtmist. Praktikas tähendavad uued reeglid seda, et ettevõtetel tuleb finantsvarade, mille osas ei ole väärtuse languse tunnuseid, arvelevõtmisel kajastada koheselt kahjum, mis on

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 3.04.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

võrdne 12-kuulise oodatava krediidikahjumiga (nõuded ostjatele puhul kogu nende eluea jooksul oodatava krediidikahjumiga). Kui on toimunud oluline krediidiriski suurenemine, tuleb väärtuse langust mõõta, kasutades kogu eluea jooksul oodatavat krediidikahjumit, mitte 12 kuu jooksul oodatavat krediidikahjumit. Mudel sisaldab lihtsustusi rendi- ja ostjatele nõuete osas.

Standardi rakendamine võib avaldada mõju kontserni finantsinstrumentide klassifitseerimisele ning väärtuse mõõtmisele.

IAS 7 muudatused – rakendub 1. jaanuaril 2017 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Muudetud standard IAS 7 nõuab finantseerimistegevusest tekkinud kohustuste alg- ja lõppsaldo vahel toimunud liikumiste avalikustamist. Standardi muudatus võib mõjutada info esitamist finantsaruannetes.

IFRS 15 „Müügitulu lepingutelt klientidega“, muudatus standardi IFRS 15 jõustamise osas – rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele. Uue standardi põhiprintsiibi kohaselt kajastatakse müügitulu siis, kui kaup või teenus antakse kliendile üle, ning müügitulu kajastatakse tehinguhinnas. Koos müüdüd kaubad ja teenused, mis on eristatavad, tuleb kajastada eraldi ning lepinguhinnast antavad hinnaalandused tuleb reeglina allokeerida eraldi elementidele. Kui saadav tasu võib teatud põhjustel muutuda, kajastatakse müügituluna miinimumsumma, kui sellega ei kaasne olulist tühistamise/tagasimaksmise riski. Klientidega lepingute saamise tagamiseks tehtud kulutused tuleb kapitaliseerida ja amortiseerida selle perioodi jooksul, mil leping tekitab tulusid. Standardi muudatusel ei ole eeldatavasti ettevõttele olulist mõju.

IFRS 15 „Müügitulu lepingutelt klientidega“, muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt). Muudatused ei muuda standardi põhiprintsiipe, vaid selgitavad, kuidas neid printsiipe tuleks rakendada. Muudatused selgitavad, kuidas tuvastada teostamiskohustusi (lubadust kliendile üle anda kaupa või osutada teenust) lepingus; kuidas määrata, kas ettevõtte on müügitulepingu põhiosutaja (principal) (kauba või teenuse pakkuja) või agent (vastutav kauba või teenuse pakkumise korraldamise eest); ning kuidas määrata, kas müügitulu litsentsi andmise eest tuleb kajastada konkreetset ajahetket või perioodi jooksul. Neile selgitustele lisaks sisaldavad muudatused kaks täiendavat lihtsustust eesmärgiga vähendada ettevõtte kulusid ja keerukust standardi esmakordsel rakendamisel.

IFRS 16 „Rendilepingud“. Standard muutub kontsernile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2019, ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Uus standard sätestab rendilepingute arvelevõtmise, mõõtmise, esituse ja avalikustamise põhimõtted. Kõikide rendilepingute tulemusena saab rendilevõtja õiguse kasutada vara alates rendilepingu algusest ning – juhul kui rendimakseid tehakse üle perioodi – ka finantseeringu. Sellest tulenevalt

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 3.04.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

elimineerib IFRS 16 rendilepingute klassifitseerimise kasutus- ja kapitalirentideks nagu seda tegi IAS 17 ning selle asemel kehtestab ühe arvestusmudeli rendilevõtjate jaoks. Rendilevõtjad peavad:

- arvele võtma varad ja kohustused kõikide üle 12-kuuliste rendilepingute osas, v.a juhul kui renditav vara on väikese väärtusega;
- kajastama kasumiaruandes kulumit renditavadelt varadelt ja intressikulu rendikohustustelt.

IFRS 16 põhimõtted rendileandjate jaoks jäävad sisuliselt samaks IAS 17 põhimõtetega, ehk et rendileandja jagab jätkuvalt oma rendilepingud kasutus- ja kapitalirentideks ning kajastab neid rendiliike erinevalt. Standard avaldab mõju kasutusrendilepingutest tulevate kulude, varade ja kohustuste kajastamisele finantsaruannetes.

Muudel uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju kontsernile.

C. Konsolideeritud aruannete koostamine

Konsolideerimise põhimõtted

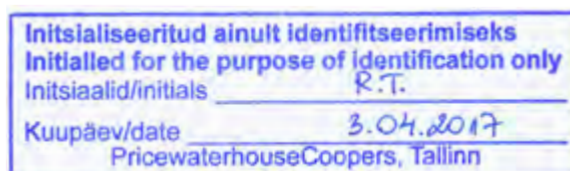
Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab emaettevõtte AS-i Tallinna Lennujaam ning selle tütarettevõtte AS-i Tallinn Airport GH finantsnäitajaid konsolideerituna rida-realt. Ema- ja tütarettevõtte vaheliste tehingute tulemusena tekkinud nõuded, kohustused, tulud, kulud ning realiseerimata kasumid ja kahjumid on elimineeritud. Vajadusel on tütarettevõtte arvestuspõhimõtteid muudetud, et viia need kooskõlla kontserni arvestuspõhimõtetega.

Tütarettevõtte

Tütarettevõtte on kontserni poolt kontrollitav ettevõtte. Kontroll eksisteerib, kui emaettevõtte omab mõjuvõimu määrata investeringuobjekti finants- ja tegevuspõhimõtteid, millega kaasneb reeglina enam kui pool hääleõigustest tütarettevõttes. Kontrolli olemasolu hindamisel võetakse arvesse hetkel kasutatavate või konverteeritavate potentsiaalsete hääleõiguste olemasolu ja võimalikku mõju. Tütarettevõtte konsolideeritakse raamatupidamise aastaaruandes alates kontrolli tekkimisest kuni selle lõppemiseni.

Emaettevõtte konsolideerimata aruanded

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades on avaldatud konsolideeriva üksuse (emaettevõtte) eraldiseisvad konsolideerimata põhjaruanded. Emaettevõtte põhjaruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel, v.a. tütarettevõtete

kajastamist käsitlevad arvestuspõhimõtted, mis on emaettevõtte eraldiseisvates põhiaruannetes muudetud vastavalt IAS 27 „Konsolideeritud ja Eraldiseisvad raamatupidamise aruanded” nõuetele ning investeeringud tütarettevõtete aktsiatesse on kajastatud soetusmaksumus miinus vajadusel allahindlused vara väärtuse langusest (vt Lisa 29).

D. Tehingud välisvaluutas ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustused

Arvestus- ja esitusvaluuta

Kontserni kuuluvate ettevõtete arvestusvaluutadeks on nende ettevõtete äritegevuse põhilise majanduskeskkonna valuuta. Ema- ja tütarettevõtte arvestusvaluuta on euro. Konsolideeritud aruanded on koostatud eurodes.

Tehingud välisvaluutas ning välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel võetakse aluseks tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa keskpanga vastava valuuta ametlikud noteeringud. Raha ülekandmise ja tehingupäeva kursside erinevuse korral tekkivad kursivahed kajastatakse koondkasumiaruandes. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja kohustused on ümber hinnatud bilansipäeval kehtinud Euroopa Keskpanga ametliku noteeringu või, kui Euroopa Keskpank vastavat valuutat ei noteeri, valuutat emiteeriva riigi keskpanga ametliku noteeringu alusel euro suhtes. Võlakohustuste ning raha ja raha ekvivalentide ümberhindamisest tulenevad kasumid ja kahjumid on kajastatud koondkasumiaruandes finantstulude- ja kuludena; muud valuutakursside muutustest tulenevad kasumid ja kahjumid aga muude äritulude või tegevuskuludena.

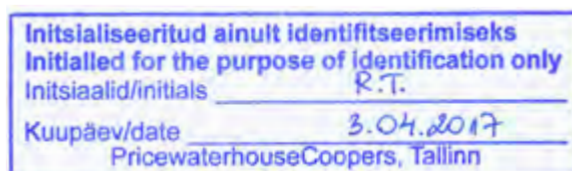
E. Varade ja kohustuste jaotus lühi- ja pikaajalisteks

Varad ja kohustused on finantsseisundi aruandes jaotatud lühi- ja pikaajalisteks. Lühiajalisteks loetakse varad, mis eeldatavasti realiseeritakse järgmisel majandusaastal või kontserni tavapärase äritsükli käigus.

Kohustusi liigitatakse lühiajalisteks kui nende tasumise tähtaeg on 12 kuu jooksul alates bilansipäevast või kontsernil pole tingimusteta õigust kohustuse tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansi kuupäeva.

Laenukohustusi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustusi, mida laenuandjal oli õigus bilansipäeval tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu.

Kõik ülejäänud varad ja kohustused on näidatud pikaajalistena.

F. Materiaalne põhivara

Materiaalse põhivarana käsitletakse materiaalsed vara, mida kasutatakse teenuste osutamiseks, rendile andmiseks või halduseesmärkidel ja mida eeldatavasti kasutatakse üle aasta. Materiaalsed põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes jääkväärtuses, mis on saadud vara soetusmaksumuse vähendamisel akumulieritud kulumi ja võimaliku väärtuse languse võrra.

Soetusmaksumus

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses.

- Ostetud põhivara soetusmaksumus koosneb ostuhinnast ja soetamisega otseselt seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta.
- Omavalmistatud põhivara soetusmaksumus koosneb asukoha ettevalmistamise kuludest, valmistamisel ja kasutuselevõtul tehtud kulutustest materjalidele ja teenustele ning hüvitistest tööjõule.

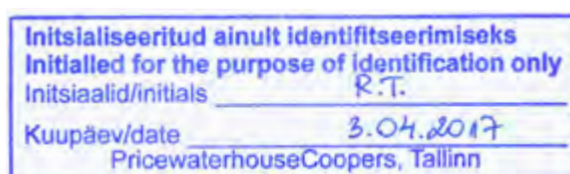
Kui materiaalse põhivara objekti valmistamine vältab pikema perioodi ning seda finantseeritakse laenu või mõne muu võlainstrumendiga, siis kapitaliseeritakse sellega seotud laenukasutuse kulutused (intressid) valmistatava objekti soetusmaksumusse. Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimist alustatakse hetkest, kui on tekkinud laenukasutuse kulutusi ja varaga seotud kulutusi ning vara valmistamist on alustatud. Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimine lõpetatakse hetkel, mil vara on valmis või selle kasutamine on pikemaks ajaks peatatud.

Kulum

Materiaalse põhivara objekti iga osa, millel on oluliselt erinev kasulik eluiga ja soetusmaksumus on oluline võrreldes selle objekti kogumaksumusega, amortiseeritakse eraldi.

Põhivara kulumit arvestatakse soetusmaksumuselt lineaarsel meetodil vara hinnangulise kasuliku eluea jooksul. Erandiks on maa, mida ei amortiseerita.

Materiaalse põhivara amortisatsioonimeetodid, -normid ja lõppväärtused vaadatakse üle vähemalt iga majandusaasta lõpus ja kui uued hinnangud erinevad eelnevatest, kajastatakse muutused raamatupidamislike hinnangute muutustena, s.t edasiulatuvalt. Põhivara eeldatavat kasulikku eluiga inventeeritakse aastainventuuri käigus, hilisemate kulutuste arvelevõtmisel ja oluliste muutuste korral arenguplaanides. Kui vara hinnanguline kasulik eluiga erineb oluliselt eelnevalt kehtestatust, kajastatakse see raamatupidamisliku hinnangu muutusena, muutes vara järelejäänud kasulikku eluiga, mille tulemuseks muutub järgmistel perioodidel varale arvestatav kulum.

Põhivara kasuliku eluea hindamine

Põhivara kasulik eluiga määratakse lähtudes juhtkonna hinnangust vara tegeliku kasutamise perioodi kohta. Senine kogemus on näidanud, et varade tegelik kasutusaeg on osutunud mõnevõrra pikemaks kui varade hinnanguline eluiga.

Kontsernis kasutatavate põhivarade eeldatavad kasulikud eluead on järgmised:

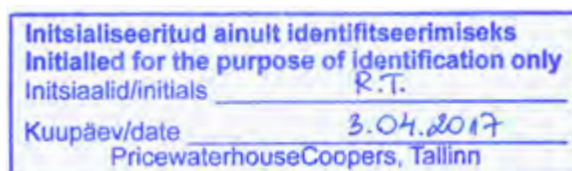
- Ehitised, rajatised:
 - Perroonid, lennurajad 50 aastat
 - Hooned 5 – 50 aastat
 - Muud rajatised (kanalisatsioonid ja muud trassid) 10 – 25 aastat
 - Väikerajatised (angaarid) 2 – 7 aastat
- Masinad ja seadmed:
 - Mitmesugused süsteemid 3 – 20 aastat
 - Rajahooldusmasinad ja seadmed 6 – 10 aastat
 - Muu seadmed 2 – 15 aastat
- Muu inventar, tööriistad, sisseseeded:
 - Terminali mööbel ja sisustus 2 – 10 aastat
 - Arvutid ja võrguseadmed 3 – 5 aastat
 - Muu vara 3 – 10 aastat

Parendused

Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad kulutused lisatakse vara soetusmaksumusele või võetakse arvele eraldi varana ainult juhul, kui on tõenäoline, et kontsern saab tulevikus varaobjektist majanduslikku kasu ja varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Kui materiaalse põhivara objektile vahetatakse välja mõni komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele ning asendatud komponent või proportsionaalne osa asendatud põhivarast kantakse finantsseisundi aruandest maha. Jooksva hoolduse ja remondiga seotud kulud kajastatakse koondkasumiaruandes kuludena.

Kajastamise lõpetamine

Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamisel, kasutuselt eemaldamisel või kui kontsern ei eelda selle vara müügist majandusliku kasu saamist. Materiaalse põhivara kajastamise lõpetamisest tekkivad kasumid ja kahjumid kajastatakse selle perioodi, millal kajastamine lõpetati, koondkasumiaruandes real "muud äritulud" või "muud ärikulud".

Varade väärtuse langus

Varad hinnatakse alla nende kaetavale väärtusele juhul, kui varade kaetav väärtus on väiksem bilansilisest jääkväärtusest – vt lõiku „mittefinantsvarade väärtuse langus“.

G. Immateriaalne põhivara

Immateriaalne põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kuludest. Finantsseisundi aruandes kajastatakse immateriaalset põhivara soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja allahindlused. Immateriaalse põhivara all kajastatakse soetatud tarkvara, mis on piiratud kasuliku elueaga. Kontsernil ei olnud aruandeperioodil ega ka võrdlusperioodil määrata kasuliku elueaga immateriaalset põhivara.

Tarkvara

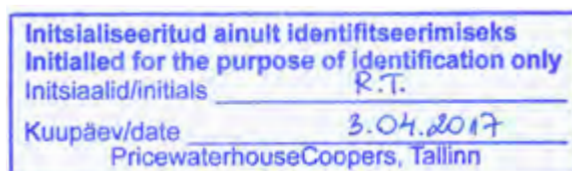
Arvutitarkvara jooksva hooldusega seotud kulud kajastatakse kuludena nende tekkimise hetkel. Immateriaalse varana kajastatakse soetatud tarkvara, mis ei ole seonduva riistvara lahutamatu osa. Kontserni poolt loodud ja kontrollitav tarkvara kajastatakse immateriaalse varana, kui on täidetud järgmised tingimused:

- tarkvara kasutuskõlblikuks muutmine on tehniliselt võimalik;
- juhatus kavatses tarkvara valmis saada ja seda kasutada;
- tarkvara on võimalik kasutada;
- on võimalik näidata, kuidas tarkvara loob tõenäolist tulevast majanduslikku kasu;
- tarkvara arendamise lõpetamiseks ja kasutamiseks on olemas piisavad tehnilised, rahalised ja muud vahendid;
- tarkvara arendustegevusega seotud kulutusi saab usaldusväärselt mõõta.

Kapitaliseeritavad tarkvara arenduskulud hõlmavad tööjõukuluseid ning muid arendamisega otseselt seotud kulutusi. Arenduskulud, mis ei vasta eeltoodud tingimustele, kajastatakse kuludena. Tarkvaraga seotud kulutusi, mis on algselt kajastatud kuludena, ei kajastata hilisemal perioodil immateriaalse varana. Tarkvara kulud amortiseeritakse kuludesse lineaarsel meetodil hinnangulise kasuliku eluea jooksul, mille pikkus on kuni 3 - 5 aastat.

H. Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringuna kajastatakse kinnisvara objekti, mida kontsern hoiab renditulu teenimise või turuväärtuse kasvu eesmärgil ning mida ei kasutata kontserni enda majandustegevuses.

Kontsern kasutab soetusmaksumuse meetodit, mis tähendab, et kinnisvarainvesteeringute kajastamisel rakendatakse samu arvestuspõhimõtteid, mida kasutatakse materiaalse põhivara arvestuses.

Kontsernis kasutatavate kinnisvarainvesteeringute eeldatavad kasulikud eluead on järgmised:

- Angaarid:
 - Hooned 15 – 50 aastat
 - Muud rajatised (kanalisatsioonid ja muud trassid) 3 – 20 aastat
- Bürookompleks:
 - Kontorihoone 30 aastat
 - Kõrvalhooned 15 – 20 aastat
 - Rajatised 5 aastat

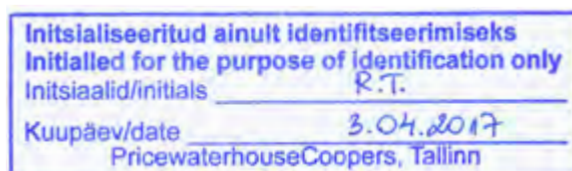
Kui on märke sellest, et varaobjekti eluiga või lõppväärtus on oluliselt muutunud, tehakse muudatused vara amortiseerimises edasiulatuvalt. Kinnisvarainvesteeringute kaetava väärtuse määramisel lähtutakse lõigus (I) Mittefinantsvarade väärtuse langus kirjeldatud põhimõtetest.

I. Mittefinantsvarade väärtuse langus

Kontserni juhtkond hindab igal bilansipäeval soetusmaksumuse meetodil kajastatavate materiaalse ja immateriaalse põhivara, kinnisvarainvesteeringute puhul vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Hindamisel arvestatakse järgmisi asjaolusid:

Välised tunnused võimalikust varade väärtuse langusest:

- sarnaste varade turuväärtus on langenud;
- üldine majanduskeskkond ja turusituatsioon on halvenenud, mistõttu on tõenäoline, et varadest genereeritav tulu väheneb;
- turu intressimäärad on tõusnud, mistõttu varade tulusus võib jääda alla intressimäärale;
- varade bilansiline maksumus on suurem ettevõtte turukapitalisatsioonist.
- Sisesed tunnused võimalikust varade väärtuse langusest:
 - varade füüsiline seisund on järsult halvenenud;
 - varadest saadavad tulud on väiksemad planeeritust;
 - mõningate tegevusvaldkondade tulemused on oodatust halvemad;
 - teatava raha teeniva üksuse tegevus kavatakse lõpetada.

Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega.

Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline maksumus ületab selle kaetava väärtuse. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või vara kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil hinnatakse kaetavat väärtust, kas üksiku varaobjekti või väikseima võimaliku varade grupi kohta, mille jaoks on võimalik rahavoogusid eristada. Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel bilansikuupäeval, kas võib olla tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud. Kui väärtuse testi tulemusest selgub, et vara või varade grupi kaetav väärtus on tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse, tühistatakse varasem allahindlus ja suurendatakse vara bilansilist jääkmaksumust kuni summani, mis oleks kujunenud, arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni. Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta koondkasumiaruandes põhivara allahindluse kahjumi vähendamisena.

J. Finantsvarad

Klassifitseerimine

Finantsvarade klassifitseerimise aluseks on finantsvarade soetamise eesmärk. Finantsvara kategooria määrab juhatus finantsvara esmasel kajastamisel.

Kontsernile kuuluvad finantsvarad on klassifitseeritud järgmistesse kategooriatesse:

- Õiglates väärtuses muutustega läbi koondkasumiaruande kajastatavad finantsvarad. Õiglates väärtuses muutustega läbi koondkasumiaruande kajastatavad finantsvarad on kauplemise eesmärgil hoitavad finantsvarad, mis on soetatud edasimüügiks lähitulevikus. Õiglates väärtuses muutustega läbi koondkasumiaruande kajastatakse ka tuletisinstrumente, v.a. juhul, kui need on määratletud ja efektiivsed riskimaandamisinstrumendid. Finantsseisundi aruandes kajastatakse kõiki sellesse kategooriasse kuuluvaid varasid käibevaradena v.a. tuletisinstrumendid, mille järelejäänud realiseerumise periood on pikem kui 12 kuud;
- Laenu ja nõuded. Laenu ja nõuded on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksetega tuletisinstrumentideks mitteolevad finantsvarad, mis ei ole noteeritud aktiivsel turul. Laenusid ja nõudeid kajastatakse käibevaradena, välja arvatud juhul, kui laenu või nõude tähtaeg on aruandeperioodi lõpu seisuga üle 12 kuu. Sellisel juhul kajastatakse neid põhivaradena. Laenude ja nõuete kategoorias on kajastatud järgmised

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialed for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 3.04.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

finantsvarad: „Raha ja raha ekvivalendid”, „Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades”, „Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded”.

Kajastamine ja mõõtmine

Tavapärasel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste ja müüke kajastatakse või nende kajastamine lõpetatakse, kasutades väärtuspäevapõhist arvestust. Finantsvarad, mida ei kajastata õiglasel väärtusel muutustega läbi koondkasumiaruande, võetakse algselt arvele õiglasel väärtusel, millele liidetakse tehingukulud. Finantsvarad, mida kajastatakse õiglasel väärtusel muutustega läbi koondkasumiaruande, võetakse algselt arvele õiglasel väärtusel ja omandamisega seotud tehingukulud kajastatakse koondkasumiaruandes kuludena. Kontsern lõpetab finantsvara kajastamise, kui lepingujärgsed õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele lõpevad või on üle antud ja üle on läinud ka oluline osa finantsvara omandiga seotud riskidest ja hüvedest. Õiglasel väärtusel muutustega läbi koondkasumiaruande kajastatavaid finantsvarasid ning müügiotel finantsvarasid kajastatakse peale esmast arvelevõtmist õiglasel väärtusel. Laenusid ja nõudeid kajastatakse peale esmast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksimumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

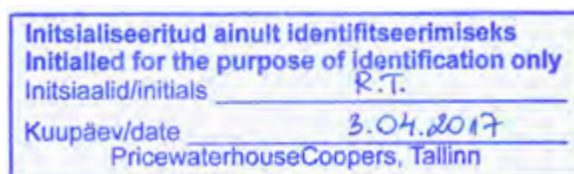
Kasumeid ja kahjumeid õiglasel väärtusel muutustega läbi koondkasumiaruande kajastatavate finantsvarade ümberhindlusest, kajastatakse koondkasumiaruande real „Finantstulud või -kulud” nende tekkimise perioodil. Intressitulu müügiotel finantsvaradelt, laenudelt ning nõuetelt kajastatakse koondkasumiaruande finantstulude real. Kontsern ei ole saanud aruandeperioodil ega võrreldaval perioodil intressitulu ega dividenditulu õiglasel väärtusel muutustega läbi koondkasumiaruande kajastatavatelt finantsvaradelt.

Kasum/kahjum müügiotel finantsvarade õiglase väärtuse muutusest kajastatakse muus koondkasumis.

K. Finantsvarade väärtuse langus

Korrigeeritud soetusmaksimumuses kajastatavad finantsvarad. Iga aruandeperioodi lõpu seisuga hinnatakse, kas esineb finantsvara või finantsvarade grupi võimaliku väärtuse langusele viitavaid objektiivseid tõendeid. Finantsvara või finantsvarade rühma väärtus on langenud ja kahjumid väärtuse langusest tekivad siis ja ainult siis, kui väärtuse languse kohta esineb objektiivseid tõendeid, mis on tekkinud ühe või mitme sündmuse (kahjumit põhjustav sündmus) tagajärjel pärast vara esmast kajastamist ja see kahjumit põhjustav sündmus (või sündmused) mõjutab (mõjutavad) finantsvara või finantsvarade rühma hinnangulisi tulevase rahavoogusid, mida saab usaldusväärsetelt prognoosida.

Asjaoludeks, mis viitavad võimalikule väärtuse langusele, võivad olla võlgniku või võlgnike grupi olulised finantsraskused, kohustuste mittetäitmine või maksejõuetus intressi või

põhimaksete osas, pankrotistumise tõenäosus või finantsiline ümberorganiseerimine, ning kättesaadavatest andmetest järeldatav tulevaste rahavoogude oluline vähenemine, nagu muutused võlgnevustes või majanduslike tingimuste muutused, mis on seostatavad kohustuste rikkumisega.

Laenude ja nõuete kategooria puhul on väärtuse languse kahjumiks vahe varade bilansilise maksumuse ning hinnanguliste tulevaste rahavoogude (v.a. tulevased krediidikahjumid, mis ei ole veel tekkinud) nüüdisväärtuse vahel, mida on diskonteeritud finantsvara algse sisemise intressimääraga. Finantsvara bilansilist maksumust vähendatakse ning arvestatud kahjum kajastatakse koondkasumiaruandes. Kui laenul või müügioteel finantsvaral on muutuv intressimäär, kasutatakse väärtuse languse arvestamisel diskontomäärana lepinguga määratud sisemist intressimäära.

Praktilistel kaalutlustel võib kontsern kasutada väärtuse languse määramisel ka õiglast väärtust, mis on arvatud turul jälgitavate hindade alusel. Kui järgneval perioodil väärtuse languse summa väheneb ja vähenemine on seostatav sündmusega, mis leidis aset peale väärtuse languse kajastamist (näiteks võlgniku krediidireitingu paranemine), kajastatakse väärtuse languse tühistamine koondkasumiaruandes.

L. Tuletisinstrumendid

Tuletisinstrumente kajastatakse nende esmasel arvelevõtmisel õiglasel väärtuses tuletisinstrumenti lepingu sõlmimise kuupäeval. Peale esmast kajastamist hinnatakse neid igal bilansipäeval ümber nende õiglasele väärtusele. Väärtuse muutusest tekkinud kasumi või kahjumi kajastamise meetod sõltub sellest, kas tuletisinstrument on määratletud riskimaandamisinstrumentina ja kui on, siis maandatava objekti olemusest.

Kontsern kasutab tuletisinstrumentidest intressimäära swap-i, katmaks intressimääraga seotud riske. Selliseid tuletisinstrumente kajastatakse algselt tema õiglasel väärtuses lepingu sõlmimise kuupäeval ja hiljem hinnatakse ümber vastavalt instrumenti õiglasele väärtusele. Kui õiglase väärtus on positiivne, kajastatakse tuletisinstrument varana, kui aga negatiivne, siis kohustusena.

Tuletisinstrumenti õiglasele väärtusele muutusest tekkivad kasumid ja kahjumid kajastatakse aruandeperioodi koondkasumiaruandes aruandeaasta puhaskasumi koosseisus, v.a. sellised tuletisinstrumendid, mis kvalifitseeruvad riskimaandamise eesmärgil soetatud instrumentide kajastamise erireegli (hedge accounting) alla. Viimatinimetatud kontsernil aruandeperioodil ja ka võrdlusperioodil ei olnud. Intressimäära swap-i õiglasele väärtusele määramisel kasutatakse 6-kuu Euribori hinnangutel põhinevate tulevaste rahavoogude meetodit.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 3.04.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

M. Varud

Varud võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostukulutustest, tootmiskulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse.

Varude ostukulutused sisaldavad lisaks ostuhinnale varude ostuga kaasnevat tollimaksu, muid mittetagastatavaid makse ja varude soetamisega otseselt seotud transpordikulutusi, millest on maha arvatud hinnaalandid ja dotatsioonid.

Varude kuluks kandmisel kasutatakse FIFO (first-in, first-out) meetodit. FIFO meetodi rakendamisel kajastatakse varude lõppjääki finantsseisundi aruandes viimasena saabunud ja veel müümata (kasutamata) partiide soetusmaksumuses. Varud hinnatakse finantsseisundi aruandes lähtudes sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtus. Neto realiseerimisväärtus leitakse, arvates tavapärasest äritegevuses kasutatavast hinnangulisest müügihinnast maha hinnangulised kulutused, mis on vajalikud toote müügivalmidusse viimiseks ja müügi sooritamiseks.

N. Nõuded ostjate vastu

Nõuded ostjate vastu on ostjatelt laekumata arved tavapärase äritegevuse käigus müüdud kaupade või osutatud teenuste eest.

Nõuded ostjate vastu võetakse algselt arvele nende õiglasest väärtusest ja kajastatakse seejärel korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit ning arvestades maha allahindluse.

Nõuete allahindlust kajastatakse, kui esineb objektiivseid tõendeid selle kohta, et kõik nõuete summad ei laeku vastavalt nõuete esialgsetele lepingutingimustele. Asjaoludeks, mis viitavad võimalikule nõuete väärtuse langusele, on võlgniku pankrot või olulised finantsraskused ning maksetähtaegadest mittekinnipidamine (makse hilinemine üle 90 päeva maksetähtajast). Nõudeid hinnatakse individuaalselt.

Nõuete bilansilist väärtust vähendatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete summa võrra ning kahjum allahindlusest kajastatakse koondkasumiaruandes mitmesuguste tegevuskuludena. Kui nõue loetakse lootusetuks, kantakse nõue ja tema allahindlus finantsseisundi aruandest välja. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumisel vähendatakse koondkasumiaruande rida „Mitmesugused tegevuskulud”.

Nõuded, mille laekumine on ette nähtud kuni ühe aasta jooksul, loetakse lühiajalisteks nõueteks. Ülejäänud nõuded ostjate vastu kajastatakse pikaajalisteks nõuetena. Pikaajalised nõuded ostjate vastu kajastatakse tõenäoliselt laekuva nõude nüüdisväärtuses. Tõenäoliselt laekuva nõude nominaalväärtuse ja nüüdisväärtuse vahet kajastatakse

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialed for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 3.04.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

nõude laekumistähtajani jäänud perioodi jooksul intressituluna, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

O. Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha, arvelduskontode jääke ja kuni 3-kuulisi tähtjalisi deposiite.

P. Aktsiakapital ja kohustuslik reservkapital

Lihtaktsiad kajastatakse omakapitali koosseisus. Eelisaktsiaid ei ole emiteeritud. Uute aktsiate emiteerimisega seotud omakapitali tehingute tehingukulud kajastatakse omakapitalist mahaarvamisenä eeldusel, et need on käsitatavad omakapitali tehinguga otsest kaasnevate vältimatute lisakuludena.

Äriseadustiku nõuete kohaselt peab emaettevõtte moodustama puhaskasumist kohustusliku reservkapitali, mille miinimumsuuruseks on 1/10 aktsiakapitalist. Iga-aastase kohustusliku eraldise suurus on 1/20 aruandeaasta puhaskasumist kuni reservkapitali määra täitumiseni.

Reservkapitali võib üldkoosoleku otsusel kasutada kahjumi katmiseks, kui seda ei ole võimalik katta aktsiaseltsi vabast omakapitalist, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha aktsionäridele väljamakseid.

Q. Võlad hankijatele

Võlad hankijatele on tavapärase äritegevuse käigus tekkinud kohustused tasuda hankijatele ostetud kaupade või teenuste eest. Hankijate võlgade jaotust lühi- ja pikaajalisteks vt lõik (E). Võlad hankijatele võetakse algselt arvele õiglasel väärtuses ning kajastatakse peale esmast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksumusel, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

R. Võlakohustused

Võlakohustused võetakse algselt arvele õiglasel väärtuses vähendatuna tehingukulude võrra ning kajastatakse pärast esmast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksumusel. Soetusmaksumusel ja lunastusmaksumusel vahe kajastatakse koondkasumiaruandes kulluna võlakohustuse kehtivuse perioodi jooksul, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Laenulepingute sõlmimisel makstavaid teenustasusid kajastatakse laenukasutuse kuludena selles ulatuses, mille osas on tõenäoline, et kontsern laenu välja võtab. Sellised

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 3.04.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

teenustasud kajastatakse finantsseisundi aruandes tulevaste perioodide kuludena ja kajastatakse laenukasutuse kuluna, kui laenu väljavõtmine aset leiab. Võlakohustuste jaotust lühi- ja pikaajalisteks vt lõik (E).

S. Laenukasutuse kulutused

Üldotstarbelised ja kindla otstarbega laenukasutuse kulutused, mis on otseselt seotud tingimustele vastavate varade soetamise või ehitamisega, milleks on vara, mille otstarbekohasesse kasutus- või müügivalmidusse viimine võtab olulisel määral aega, lisatakse varaobjektide soetusmaksumusse kuni hetkeni, mil varad on valmis nende ettenähtud kasutuseks või müügiks.

Kõik muud laenukasutuse kulutused kajastatakse koondkasumiaruandes kuludena nende tekkimise perioodil.

T. Finantskohustused

Kõik finantskohustused, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil (võlad tarnijatele, võetud laenud, viitvõlad), võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi.

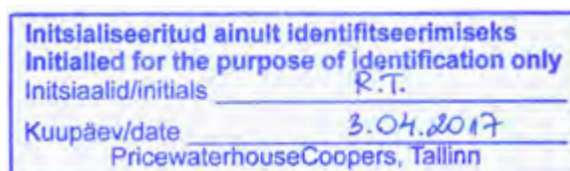
Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse finantsseisundi aruandes maksamisele kuuluvas summas. Pikaajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadud tasu õiglasel väärtuses (millest on maha arvatud tehingukulutused), arvestades järgnevatel perioodidel kohustustelt intressikulu kasutades sisemise intressimäära meetodit.

U. Maksustamine

Dividendi tulumaks Eestis

Tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis mitte ettevõtete kasumit, vaid väljamakstavaid dividende ja teatud liiki väljamakseid ning kulusid, mis on ära toodud tulumaksuseaduses. Alates 1. jaanuarist 2015 on jaotatud kasumi maksumääraks 20/80 väljamakstavalt netosummalt.

Teatud tingimustel on võimalik saadud dividende jaotada edasi ilma täiendava tulumaksukuluta. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse kohustusena ja koondkasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil, kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või

millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Kuna tulumaksu objektiks on ettevõtte kasumi asemel väljamakstavad dividendid, siis ei eksisteeri erinevusi varade ja kohustuste maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel, millelt tekiks edasilükkunud tulumaksu nõue või kohustus.

Finantsseisundi aruandes ei kajastata potentsiaalsed tulumaksukohustust kontserni vaba omakapitali suhtes, mis kaasneks vaba omakapitali väljamaksmisel dividendidena. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisades.

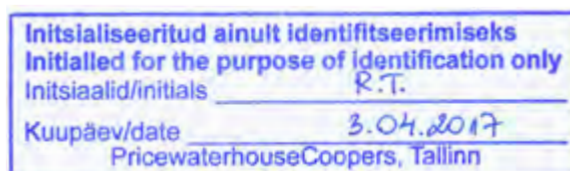
Sotsiaalmaksu maksed sisaldavad ka makseid riiklikusse pensionifondi. Kontsernil ei ole juriidilist ega faktilist kohustust maksta lisaks sotsiaalmaksule muid pensioni- või sarnaseid makseid.

Muud maksuliigid Eestis

- Sotsiaalmaks – 33% töötajatele tehtud väljamaksetelt ja erisoodustustelt
- Töötuskindlustusmaks – 0,8 % töötajatele tehtud väljamaksetelt
- Erisoodustuste tulumaks – 20/80 töötajatele väljamakstud erisoodustustelt
- Maamaks – 0,6%–2,5% maa maksustamishinnast aastas
- Raskeveokimaks – 3,5–232,6 eurot/kvartalis veoauto kohta
- Ettevõtja tulumaks ettevõtlusega mitteseotud kuludelt – 20/80 ettevõtlusega mitte-seotuks loetavatelt kuludelt
- Elektrienergia aktsiis – 4,47 eurot/MWh elektrienergia kohta
- Keskkonnatasud (saastetasud) – Saastetasu rakendatakse, kui saasteaineid heidetakse välisõhku, veekogusse, põhjavette või pinnasesse või kõrvaldatakse jäätmeid ning maksumäärad kehtestatakse keskkonnatasude seaduses.

V. Hüvitised töötajatele

Töötajate lühiajalised hüvitised hõlmavad palka ja sotsiaalmakse, töölepingu ajutise peatumisega seotud hüvitisi (puhkusetasud või muud seesugused tasud), kui eeldatakse, et töölepingu ajutine peatumine leiab aset 12 kuu jooksul pärast selle perioodi lõppu, mil töötaja tööd tegi, ning muid hüvitisi, mis tuleb välja maksta 12 kuu jooksul pärast selle perioodi lõppu, mil töötaja tööd tegi. Kui aruandeperioodi jooksul on töötaja osutanud teenuseid, mille vastutasuks on põhjust eeldada hüvitise maksmist, moodustab kontsern prognoositava hüvitise summa ulatuses diskonteerimata kohustuse (viitvõla), millest arvatakse maha kõik juba tasutud summad.

W. Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Eraldisi kajastatakse juhul, kui kontsernil on minevikus aset leidnud sündmustest tulenev seaduslik või faktiline kohustus, mis nõuab ressurssidest loobumist ja kohustuse suurust saab usaldusväärselt mõõta. Eraldisi kajastatakse kohustuse täitmiseks vajalike kulutuste nüüdisväärtuses, kasutades intressimäära, mis kajastab turu hinnanguid raha ajaväärtusele ja kohustusele iseloomulikele riskidele. Eraldiste suurenemist seoses realiseerumistähtaja lähenemisega kajastatakse koondkasumiaruandes intressikuluna. Eraldiste hindamisel on lähtutud juhatuse hinnangutest, kogemustest ja vajadusel ka sõltumatute ekspertide hinnangutest.

Eraldisi ei moodustata tulevikus aset leidvate tegevuskahjumite katteks.

Mitmete sarnaste kohustuste olemasolu korral määratakse kohustuste täitmiseks vajalike ressursside vähenemise tõenäosus kindlaks, vaadeldes kohustuste klassi kui üht tervikut. Kuigi iga üksiku objekti puhul võib ressursside vähenemise tõenäosus olla väike, võib kohustuste klassi osas tervikuna ressursside teatav vähenemine osutuda tõenäoliseks. Sellisel juhul eraldis kajastatakse (kui teised kajastamiskriteeriumid on täidetud).

Eraldised vaadatakse üle iga aruandeperioodi lõpul ja korrigeeritakse lähtudes selle hetke parimast hinnangust. Eraldiste moodustamisega seotud kulu kajastatakse koondkasumiaruandes ärikuludes.

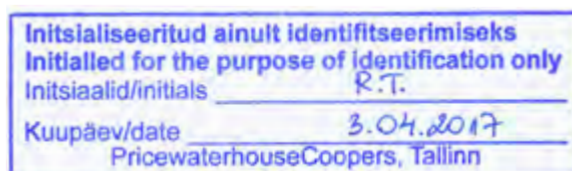
Eraldisi kasutatakse ainult nende kulutuste katmiseks, mille jaoks need olid moodustatud.

Muud võimalikud või olemasolevad kohustused, mille realiseerumine on vähetõenäoline või millega kaasnevate kulutuste suurust ei ole võimalik piisava usaldusväärsusega hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena.

X. Tulude arvestus

Tuluna kajastatakse tavapärase äritegevuse käigus kaupade müügi ja teenuste osutamise eest saadud või saadava tasu õiglast väärtust. Tulu arvestatakse ilma käibemaksuta ning vähendatuna allahindluste võrra peale kontsernisiseste tehingute elimineerimist. Tulu kajastatakse ainult siis, kui tulu suurust on võimalik usaldusväärselt mõõta, on tõenäoline, et kontsern saab tehingust tulenevat majanduslikku kasu, olulised omandiga seotud riskid ja hüved on läinud üle müüjalt ostjale ning on täidetud alltoodud täiendavad kriteeriumid. Tulu suurust loetakse usaldusväärselt mõõdetavaks ainult siis, kui kõik tehinguga seotud asjaolud on selged.

Kontserni põhitegevusteks on lennutranspordi ja reisijate teenindamine, nende teenuste eest saadavad tulud nagu reisija-, maandumis-, lennukite parkimis-, navigatsiooni- ja

starditasud kajastatakse lennundustuludena. Lisaks saadakse tulu vabade pindade rentimisest, rentnikele kommunaalteenuste osutamisest ja vahendamisest, autode parkimisest ning reisijate- ja lennukite maapealse teenindamisega seotud teenustest. Neid tulusid kajastatakse mittelennundustuludena.

Müügitulu

Lennundus ja mittelennundusteenuste osutamisest saadud tulu kajastatakse teenuse osutamise kuul ning lähtudes tulude ja kulude vastavuse printsiibist. Tulu viivistelt kajastatakse nende laekumise momendil ning laekunud summa ulatuses.

Intressitulu

Intressitulu kajastatakse siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ja tulu suurust on võimalik usaldusväärselt hinnata. Intressitulu kajastatakse, kasutades vara sisemisest intressimäära.

Y. Sihtfinantseerimine

Tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse selle õiglasel väärtuses, kui eksisteerib piisav kindlus, et kontsern vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ning sihtfinantseerimine leiab aset.

Varade sihtfinantseerimine

Varade sihtfinantseerimist kajastatakse brutomeetodil. Sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse finantsseisundi aruandes arvele tema soetusmaksimumes, varade soetamise toetuseks saadud sihtfinantseerimise summa kajastatakse finantsseisundi aruandes pikaajalise kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustus tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

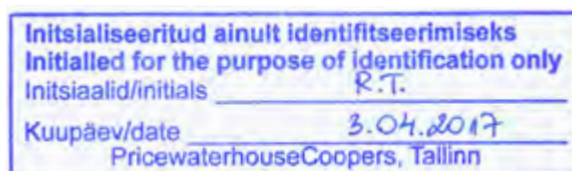
Tegevuskulude sihtfinantseerimine

Kulude kompenseerimiseks ette nähtud sihtfinantseerimise tulu kajastatakse vastavate kulude kajastamise perioodil. Sihtfinantseerimisena ei kajastata valitsusepoolset abi, mille väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata (näiteks tasuta konsultatsioonid). Info sellise abi kohta avaldatakse aastaaruande lisades.

Sihtfinantseerimisega seotud tulud kajastatakse konsolideeritud koondkasumiaruandes real "muud äritulud".

Z. Rendid

Rendi all mõistetakse kokkulepet, mille kohaselt rendileandja annab rentnikule makse või rea maksete eest kokkulepitud ajavahemikuks üle varaobjekti kasutusõiguse.

Kapitalirendina klassifitseeritakse rent, mille puhul kõik olulised vara omandiõigusega seotud riskid ja hüved on läinud üle rentnikule. Muud rendid kajastatakse kasutusrendina.

Kontserni ettevõtja kui rentnik

Kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt koondkasumiaruandes kuluna.

Kontserni ettevõtja kui rendileandja

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse finantsseisundi aruandes tavakorras, analoogselt muule kontserni finantsseisundi aruandes kajastatavale varale. Kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

Kontsern rendib äriühingutele äripindu. Kontsessioonilepinguid, millega antakse kontsessioonäärile õigus tegutseda Tallinna lennujaama territooriumil, loetakse tingimuslikeks rendilepinguteks. Kontsessioonitasusid on kahte tüüpi:

- baassumma korrigeeritud iga-aastaselt reisijate arvu kasvuga;
- määratud osa müügituludest, mis on kontsessioonäär saanud tegutsedes Tallinna lennujaama territooriumil.

AA. Dividendid

Dividende kajastatakse nende väljakuulutamisel jaotamata kasumi vähendamisenä ning kohustusena aktsionäri ees.

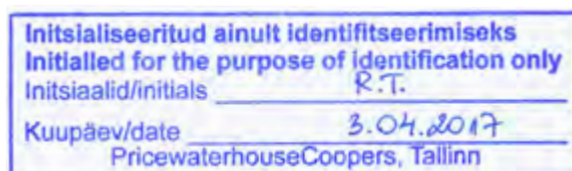
AB. Rahavoogude aruanne

Rahavood klassifitseeritakse rahavoogudeks äritegevusest, investeerimisest ja finantseerimisest. Rahavoogude aruande koostamisel on rahavood äritegevusest, investeerimistegevusest ja finantseerimistegevusest kajastatud otsemeetodil.

AC. Bilansipäevajärgsed sündmused

Korrigeerivad sündmused – need, mis kinnitavad asjaolusid, mis eksisteerisid juba bilansipäeval, kajastatakse lõppenud aasta konsolideeritud majandusseisundi- ja koondkasumiaruandes.

Mittekorrigeerivad sündmused – need, millel ei ole seost bilansipäeval eksisteerinud asjaoludega, avaldatakse aastaaruande lisades.

AD. tehingud seotud osapooltega

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks AS-i Tallinna Lennujaam nõukogu ja juhatuse liikmed ning teised isikud ja ettevõtjad, kes saavad kontrollida või oluliselt mõjutada kontserni finants- ja äriotsuseid. Kuna AS-i Tallinna Lennujaam aktsiad kuuluvad 100% Eesti Vabariigile, loetakse kontserni seotud osapoolteks ka riigi kontrolli või olulise mõju all olevaid üksusi.

3. Finantsriskide juhtimine

A. Finantsriskid

Kontserni tegevusega kaasnevad mitmed finantsriskid: tururisk (mis hõlmab valuutariski, rahavoogude ja õiglase väärtuse intressimäära riski ja hinnariski), krediidirisk ja likviidsusrisk. Kontserni üldine riskijuhtimise programm keskendub finantsturu prognoosimata tusele ja üritab minimeerida võimalikke ebasoodsaid mõjusid kontserni finantstegevusele. Kontsern kasutab teatud riskipositsioonide maandamiseks tuletisinstrumente.

Finantsriskide juhtimise eesmärk on finantsriskide maandamine ja finantstulemuste volatiilsuse vähendamine. Kontserni finantsriske juhitakse vastavalt juhatuse poolt heaks kiidetud põhimõtetele kontserni tasandil.

B. Tururiskid

Valuutarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglase väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus vahetuskursi muutuste tõttu. Varasid ja kohustusi, mis on nomineeritud eurodes, loetakse valuutariski suhtes neutraalseteks varadeks ja kohustusteks. Valuutariski vältimiseks toimuvad arveldused valdavas enamuses eurodes. 2016. ja 2015. aastal on need nõuded ja kohustused, mis on avatud valuutariskile, ebaolulised.

Intressimäära risk on risk, et finantsinstrumentide õiglase väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus turu intressimäära muutuste tõttu.

Üleöödeposiidid on sõlmitud fikseeritud intressimääraga ning ei tekita kontsernile rahavoogude intressimäära riski.

Rahavoogude intressimäära risk tekib kontserni ujuva intressimääraga võlakohustustest ning seisneb ohus, et finantskulud suurenevad, kui intressimäärad tõusevad.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialed for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 3.04.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Kontserni laenukohustused on ujuva intressimääraga, sõltuvad Euribori kõikumistest. Aastal 2016 võrreldes aastaga 2015 keskmised intressimäärad oluliselt ei muutunud.

Kontsern on sõlminud tuletistehingud SEB ja Nordea Pangaga, Nordic Investment Bank laenu intressiriski maandamiseks (vt Lisa 16).

Võlakohustuste, mille intressikulu on fikseeritud swap tehinguga, intressimäär ei ole avatud Euribori muutustele.

Intressi muutus toob kaasa derivatiivi väärtuse muutuse. Intressi tõus muudab derivatiivi turuväärtust odavamaks, mis mõjutab majandusaasta kasumit. Derivatiivi hind kujuneb turuosaliste poolt intresside käitumiste prognooside alusel, kujuneva nõudluse ja pakkumise alusel ning sellest tulenevalt on potentsiaalset kasumit või kahjumit raske prognoosida.

C. Krediidirisk

Krediidirisk seisneb kontserni võimalikus kahjus, mis on põhjustatud finantsinstrumendi teise osapoole võimetusest oma kohustusi täita. Krediidiriskile on avatud raha pangadeposiitidel, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded.

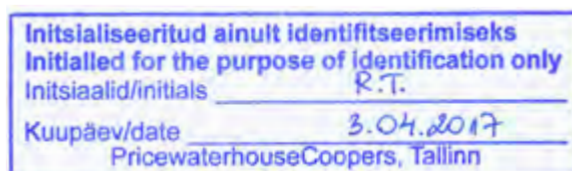
Bilansipäeva seisuga on ostjatelt laekumata nõuded, mille laekumise tõenäosus väike, alla hinnatud. Finantsseisundi aruandes kajastatud nõuetest ostjate vastu on maha arvatud nõuete allahindlused.

Juhtkond on seisukohal, et puudub oluline kahjumi risk, mis ületaks juba kajastatud allahindluse summat.

Krediidiriski vähendamiseks on rakendatud järgmiseid meetmeid:

- uutele sõlmitavatele rendilepingutele rakendatakse ettemaksu ühe kuu ulatuses;
- lennufirmadele, kellel puudub AS-ga Tallinna Lennujaam lennundusleping (sinna kuuluvad tšarterreise korraldavad lennundusettevõtted) rakendatakse ettemaksu prognoositava ühe lennu kulude ulatuses;
- lennunduslepingute sõlmimisel uute Euroopa Liidus lennundusturul vähetuntud firmadega nõutakse lennufirmalt pangagarantiid.

Klientide tähtjaks tasumata võlgadega tegeleb igapäevaselt raamatupidamise- ja turunduse osakond. Ostjatele esitatud arvete laekumise tähtjaja ületamise korral kasutatakse kordusarvete, meeldetuletuste ja hoiatuste saatmist. Võla mittelaekumisel lõpetatakse lepingus ettenähtud tingimustel teenuse pakkumine. On kehtestatud tingimused, mille korral alustatakse võla sissenõudmist kohtu kaudu või antakse võla sissenõudmine üle inkassofirmale.

Kontserni riskijuhtimise põhimõtete kohaselt on kontserni lühiajaliselt vabu rahalisi vahendeid lubatud paigutada krediidasutuste üleöö- ja tähtajalistesse deposiitidesse ning intressi- ja rahaturufondidesse.

Lühiajaliselt vabade rahaliste vahendite paigutamisel juhendatakse järgmistest printsiipidest:

- likviidsuse tagamine;
- kapitali säilimine.

Täiendav info krediidiriski kohta on avalikustatud Lisas 11.

D. Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et kontsern ei suuda oma finantskohustusi täita rahavoo puudujäägi tõttu. Likviidsusriski maandatakse erinevate finantsinstrumentidega, näiteks laenudega.

Majandusaasta lõpu seisuga oli kontsernil vabu rahalisi vahendeid mahus 8 713 tuh eurot (31.12.2015: 15 145 tuh eurot) (Lisa 12).

tuhandetes eurodes	< 1 kuu	1 – 3 kuud	3 kuud – 1 aasta	1 – 5 aastat	> 5 aasta	Diskonteerimata rahavood kokku	Bilansiline väärtus
seisuga 31.12.2016							
Võlakohustused (Lisa 13) ¹	92	1 961	2 600	11 591	752	16 996	16 857
Võlad tarnijatele ja muud võlad (Lisa 17)	4 679	2 162	0	0	41	6 882	6 882
Tuletisinstrumendid (Lisa 16)	0	0	58	0	0	58	58
KOKKU	5 044	4 123	2 658	11 591	793	23 936	23 798
seisuga 31.12.2015							
Võlakohustused (Lisa 13) ²	96	1 969	2 638	15 302	1 765	21 771	21 453
Võlad tarnijatele (Lisa 17)	1 228	13	0	0	41	1 282	1 282
Tuletisinstrumendid (Lisa 16)	0	0	0	231	0	231	231
Kokku	1 325	1 982	2 638	15 533	1 806	23 284	23 007

¹ Diskonteerimata rahavoo leidmisel on kasutatud 2016. aasta lõpus kasutatud intressimäära

² Diskonteerimata rahavoo leidmisel on kasutatud 2015. aasta lõpus kasutatud intressimäära

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 3.04.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Likviidsusrisiki maandamiseks kasutab kontsern erinevaid finantseerimise allikaid, milleks on pangalaenu, arvelduslaenu võimalus ning ostjate nõuete pidev monitoring. Bilansipäeva seisuga ületas kontserni käibevara lühiajalisi kohustusi 2 610 tuh euro (31.12.2015: 9 437 tuh euro) võrra.

Alljärgnevas likviidsusanalüüsis on esitatud kontserni lühi- ja pikaajaliste kohustuste jaotus kohustuste realiseerumistähtaegade lõikes. Kõik tabelis esitatud summad on lepingute alusel tasumisele kuuluvad diskonteerimata rahavood.

E. Kapitaliriski juhtimine

AS-i Tallinna Lennujaam kõik aktsiad kuuluvad riigile. Otsused dividendide jaotamise, aktsiakapitali suurendamise või vähendamise osas teeb Eesti Vabariik, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kaudu.

Kontsern on viimastel aastatel kasutanud võörkapitali põhivarasse tehtavate investeringute finantseerimiseks.

Ettevõtte omakapital oli seisuga 31.12.2016 nagu ka 31.12.2015 kooskõlas äriseadustiku nõuetega.

tuhandetes eurodes	31.12.2016	31.12.2015
VÖLAKOHUSTUSTE SUHE OMAKAPITALI NING NETOVÖLA SUHE KOGUKAPITALI		
Võlakohustused (Lisa 13)	16 857	21 453
Raha ja raha ekvivalendid ja üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid (Lisa 12)	-8 713	-15 145
Netovõlg (võlakohustused-raha ja raha ekvivalendid)	8 144	6 309
Omakapital	71 793	65 635
Kogukapital (netovõlg + omakapital)	79 937	71 944
Võlakohustuste suhe kogukapitali	21%	30%
Netovõla suhe kogukapitali	10%	9%

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 3.04.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

AS-i Tallinna Lennujaam omakapital koosneb aktsiakapitalist summas 25 095 tuh eurot (31.12.2015: 25 095 tuh eurot), kohustuslikust reservkapitalist 2 510 tuh eurot (31.12.2015: 2 436 tuh eurot) ja jaotamata kasumist, summas 44 188 tuh eurot (31.12.2015: 38 104 tuh eurot). Kohustuslik reservkapital on 10% aktsiakapitalist. 2016. aasta jooksul AS-i Tallinna Lennujaam võlakohustused ning raha ja raha ekvivalendid vähenesid ning seda eelkõige põhivara investeringute mahtude kasvu tõttu; aastal 2015 võlakohustused vähenesid, raha ja raha ekvivalendid suurenesid. Võlakohustuste suhe kogukapitali vähenes võrreldes 2015. aastaga 9 pp-d (2014 vs 2015: 4 pp-d). Arvestades AS-i Tallinna Lennujaam käivet, omakapitali ja võlakohustusi, on optimaalne suhe 40%. Võlakohustuste suhe kasvab kontserni prognoosi kohaselt 2017. aastal seoses investeringute ning selleks kaasatava finantseeringu tõttu (vt ka Lisa 13).

F. Õiglase väärtuse hinnangud

Kontserni hinnangul ei erine finantsseisundi aruandes korrigeeritud soetusmaksumus kajastatavate finantsvarade ja kohustuste õiglased väärtused oluliselt kontserni konsolideeritud finantsseisundi aruandes, seisuga 31.12.2016 ja 31.12.2015, kajastatavatest jääkväärtustest. Kuna valdav osa kontserni pikaajalistest laenukohustustest on ujuva intressimääraga, mis muutub vastavalt muutustele rahaturu intressimäärades, siis nende õiglase väärtus ei erine oluliselt bilansilisest väärtusest.

Ostjate vastu suunatud lühiajaliste nõuete ja tasumata arvete jääkväärtus, millest on maha arvatud allahindlused, võrdub hinnanguliselt nende õiglase väärtusega.

Kontsern on pikaajalised laenukohustused liigitanud õiglase väärtuse hierarhia tasemele 3. ning õiglases väärtuses kajastatavad tuletisinstrumentid tasemele 2. Aktiivsel turul mittekaubeldavate finantsinstrumentide õiglase väärtus (näiteks avalikud tuletisinstrumentid) määratakse hindamismeetodeid kasutades. Hindamismeetodid maksimeerivad jälgitava turu andmete kasutamist, seal kus see on kättesaadav, ja toetuvad nii vähe kui võimalik üksuse spetsiifilistele hinnangutele. Kui kõik olulised instrumendi õiglase väärtuse määramiseks nõutud sisendid on jälgitavad, kajastuvad instrumendid tasemel 2 ning kui informatsioon sisendite kohta ei ole jälgitav, kajastuvad instrumendid tasemel 3.

Finantsvarade ja kohustuste väärtuse hindamiseks kasutatavad spetsiifilised hindamismeetodid hõlmavad:

- noteeritud turuhind või kaupleja pakkumishind sarnastele instrumentidele;
- intressimäärade muutuste õiglase väärtus arvutatakse eeldatavate tuleviku rahavoo-gude, mis põhinevad jälgitavatel intressimäärade kõveratel, nüüdisväärtusena.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 3.04.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

4. Olulised raamatupidamishinnangud

Konsolideeritud aastaruande koostamisel on kasutatud mitmeid raamatupidamishinnanguid ja eeldusi, mis mõjutavad aruandes kajastatud varasid ja kohustusi. Kuigi nimetatud hinnangud on tehtud juhtkonna parima teadmise kohaselt, ei pruugi need kokku langeda hilisema tegeliku tulemusega. Muudatusi juhtkonna hinnangutes kajastatakse muudatuse toimumise perioodi koondkasumiaruandes. Alljärgnevad hinnangud omavad suurimat mõju käesolevas raamatupidamise aastaruandes kajastatud finantsinformatsioonile.

Materiaalse põhivara ja kinnisvarainvesteeringute kasuliku eluea hindamine

Materiaalse põhivara ja kinnisvarainvesteeringute kasuliku eluea määramisel lähtutakse juhtkonna hinnangust vara tegeliku kasutamise perioodi kohta. Senine kogemus on näidanud, et varade tegelik kasutusaeg on mõnikord osutunud mõnevõrra pikemaks kui varade hinnanguline eluiga (vt Lisa 5) „Jääkväärtusega null kasutuses olevate põhivarade soetusmaksumus”.

Seisuga 31. detsember 2016 oli kontserni materiaalse põhivara jääkmaksumus 120 225 tuh eurot (31. detsember 2015: 105 269 tuh eurot), aruandeperioodi amortisatsioonikulu oli 9 273 tuh eurot (2015: 9 543 tuh eurot) (vt Lisa 5). Põhivarade amortisatsioonimäärade muutmine ühe aasta võrra mõjutaks kasumit 758 tuh euro võrra (2015: 710 tuh euro võrra).

Seisuga 31. detsember 2016 oli kontsernil kinnisvarainvesteeringuid jääkmaksumuses 17 511 tuh eurot (31.12.2015: 18 633 tuh eurot), aruandeperioodi amortisatsioonikulu oli 1 122 tuh eurot (2015: 1 142 tuh eurot) (vt Lisa 7). Kinnisvarainvesteeringute amortisatsioonimäärade muutmine ühe aasta võrra mõjutaks kasumit 85 tuh euro võrra (2015: 86 tuh euro võrra).

Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete hindamine

Nõuete hindamisel lähtub juhatus parimast talle teadaolevast informatsioonist arvestades ajaloolist kogemust. Nõuded hinnatakse alla siis, kui mõistlikul alusel on põhjust eeldada, et kontsern ei saa tagasi kõiki nõuete esialgsete tingimuste kohaselt saadaolevaid summasid. Nõude väärtuse langusele viitavateks asjaoludeks loetakse võlgniku olulisi finantsraskusi, võlgniku pankroti või finantsilise ümberkorralduse tõenäosust ja maksete maksmata jätmist või maksmisega viivitamist

Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete summat korrigeeritakse iga bilansipäeva seisuga, kasutades varasemale kogemusele tuginevaid andmeid selle kohta, kui palju ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuetest hilisemal perioodil laekub ning kui palju nõuetest, mille maksetähtajast polnud bilansipäeva seisuga möödunud üle 90 päeva, jääb hilisemal perioodil laekumata. Seisuga 31. detsember 2016 oli kontsernil ebatõenäoliselt laekuvaid nõudeid summas 1 035 tuh eurot (31. detsember 2015: 971 tuh eurot) (Lisa 10).

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 3.04.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Materiaalse põhivara ja kinnisvarainvesteeringute kaetava väärtuse hindamine

IAS 36 fikseerib indikatsioonid vara väärtuse languse määramiseks.

Regionaalsete lennujaamade tegevus on sõltuvuses riiklikust poliitikast. Regionaalpoliitika on lennujaamade osas seisukohal, et riigitoetus AS-le Tallinna Lennujaam peab katma ära infrastruktuuri igapäevaseks kasutamiseks vajalikud kulud. Riik loob võimaluse õhusõidukite maandumiseks ning lisaks toetab kohalikke lennuliine, et tagada lennuühendus saarte ja mandri vahel. Vara väärtust tuleb hinnata regionaalpoliitika aspektist. Vara hinnatakse läbi regioonile tekkiva kasu ning eeldatakse et ettevõtte äriine kasu on ebaoluline.

Kontserni juhatus hindas võimalike vara väärtuse langusele viitavate asjaolude esinemist kontsernis ning leidis, et 2016. aasta jooksul indikatsioone, mis viitaksid sellele, et varad on kaotanud olulise osa raha genereerimise võimest ei esinenud ning seega vara kaetavat väärtust ei hinnatud (samadel põhjustel ei hinnatud vara kaetavat väärtust ka 2015. aastal).

5 Materiaalne põhivara

2016. aastal alustati lennuliiklusala arendusega, mille maksumus on 70 miljonit eurot. Ühtekuuluvusfond panustab 35 miljonit eurot (vt lisa 15), ülejäänud investeeringuid rahastatakse omavahendite ja laenude abil (vt lisa 13). Aastal 2016 alustati reisiterminali laiendamisega ja lennukite värvimisangaari ehitamisega. Uued arendused kajastuvad lõpetama ehitiste ja ettemaksete jääkväärtuses.

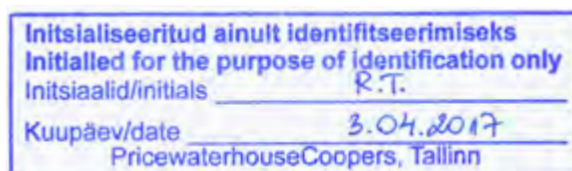
Seoses Tallinna lennuraja pikendamise ja reisiterminali ümberehitusega ning samuti tava-pärase äriprotsessi käigus kanti maha kontserni varasid jääkmaksumuses 1 360 tuhat eurot. Kõik mahakandmised kajastati mahakantud varade jääkmaksumuses ja koondkasumiaruandes põhivara kulumi ja väärtuse languse real.

Mahakantud varadega seotud sihtfinantseeringuid kanti tulusse summas 513 tuhat eurot (vt lisa 15).

2016. aastal müüdi maad, mille soetusmaksumus oli 45 tuhat eurot, kasum maa müügist oli 94 tuhat eurot. Masinaid müüdi jääkväärtuses 1 tuhat eurot ning tulu masinate müügist oli 41 tuhat eurot. Müügitulu varade müügist, mis on kajastatud koondkasumiaruandes muude tulude all, on kokku 135 tuhat eurot (Lisa 22).

Seisuga 31.12.2016 ja 31.12.2015 aasta lõpuks ei ole kontsernil kapitalirendi tingimustel soetatud vara.

Rendile antud põhivarad kuuluvad kõik põhivaragruppi „Ehitised ja rajatised“ ning neid kasutatakse osaliselt oma äritegevuses ning osaliselt renditulu saamise eesmärgil (vt Lisa 8).

tuhandetes eurodes	Lõpetama ehitised ja ettevõtted	Maa	Ehitised ja rajatised	Masinate ja seadmed	Muu inven- tar	Kokku
Saldo seisuga 31.12.2014						
Soetusmaksumus	1 902	4 933	125 031	69 075	4 746	205 687
Akumuleeritud kulum	0	0	-48 905	-41 689	-3 611	-94 205
JÄÄKMAKSUMUS 31.12.2014	1 902	4 933	76 126	27 387	1 134	111 483

2015. aastal toimunud muutused

Ostud ja parendused	1 245	2	147	1 101	119	2 612
Ümberklassifitseerimised	-2 002	0	91	1 828	82	0
Ümberklassifitseerimine kulusse	-10	0	0	0	0	-10
Mitterahalise sissemaksena saadud põhivara (Lisa 20)	0	735	0	0	0	737
Amortisatsioonikulu	0	0	-3 973	-5 213	-358	-9 543
Mahakantud varad jääkväärtuses	0	0	-9	-1	0	-10

Saldo seisuga 31.12.2015

Soetusmaksumus	1 136	5 670	125 217	71 190	3 403	206 616
Akumuleeritud kulum	0	0	-52 834	-46 087	-2 425	-101 346
JÄÄKMAKSUMUS 31.12.2015	1 136	5 670	72 383	25 103	978	105 269

2016. aastal toimunud muutused

Ostud ja parendused	21 725	2 659	1	1 123	125	25 634
Ümberklassifitseerimised	-3 307	4	2 032	1 183	89	0
Amortisatsioonikulu	0	0	-3 906	-5 054	-313	-9 273
Müüdüd varad jääkväärtuses	0	-45	0	-1	0	-46
Mahakantud varad jääkväärtuses	0	0	-938	-255	-167	-1 360
Saldo seisuga 31.12.2016						
Soetusmaksumus	19 554	8 288	123 766	72 145	1 917	225 670
Akumuleeritud kulum	0	0	-54 195	-50 046	-1 204	-105 446
JÄÄKMAKSUMUS 31.12.2016	19 554	8 288	69 571	22 099	713	120 225

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 3.04.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

tuhandetes eurodes	2016	2015
KASUTUSRENDILE ANTUD EHITISED JA RAJATISED		
Arvestusperioodi amortisatsioonikulu	-1 455	-1 522
Soetusmaksumus seisuga 31.12.	35 615	35 746
Akumuleeritud kulum seisuga 31.12.	-11 342	-10 065
KOKKU KASUTUSRENDILE ANTUD EHITISTE JA RAJATISTE JÄÄKVÄÄRTUS SEISUGA 31.12.	24 273	25 681

tuhandetes eurodes	31.12.2016	31.12.2015
JÄÄKVÄÄRTUSEGA NULL KASUTUSES OLEVATE MATERIAALSETE PÕHIVARADE SOE- TUSMAKSUMUS		
Tallinna Lennujaam	19 189	18 961
Pärnu Lennujaam	2 822	2 225
Tartu Lennujaam	2 058	1 591
Kuressaare Lennujaam	1 917	1 909
Kärdla Lennujaam	1 048	650
Tallinn Airport GH	724	669
JÄÄKVÄÄRTUSEGA NULL KASUTUSES OLEVAD PÕHIVARAD KOKKU	27 757	26 004

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 3.04.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

6 Immateriaalne põhivara

tuhandetes eurodes	2016	2015
TARKVARA		
Soetusmaksumus seisuga 01.01.	614	614
Akumuleeritud kulum seisuga 01.01.	-470	-401
KOKKU IMMATERIAALNE PÕHIVARA JÄÄKMAKSUMUS SEISUGA 01.01.	143	213
Immateriaalse põhivara liikumised perioodil		
Ostud ja parandused	53	0
Amortisatsioonikulu	-62	-70
Mahakantud varad jääkmaksumuses	-1	0
Kokku immateriaalne põhivara liikumised perioodil	-10	-70
Soetusmaksumus seisuga 31.12.	597	614
Akumuleeritud kulum seisuga 31.12.	-464	-470
KOKKU IMMATERIAALNE PÕHIVARA BILANSILINE JÄÄKVÄÄRTUS SEISUGA 31.12.	133	143

7. Kinnisvarainvesteeringud

Suurem osa kinnisvarainvesteeringute rendilepinguid on lühikese ülesütleamise tähtajaga lennukite hooldusangaarid, mis on renditud 15-ks kuni 30-ks aastaks. Kõik lepingupõhised kohustused seoses kinnisvarainvesteeringute arendusega, remondiga ja hooldusega lasuvad kontsernil kui rendileandjal. Kinnisvarainvesteeringutest saadud renditulu oli 1 938 tuhat eurot (2015: 1 941 tuhat eurot) (Lisa 8) ja otsesed tegevuskulud 384 tuhat eurot (2015: 466 tuhat eurot) (Lisa 23).

Lennukite hooldusangaaride õiglase väärtus ei erine juhtkonna hinnangul oluliselt bilansilisest maksumusest. Samuti ei erine juhtkonna hinnangul kinnisvarainvesteeringuna soetatud büroohoone, angaari ning garaaži õiglase väärtus selle bilansilisest maksumusest, kuna varad on soetatud avalikul pakkumisel turutingimustel. Kontsern on liigitanud kinnisvarainvesteeringud õiglase väärtuse hierarhia tasemele 3.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 3.04.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

tuhandetes eurodes	2016	2015
Soetusmaksumus seisuga 01.01.	21 954	21 954
Akumuleeritud kulum seisuga 01.01.	-3 321	-2 179
KOKKU KINNISVARAINVESTEERINGU JÄÄKMAKSUMUS SEISUGA 01.01.	18 633	19 775
Kinnisvarainvesteeringute liikumised perioodil		
Amortisatsioonikulu	-1 122	-1 142
Mahakantud varad jääkmaksumuses	-5	0
Kokku kinnisvarainvesteeringute liikumised perioodil	-1 127	-1 142
Soetusmaksumus seisuga 31.12.		
Soetusmaksumus seisuga 31.12.	21 949	21 954
Akumuleeritud kulum seisuga 31.12.	-4 443	-3 321
KOKKU KINNISVARAINVESTEERINGU JÄÄKMAKSUMUS SEISUGA 31.12.	17 506	18 633

8. Kasutusrent

Renditulud on saadud ruumide, angaaride ja maa rendist (vt Lisa 5,7,21).

Tingimusliku rendina kajastatakse kontsessioone. Teenuste kontsessioonikokkuleppe puhul annab Tallinna Lennujaam lepingu kehtivuse ajaks kliendile õiguse osutada teenust oma territooriumil. Tingimuslik rendimakse sõltub lennujaama territooriumil osutatud teenuste käibest ning aasta jooksul lennujaama läbinud reisijate arvust.

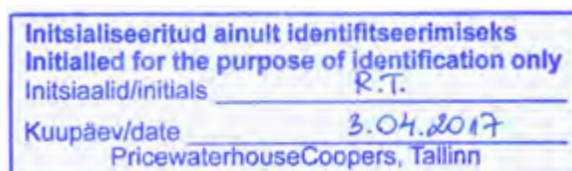
Renditulu

Toodud andmed kasutusrenditulude kohta sisaldavad nii kinnisvarainvesteeringute kui ka materiaalse põhivara renditulu.

Rendikulu

2016. aastal olid sõiduautode rendikulud 41 tuhat eurot (2015: 50 tuhat eurot). Tulevaste perioodide rendikulud mittekatkestatavatest rendilepingutest kokku on 105 (2015: 134 tuhat eurot).

Kõikide mootorsõidukite kasutusrendilepingute alusvaluutaks on euro. Lepingud ei sea piiranguid kontserni dividendi- ega finantseerimispoliitikale. Rendile võetud vara ei ole edasi antud allrendile.

tuhandetes eurodes	2016	2015
Kontsessioonid rentnike tegevusest reisiterminalis	3 083	3 123
Kinnisvarainvesteeringute üür	1 938	1 941
Reisiterminalide üür	776	743
Kaubaterminali ruumide üür	703	691
Kontsessioonid muudest tegevustest	502	505
Infrastruktuuritasud	356	264
Muu üür	290	299
KOKKU RENDITULU (LISA 21)	7 648	7 564

tuhandetes eurodes	2016	2015
JÄRGMISTE PERIOODIDE RENDITULU MITTEKATKESTATAVATEST RENDILEPINGU-TEST³		
< 1 aasta	2 947	3 663
1 – 5 aastat	8 813	9 918
> 5 aasta	7 980	10 620
KOKKU RENDITULU	19 740	24 201

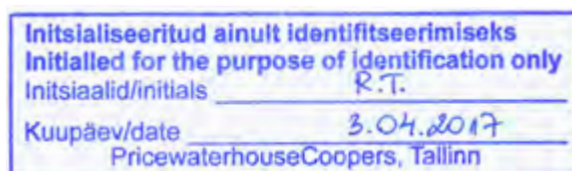
³ Siin ei näidata tingimuslikku renti (kontsessiooni), kuna rendimäär ei ole fikseeritud vaid sõltub kliendi käibest, reisijate arvust ning tarbijahinnaindeksist.

9. Varud

Aruandeperioodi jooksul ei ole tehtud varude allahindlusi, samuti ei ole tehtud allahindlusi ka aastal 2015.

tuhandetes eurodes	31.12.2016	31.12.2015
Lennukite jäätörje materjalid	168	155
Rajahooldus- ja päästematerjalid	33	49
Kütus	43	36
Muud varud	16	13
VARUD KOKKU	260	253

Aruandeperioodi jooksul ei ole tehtud varude allahindlusi, samuti ei ole tehtud allahindlusi ka aastal 2015.

10. Nõuded ja ettemaksed

10.1 Nõuded ostjate vastu

tuhandetes eurodes	31.12.2016	31.12.2015
Ostjatelt laekumata arved	4 990	3 723
Ebatõenäoliselt laekuvad arved	-1 035	-971
NÕUDED OSTJATE VASTU KOKKU	3 956	2 752

Nõuded ostjate vastu sisaldavad seotud osapoolte nõudeid summas 279 (2015: 24) vt Lisa 28.

10.2 Muud nõuded

tuhandetes eurodes	31.12.2016	31.12.2015
Nõue sihtfinantseerimise eest	2 804	0
Muud nõuded	6	4
MUUD NÕUDED KOKKU	2 810	4

10.3 Ettemaksed

Nõuete ja ettemaksete õiglased väärtused ei erine oluliselt nende bilansilisest maksumusest. Nõuete laekumine ja ettemaksete eest saadavate teenuste ja kaupade laekumine ei ole tagatistega kaetud. Kõik kontserni nõuded ja ettemaksed on eurodes, vt ka Lisa 3 ja Lisa 11.

tuhandetes eurodes	31.12.2016	31.12.2015
Maksude ettemaksed	1 535	157
Ettemaksed	309	274
Viitlaekumised	3	2
MUUD NÕUDED JA ETTEMAKSED KOKKU	1 848	433
NÕUDED JA ETTEMAKSED KOKKU	8 613	3 188

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 3.04.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

10.4 Muutused ebatõenäoliselt laekuvates nõuetes

tuhandetes eurodes	31.12.2016	31.12.2015
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded perioodi alguses	-971	-197
Aruandeperioodil ebatõenäoliselt laekuvateks hinnatud nõuded (Lisa 24)	-109	-798
Lootusetuks hinnatud nõuded	4	0
Aruandeperioodil laekunud ebatõenäoliseks hinnatud nõuded	42	24
EBATÕENÄOLISELT LAEKUVAD NÕUDED PERIOODI LÕPUL	-1 035	-971

11. Finantsinstrumendid

A. Finantsinstrumendid kategooriate järgi

tuhandetes eurodes	31.12.2016	31.12.2015
FINANTSVARADE KIRJED FINANTSSEISUNDI ARUANDES		
Nõuded ostjate vastu, saamata põhivara sihtfinantseering ja muud nõuded (Lisa 10.1 ja 10.2)	6 765	2 755
Raha ja raha ekvivalendid (Lisa 12)	8 713	15 145
KOKKU FINANTSVARADE KIRJED FINANTSSEISUNDI ARUANDES	15 478	17 900

tuhandetes eurodes	Finantskohustused õiglaselt väärtuses muutusega läbi koondkasumiaruande	Muud finantskohustused	Kokku
FINANTSKOHUSTUSTE KIRJED FINANTSSEISUNDI ARUANDES			
Seisuga 31.12.2016			
Võlakohustused (Lisa 13)	0	16 857	16 857
Võlad tarnijatele ja muud võlad (Lisa 17)	0	6 882	6 882
Tuletisinstrumendid (Lisa 16)	58	0	58

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 3.04.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

tuhandetes eurodes	Finantskohustused õiglasest väärtuses muutusega läbi koondkasumiaruande	Muud finants- kohustused	Kokku
KOKKU FINANTSKOHUSTUSTE KIRJED FINANTSSEISUNDI ARUANDES	58	23 740	23 798
Seisuga 31.12.2015			
Võlakohustused (Lisa 13)	0	21 453	21 453
Võlad tarnijatele ja muud võlad (Lisa 17)	0	1 323	1 323
Tuletisinstrumendid (Lisa 16)	231	0	231
KOKKU FINANTSKOHUSTUSTE KIRJED FINANTSSEISUNDI ARUANDES	231	22 776	23 007

B. Finantsinstrumendid krediitkvaliteedi järgi

Muude nõuete hindamine

Kontsern on vastavalt sihtfinantseerimise lepingule Ühtekuuluvusfondiga (ISPA) soetanud põhivarasid. Kontserni juhtkonna hinnangul on teostatud investeeringud kooskõlas toetuslepingu abikõlbulikkuse tingimustega, mistõttu on arvestatud tekkepõhise nõude kajastamine põhjendatud. Kontsern usub tulenevalt olemasolevast lepingust ning varasemast koostööst ISPA-ga, et nõude laekuvuse osas puuduvad indikatsioonid allahindluseks.

Kontserni arvestuspõhimõtete kohaselt hinnatakse reeglina nõuded, mille maksetähtajast on möödunud üle 90 päeva, alla täies ulatuses. Nõuded hinnatakse alla lähtudes igast nõudest individuaalsetelt.

tuhandetes eurodes	2016	2015
OSTJATELT LAEKUMATA ARVETE ANALÜÜS		
Ostjatelt laekumata arved seisuga 31.12., mille maksetähtaeg pole veel saabunud	3 084	2 321
• sh uued kliendid (arveldatud alla 12 kuu)	36	152
• sh olemasolevad kliendid (arveldatud üle 12 kuu)	3 048	2 169
Olemasolevate klientide arved seisuga 31.12., mille maksetähtaeg on ületatud	872	431
• sh uued kliendid (arveldatud alla 12 kuu)	49	51
• sh olemasolevad kliendid (arveldatud üle 12 kuu)	823	380
KOKKU OSTJATELT LAEKUMATA ARVED (EI SISALDA EBATÕENÄOLISELT LAEKUVATEKS HINNATUD NÕUDEID)	3 956	2 752

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 3.04.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

tuhandetes eurodes	2016	2015
OLEMASOLEVATE KLIENTIDE ARVED SEISUGA 31.12., MILLE MAKSETÄHTAEG ON ÜLETATUD, AGA POLE ALLAHINNATUD	872	431
sh maksetähtajast möödunud 1–30 päeva	752	565
sh maksetähtajast möödunud 31–60 päeva	113	476
sh maksetähtajast möödunud üle 61 päeva	7	361
OSTJATELT LAEKUMATA ARVED SEISUGA 31.12., MIS ON ALLA-HINNATUD	1 034	971

tuhandetes eurodes	31.12.2016	31.12.2015
ARVELDUSKONTODE JA DEPOSIITIDE JAOTUS ERINEVATE KREDIIDIREITINGUTEGA PANKADE VAHEL		
Pankades, mis omavad Moody's krediireitingut Aa3	8 581	8 612
Pankades, mis omavad Moody's krediireitingut A2	27	6 440
KREDIIDIRISKILE AVATUD SUMMA ARVELDUSKONTODEST JA DEPOSIITIDEST KOKKU (LISA 12)	8 608	15 052

12. Raha ja raha ekvivalendid

tuhandetes eurodes	31.12.2016	31.12.2015
Kassad	106	93
Arvelduskontod	8 592	15 049
Üleöödeposiit	16	3
RAHA JA RAHA EKVIVALENDID KOKKU	8 713	15 145

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 3.04.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

13. Võlakohustused

Kõik võetud laenud ning emiteeritud võlakirjad on nomineeritud eurodes (vt ka Lisa 3 ja Lisa 11). Juhtkonna hinnangul ei erine laenude õiglane väärtus bilansipäeval oluliselt nende bilansilisest väärtusest.

2016. aasta detsembris sõlmis AS Tallinna Lennujaam kaks laenulepingut: Euroopa Investeeringuspangalt laenatakse 30 mln eurot ja Põhjamaade Investeeringuspangalt laenatakse 24 mln eurot. Laenudega rahastatakse Tallinna lennujaama lennuliiklusala laiendus- ja uuendustöid (vt Lisa 5). Uute laenude väljamakseid lanuvõtjale aastal 2016 ei toimunud.

tuhandetes eurodes	31.12.2016	31.12.2015
Pikaajalised võlakohustused		
Pikaajalised pangalaenud	4 750	9 306
Emiteeritud võlakirjad	7 500	7 500
KOKKU PIKAAJALISED VÕLAKOHUSTUSED	12 250	16 806

Lühiajalised võlakohustused		
Pikaajaliste pangalaenude tagasimaksud järgmisel perioodil	4 556	4 556
Pikaajaliste pangalaenude intressikohustus seisuga 31.12	52	92
Lühiajalised võlakohustused kokku	4 607	4 648
KOKKU VÕLAKOHUSTUSED	16 857	21 453

	Lepingu sõlmimine	Tagasimakse- tähtaeg	Tagatis	Laenusumma	Intressimäär
PIKAAJALISTE PANGALAENUDE PÕHIOSA, VÕLAKIRJAD (NOMINAALVÄÄRTUSES) JA TINGIMUSED					
Nordic Investment Bank	31.01.2007	15.09.2017	Vt Lisa 14	32 000 000	6k Euribor +0,12%
Pohjola pank	28.11.2011	30.09.2022	Vt Lisa 14	10 000 000	3k Euribor +1,0%
Pohjola pank võlakirjad	28.03.2013	2.04.2018	Puudub	7 500 000	3k Euribor +1,1%

Initialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialed for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 3.04.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

tuhandetes eurodes	NIB	Pohjola	Pohjola võlakirjad	Kokku
Seisuga 31.12.2016				
Laenu jääk perioodi alguses	7 111	6 750	7 500	21 361
Tasutud laenud perioodil	-3 556	-1 000	0	-4 556
Laenu jääk perioodi lõpus	3 556	5 750	7 500	16 806
Laenude intressi kohustus	37	0	15	52
Seisuga 31.12.2015				
Laenu jääk perioodi alguses	10 667	7 750	7 500	25 917
Tasutud laenud perioodil	-3 556	-1 000	0	-4 556
Laenu jääk perioodi lõpus	7 111	6 750	7 500	21 361
Laenude intressi kohustus	72	0	20	92

14. Laenu tagatis ja panditud vara

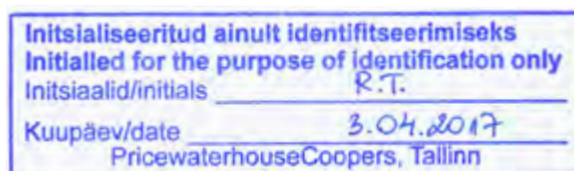
Nordic Investment Bank ja Pohjola panga laenu tagatiseks varasid panditud ei ole, laenuleping näeb ette, et AS-i Tallinna Lennujaam ei tohi ilma panga eelneva kirjaliku nõusolekuta:

- võõrandada, anda üürile, rendile või muul lepingulisel alusel kolmanda isiku kasutusse anda oma vara, kui see väljub igapäevase majandustegevuse raamest;
- pantida oma vara või koormata seda mistahes muu piiratud asjaõigusega.

15. Sihtfinantseerimine

15.1 Sihtfinantseerimise nõue

tuhandetes eurodes	2016	2015
Saamata põhivara sihtfinantseerimine (Lisa 10.2)	2 804	0

15.2 Tegevuskulude sihtfinantseerimine

tuhandetes eurodes	2016	2015
Riigieelarvest määratud sihtotstarbeline toetus	5 268	5 750
• sh julgestus- ja päästekulude toetus ⁴	3 653	4 135
• sh regionaalsete lennujaamade toetus	1 615	1 615
Muu kodumaine tegevuskulude sihtfinantseerimine	82	32
Tegevuskulude sihtfinantseerimine kajastatud tuluna (Lisa 22)	5 350	5 782

⁴ Toetus on ette nähtud regionaalsete lennujaamade: Kärkla-, Kuressaare-, Tartu-, Pärnu lennujaamade ja Ruhnu ning Kihnu lennuväljade käigus hoidmiseks.

15.3 Varade sihtfinantseerimine

Lennuliiklusala arendusprojekt (vt Lisa 5) on tunnistatud abikõlblikuks Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi poolt ning Ühtekuuluvusfond panustab projekti maksumusest 50% ehk 35 miljonit eurot. Lennuliiklusala arendusprojekti sihtfinantseerimiseks Ühtekuuluvusfondi vahenditest on Euroopa Komisjoni poolt väljastatud riigiabi luba.

tuhandetes eurodes	2016	2015
Pikaajalised varade sihtfinantseerimised perioodi alguse seisuga	50 771	54 554

Sihtfinantseeringute liikumised arvestusperioodil

Sihtfinantseerimisega soetatud varade ja -kohustuste soetus	9 976	0
• sh riigieelarvest määratud sihtotstarbeline toetus	482	0
• sh kodumaine sihtfinantseerimine	23	0
• sh Ühtekuuluvusfondist (ISPA)	9 471	0
Sihtfinantseerimisega soetatud kohustuste arvestamine tulusse	-3 839	-3 776
• sh kodumaine sihtfinantseerimine	-282	-267
• sh Ühtekuuluvusfondist (ISPA)	-2 182	-2 082
• sh Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)	-1 375	-1 427
Sihtfinantseerimisega soetatud vara ja -kohustuse mahakandmine	-513	-7
• sh kodumaine sihtfinantseerimine	-5	0
• sh Ühtekuuluvusfondist (ISPA)	-484	0
• sh Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)	-24	-7

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 3.04.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

tuhandetes eurodes	2016	2015
Pikaajalised varade sihtfinantseerimised kajastatud tuluna arvestusperioodis kokku (Lisa 22)	-4 352	-3 783
PIKAAJALISED VARADE SIHTFINANTSEERIMISED PERIOODI LÕPU SEISUGA	56 395	50 771
• sh kodumaine sihtfinantseerimine	2 354	2 138
• sh Ühtekuuluvusfond (ISPA)	44 534	37 727
• sh Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)	9 507	10 907

16. Tuletisinstrumendid

Tuletisinstrumendi õiglase väärtuse hindamise taseme ning meetodi osas vt ka Lisa 3.

	1. Ujuva intressimääraga Nordic Investment Bank laenu intressikulu fikseerimiseks (interest-rate swap):	2. Ujuva intressimääraga Nordic Investment Bank laenu intressikulu fikseerimiseks (cancellable swap):
INTRESSI SWAP		
Tehing sõlmiti	16.03.2007;	30.01.2009
Alguskuupäev	17.09.2007;	16.03.2009
Lõppkuupäev	15.09.2017;	15.09.2017
Nominaalsumma	18 000 000 eurot;	13 222 222 eurot;
Fikseeritud intressimäär	4,015%.	2,395%
Ujuva intressi baasmäär	6k Euribor	6k Euribor

tuhandetes eurodes	2016	2015
MUUTUSED INTRESSI SWAPI OSAS		
Õiglase väärtus seisuga perioodi algul (negatiivne turuväärtus)	231	491
Õiglase väärtuse muutus perioodil (vt Lisa 26)	-173	-260
Õiglase väärtus perioodi lõpul (negatiivne turuväärtus)	58	231

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 3.04.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

17. Võlad tarnijatele ja muud võlad

17.1 Võlad tarnijatele ja muud võlad

tuhandetes eurodes	31.12.2016	31.12.2015
Võlad kaupade ja teenuste eest	1 741	1 206
Võlad põhivara eest	5 091	61
Muud võlad	10	15
VÕLAD TARNIJATELE KOKKU	6 842	1 282

17.2 Viitvõlad töötajatele, maksuvõlad ja ettemaksed

tuhandetes eurodes	31.12.2016	31.12.2015
Viitvõlad töötajatele (Lisa 19)	2 195	1 896
Maksuvõlad (Lisa 18)	1 180	1 076
Ettemaksed	95	247
Muud võlad ja ettemaksed kokku	3 470	3 219
VÕLAD HANKIJATELE JA MUUD VÕLAD KOKKU	10 312	4 501

18. Maksuvõlad

Potentsiaalsed maksurevisjonist tulenevaid kohustusi vt Lisa 27.

tuhandetes eurodes	31.12.2016	31.12.2015
Sotsiaalmaks töötasudelt ja erisoodustustelt	709	645
Tulumaks töötasudelt ja erisoodustustelt	380	345
Töötuskindlustusmaks	47	42
Pensionikindlustus	39	35
Aktsiis	6	6
Ettevõtte tulumaks	0	2
MAKSUVÕLAD KOKKU	1 180	1 076

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 3.04.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

19. Viitvõlad töötajatele

tuhandetes eurodes	31.12.2016	31.12.2015
Preemiarreservi kohustus	1 078	863
Arvestatud, kuid väljamaksmata palk	710	684
Puhkusetasu kohustus	406	346
Muud võlad töötajatele	1	3
VIITVÕLAD TÖÖTAJATELE KOKKU	2 195	1 896

20. Omakapital

Kõik AS-i Tallinna Lennujaam aktsiad kuuluvad Eesti Vabariigile. Nende valitsejaks ja aktsionäriõiguse teostajaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, mida esindab aktsionäride üldkoosolekul majandus- ja taristuminister.

Kontserni emaettevõtte aktsiakapital seisuga 31.12.2016 koosnes 2 509 540 lihtaktsiast (31.12.2015: 2 509 540) lihtaktsiast nimiväärtusega 10 eurot.

Kontserni jaotamata kasum seisuga 31. detsember 2016 moodustas 44 188 tuh eurot (31. detsember 2015: 38 104 tuh eurot). Dividendide väljamaksmisel omanikele kaasneb tulumaksukulu 20/80 netodividendina väljamakstavalt summalt. Seega on bilansipäeva seisuga eksisteerinud jaotamata kasumist omanikele võimalik dividendidena välja maksta 35 350 tuh eurot (31. detsembril 2015: 30 483 tuh eurot) ning dividendide väljamaksmisega kaasneks dividendide tulumaks summas 8 838 tuh eurot (31. detsembril 2015: 7 621 tuh eurot).

eurodes	31.12.2016	31.12.2015
Aktsiakapital	25 095 400	25 095 400
Aktsiate arv	2 509 540 tk	2 509 540 tk
Aktsiate nimiväärtus	10 eurot	10 eurot

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 3.04.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

21. Müügitulu

tuhandetes eurodes	2016	2015
LENNUNDUSTULU		
Reisijatasud	6 997	6 982
Maandumistasud	5 756	5 784
Parkimistasud	392	362
Navigatsioonitasud	18	22
Starditasud	3	4
LENNUNDUSTULU KOKKU	13 167	13 155
MITTELENNUNDUSTULU		
Reisijate ja lennukite teenindamine	12 029	9 378
Renditulud (Lisa 8)		
Kontsessioonid	3 707	3 673
Ruumide ja angaaride üür	3 585	3 627
Infrastruktuuritasud	356	264
Renditulud kokku	7 648	7 564
Muud müüdnud teenused		
Autode parkimisteenus	1 699	1 676
Üürnikele osutatud teenused	1 078	1 015
Reklaamiteenus	646	478
Lennundusega seotud teenused	450	432
Muud osutatud ja vahendatud teenused	179	130
Muud müüdnud teenused kokku	4 052	3 732
Mittelennundustulu kokku	23 730	20 673
MÜÜGITULU KOKKU	36 897	33 828

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 3.04.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

22. Muud äritulud

tuhandetes eurodes	2016	2015
Tegevuskulude sihtfinantseerimine (Lisa 15)	5 350	5 782
Tuludesse arvestatud varade sihtfinantseerimine (Lisa 15)	4 352	3 783
Kasum masinate, seadmete ja maa müügist (Lisa 5)	135	171
Muud tulud	29	12
MUUD ÄRITULUD KOKKU	9 866	9 748

23. Kaubad, materjal ja teenused

tuhandetes eurodes	2016	2015
Julgestus, ohutus ja pääste*	3 693	3 679
Kommunaalkulud	2 352	2 421
Lennuradade hooldus	1 220	817
Sõidukite majandamise kulud	1 152	901
Reisijate ja õhusõidukite teenindamise kulud	991	914
Hoonete ja rajatiste hooldus	971	1 467
Info ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	857	874
KAUBAD, MATERJAL JA TEENUSED KOKKU	11 237	11 073

* sisaldab ainult sisseostetud julgestusteenust, muud julgestus- ja pääste kulud on teistel kuluridadel. 2016. aastal olid kõik julgestus- ja päästekulud kokku 4,9 mln ja 2015. aastal 5,4 mln.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 3.04.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

24. Mitmesugused tegevuskulud

tuhandetes eurodes	2016	2015
Administreerimiskulud	427	296
Turundus ja avalikud suhted	361	389
Koolituskulud	271	207
Eri- ja vormiriietused	140	137
Töölähetused	73	95
Kulu ebatöenäoliselt laekuvatest nõuetest (lisa 10)	69	732
TEGEVUSKULUD KOKKU	1 340	1 855

25. Tööjõukulud

tuhandetes eurodes	2016	2015
Töötasud, tulemustasud, puhkusetasud ja preemiad	11 642	10 498
keskmine töötasu kuus eurodes	1 734	1 607
Tööjõukuludelt arvestatud maksud	4 104	3 702
Tööjõukulu klassifitseeritud erisoodustusena	171	148
Muud koosseisuvälised töötasud	61	69
Hüvitised ja toetused	37	46
TÖÖJÕUKULUD KOKKU	16 015	14 463

Töötajate arv	2016	2015
Töötajate arv perioodi algul	590	537
Töötajate arv perioodi lõpul	607	590
Keskmine töötajate arv taandatud täistööajale	560	544

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 3.04.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

26. Finantstulud ja -kulud

tuhandetes eurodes	2016	2015
Tuletisinstrumendi õiglase väärtuse muutus (Lisa 16)	173	260
Intressitulud deposiitidelt	2	6
Muud finantstulud, -kulud	0	0
Intressikulu derivatiividega kaetud laenudelt	-179	-283
Intressikulu ujuva intressimääraga laenudelt	-52	-94
Intressikulu võlakirjadelt	-66	-85
FINANTSTULUD JA -KULUD KOKKU	-121	-196

27. Tingimuslikud ning siduvad tulevikukohustused

Potentsiaalsed maksurevisjonist tulenevad kohustused

Maksuhaldur ei ole algatanud ega läbi viinud kontserni ettevõtete maksurevisjoni ega üksikjuhtumi kontrolli üheski kontserniettevõttes. Maksuhalduril on õigus kontrollida kontserni ettevõtete maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahv. Juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata kontsernile olulise täiendava maksusumma.

Ehituslepingutest tulenevad siduvad tulevikukohustused

Seisuga 31.12.2016 oli kontsernil põhivara ehitamiseks sõlmitud lepingutest tulenevaid kohustusi 43 mln eurot. (vt Lisa 5, Lisa 13, Lisa 15).

Sihtfinantseerimisest tulenevad siduvad kohustused

Lennuraja ja reisiterminali rekonstrueerimist finantseerinud Euroopa Liidu

Ühtekuuluvusfondil on lepingu rikkumisel õigus finantseeritud vahendid tagasi küsida. 31.12.2016 seisuga on saadud sihtfinantseeringut 9 mln eurot (Lisa 15).

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 3.04.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

28. Tehingud seotud osapooltega

AS-i Tallinna Lennujaam aktsiad kuuluvad 100% Eesti Vabariigile. Kontserni aruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks ema- ja tütarettevõtte juhatuse ja nõukogu liikmeid ning muud ettevõtteid, kelle üle nimetatud isikutel on oluline mõju.

Samuti on loetud seotud osapoolteks kõik organisatsioonid, kus riigil on kontroll või valitsev mõju. Kontserni juhatuse avalikustab tehingud riigi kontrolli või valitseva mõju all olevate lennundusettevõtetega, kus riik omab valitsevat mõju.

Nõukogu ja juhatuse töötasu koos sotsiaalmaksuga moodustas 2016. aastal 551 tuhat eurot (2015: 517 tuhat eurot).

AS Tallinna Lennujaam on andnud juhatuse liikmete käsutusse ametiautod, teenistusleping ei näe ette lahkumishüvitiste maksmist.

Tehingud seotud osapooltega on teostatud turuhindades ning nõuetes seotud osapooltega ei ole tehtud allahindlusi aruande- ega võrdlusperioodil (va nõuded Estonian Airi vastu).

tuhandetes eurodes	2016	2015
Varad	279	24*
Kohustused	42	13
Müüdud teenused	1 569	5 627
Ostetud teenused	240	228

* nõudeid kokku on 606 tuhat, millest 583 tuhat on hinnatud ebatõenäoliselt laekuvateks, tegemist on nõuetega Estonian Airile.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 3.04.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Konsolideerimata finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes	31.12.2016	31.12.2015
VARAD		
Põhivara		
• Pikaajalised finantsinvesteeringud	1 028	1 028
• Materiaalne põhivara	118 085	103 081
• Immateriaalne põhivara	133	143
• Kinnisvarainvesteeringud	17 511	18 633
Põhivara kokku	136 757	122 885
Käibevara		
• Varud	88	90
• Nõuded ja ettemaksed	7 052	2 098
• Raha	3 002	10 985
Käibevara kokku	10 142	13 173
VARAD KOKKU	146 899	136 058
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL		
Omakapital		
• Aktsiakapital	25 095	25 095
• Kohustuslik reservkapital	2 510	2 436
• Jaotamata kasum	36 976	32 692
Omakapital kokku	64 581	60 223
Kohustused		
• Pikaajalised kohustused		
• Völakohustused	12 250	16 806
• Sihtfinantseerimine	56 395	50 771
• Tuletisinstrumendid	0	231
Kokku pikaajalised kohustused	68 645	67 808
• Lühiajalised kohustused		
• Völakohustused	4 607	4 648
• Völad ja ettemaksed	9 008	3 379
• Tuletisinstrumendid	58	0
Kokku lühiajalised kohustused	13 673	8 027
Kohustused kokku	82 318	75 835
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU	146 899	136 058

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 3.04.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Konsolideerimata koondkasumiaruanne

tuhandetes eurodes	2016	2015
Müügitulu	26 922	26 325
Muud äritulud	9 849	9 645
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-9 518	-9 763
Mitmesugused tegevuskulud	-1 086	-1 125
Tööjõukulud	-10 223	-9 357
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-11 393	-10 342
Muud ärikulud	-73	-70
ÄRIKASUM	4 479	5 311
Finantstulud ja - kulud	-121	-196
Aruandeaasta puhaskasum	4 358	5 115
MAJANDUSAASTA KOONDKASUM	4 358	5 115

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 3.04.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Konsolideerimata rahavoogude aruanne

tuhandetes eurodes	2016	2015
PÕHITEGEVUSE RAHAVOOD		
Laekumised klientidelt	30 692	28 738
Tarnijatele ja töötajatele tasutud	-26 084	-22 054
Saadud intressitulu	2	6
Makstud intressid	-337	-501
Saadud sihtfinantseerimine riigieelarvest	5 268	5 750
Saadud muu tegevuskulude sihtfinantseerimine	32	32
PÕHITEGEVUSE RAHAVOOD KOKKU	9 573	11 971
RAHAVOOD INVESTEERIMISEST		
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	-20 329	-2 427
Laekunud materiaalse põhivara müügist	179	68
RAHAVOOD INVESTEERIMISEST KOKKU	-20 150	-2 359
RAHAVOOD FINANTSEERIMISEST		
Saadud laenu tagasimaksed	-4 556	-4 556
Saadud põhivara sihtfinantseerimine riigieelarvest	482	0
Laekunud põhivara sihtfinantseerimine	6 668	0
RAHAVOOD FINANTSEERIMISEST KOKKU	2 594	-4 556
RAHAVOOD KOKKU	-7 983	5 057
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi algul	10 985	5 928
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpul	3 002	10 985
RAHA JA RAHA EKVIVALENTIDE MUUTUS	-7 983	5 057

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 3.04.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Konsolideerimata omakapitali muutuste aruanne

tuhandetes eurodes	Aktsiakapital	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku
SALDO SEISUGA 31.12.2014	24 361	2 436	27 577	54 374
Mitterahaline sissemakse aktsiakapitali	735	0	0	735
2015. aasta koondkasum	0	0	5 115	5 115
SALDO SEISUGA 31.12.2015	25 096	2 436	32 692	60 224
Mitterahaline sissemakse aktsiakapitali	0	73	-73	0
2016. aasta koondkasum	0	0	4 358	4 358
SALDO SEISUGA 31.12.2016	25 095	2 509	36 977	64 581

AS Tallinna Lennujaam (emaettevõtte) korrigeeritud omakapitali aruanne

tuhandetes eurodes	2016	2015
Emaettevõtte konsolideerimata omakapital	64 581	60 224
Tütarettevõtte bilansiline väärtus emaettevõtte konsolideerimata finantsseisundi aruandes (miinus)	-1 028	-1 028
Tütarettevõtte väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil (pluss)	8 240	6 439
KOKKU	71 793	65 635

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 3.04.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

AS Tallinna Lennujaam aktsionärile

Meie arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt AS Tallinna Lennujaam ja selle tütarettevõtte (koos Kontsern) konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2016 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie poolt auditeeritud Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2016;
- konsolideeritud koondkasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Oleme Kontsernist sõltumatud kooskõlas Rahvusvaheliste Arvestusekspertide Eetikakoodeksi Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (IESBA koodeks) ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduses sätestatud eetikanõuetega. Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse eetikanõuetele.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest, mis sisaldub aastaaruandes lisaks konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele ja meie audiitori aruandele.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamust.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi konsolideeritud raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Kontserni jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatses Kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Kontserni finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Kontserni sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Kontserni jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Kontserni tegevuse jätkumise lõppemist;

- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;
- hangime piisava asjakohase tõendusmaterjali Kontserni kuuluvate majandusüksuste või äritegevuste finantsinformatsiooni kohta, avaldamaks arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta. Me vastutame Kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest ja oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

AS PricewaterhouseCoopers

/allkirjastatud digitaalselt&/

Ago Vilu
Vandeaudiitor, litsents nr 325

3. aprill 2017

/allkirjastatud digitaalselt/

Janno Hermanson
Vandeaudiitor, litsents nr 570

Kasumi jaotamise ettepanek

Eelmiste perioodide jaotamata kasum 31.12.2015	38 030 tuhat eurot
2016. aasta puhaskasum	6 158 tuhat eurot
Kokku jaotuskõlbulik kasum seisuga 31.12.2016	44 188 tuhat eurot

Juhatus teeb ettepaneku 2016. aasta puhaskasum summas 6 158 tuhat eurot jätta jaotamata ning kanda jaotamata kasumisse.

Jaotamata kasumi jääk peale kasumi jaotamist	44 188 tuhat eurot
--	--------------------

Piret Mürk-Dubout juhatuses esimees 03.04.2017

Einari Bambus juhatuses liige 03.04.2017

Anneli Turkin juhatuses liige 03.04.2017

Majandusaasta aruande allkirjad

Juhatus on koostanud 2016. aasta tegevusaruande ja raamatupidamise aastaaruande. Juhatus kinnitab majandusaasta aruandes esitatud andmete õigsust.

Juhatus:

Piret Mürk-Dubout juhatusesimees 03.04.2017

Einari Bambus juhatuseliige 03.04.2017

Anneli Turkin juhatuseliige 03.04.2017

Nõukogu on juhatuselt koostatud majandusaasta aruande, mis koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest, millele on lisatud sõltumatu vandeaudiitori aruanne ja kasumi jaotamise ettepanek, läbi vaadanud ja heaks kiitnud. Nõukogu kinnitab majandusaasta aruandes esitatud andmete õigsust.

Nõukogu:

Margus Puust nõukoguesimees 04.04.2017

Kai-Riin Meri nõukoguliige 04.04.2017

Toivo Jürgenson nõukoguliige 04.04.2017

Hendrik Agur nõukoguliige 04.04.2017

Hindrek Allvee nõukoguliige 04.04.2017

Indrek Gailan nõukoguliige 04.04.2017

AS Tallinna Lennujaama müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le

tuhandetes eurodes	2016	2015
EMTAK kood		
35131 Elektrienergia jaotus	641	627
52231 Lennuväljade ja lennujaama reisiterminalide töö	24 165	23 776
52239 Muud õhustranspordi teenindavad tegevused	12 029	9 378
85599 Muud mujal liigitamata koolitus	62	47

 [www: www.tallinn-airport.ee](http://www.tallinn-airport.ee)

 e-post: administration@tll.aero

 Telefon: +372 605 8700

 Faks: +372 605 8701

 facebook.com/tll.aero

 twitter.com/tllairport